

รายงานการพิจารณาคดีศึกษา

เรื่อง

“การขับเคลื่อนหลักสุตรต้านทุจริตศึกษา”

(Anti-Corruption Education)

ของคณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ
วุฒิสภา

สำนักกรรมการ ๒
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
เอกสารวิชาการฉบับที่ ๑๖

รายงานการพิจารณาศึกษา

เรื่อง

“การขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา”

(Anti-Corruption Education)

ของ

คณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ

วุฒิสภา

สำนักกรรมการ ๒

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

เอกสารวิชาการฉบับที่ ๑๖

(สำเนา)
บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา

ที่ สว (กมธ ๒) ๐๐๑๐ / (๕๒๑)

วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง “การขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา”
(Anti-Corruption Education)

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันอังคารที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๒ ได้พิจารณาตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา แล้วมีมติตั้งคณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๒๑) โดยมีหน้าที่และอำนาจพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการบริหารจัดการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญและนโยบายของรัฐบาลในด้านงบประมาณ ติดตามและประเมินผลการรับ การใช้จ่ายเงินงบประมาณประจำปีขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ พิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ คณะกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายกล้าณรงค์ จันทิก	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายกิตติ วะสีนนท์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก พิสิทธิ์ สิทธิสาร	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายปิยพันธุ์ นิมนานเหมินท์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายยุทธนา ทัพเจริญ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
๖. นายสัญญาชัย จุลมนต์	เลขานุการคณะกรรมการ
๗. นายกษิตศ อชาวคุณ	โฆษกคณะกรรมการ
๘. พลเอก ธีรเดช มีเพียร	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๙. พลเอก นพดล อินทปัญญา	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๐. นายประมนต์ สุธีวงศ์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๑. นายปานเทพ กล้าณรงค์ราญ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๒. พลเอก จิรพงศ์ วรรณรัตน์	
๑๓. นายเฉลา พวงมาลัย	
๑๔. พลเอก เทพพงศ์ ทิพยจันทร์	
๑๕. พลเรือเอก พระจุนด์ ตามประทีป	

บัดนี้ คณะกรรมการ...

คณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ

วุฒิสภา

นายก้านรงค์ จันทิก

ประธานคณะกรรมการ

นายกิตติ วะสีนนท์

รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง

พลเอก พิสิทธิ์ สิทธิสาร

รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง

นายปิยพันธุ์ นิมมานเหมินท์

รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม

นายยุทธนา ทัพเจริญ

รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่

นายชิตติศ อาชวคุณ

โฆษกคณะกรรมการ

นายสัตย์ชัย จุลมนต์

เลขาธิการคณะกรรมการ

พลเอก อีรเดช มีเพียร
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

พลเอก นพดล อินทปัญญา
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

นายประมนต์ สุธีวงศ์
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

นายปานเทพ กล้าณรงค์ราญ
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

พลเอก จีรพงศ์ วรรณรัตน์
กรรมการ

นายเฉลา พวงมาลัย
กรรมการ

พลเอก เทพพงศ์ ทิพยจันทร์
กรรมการ

พลเรือเอก พระจุนธุ์ ตามประทีป
กรรมการ

นางสาวสุพรรณ นิลทัพ
ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ

นางธัญญา ศรีสุพรรณ
ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ

คณะอนุกรรมการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๒
มีหน้าที่รับผิดชอบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
และผู้ตรวจการแผ่นดิน

พลเอก พิสิทธิ์ สิทธิสาร
ประธานคณะอนุกรรมการ

นายยุทธนา ทัพเจริญ
รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง

พลเอก เทพพงศ์ ทิพยจันทร์
รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง

พลตำรวจโท ณวัฒน์ ศรีหิรัญ
อนุกรรมการ

พันเอกหญิง นัยนา วงศ์สายตา
อนุกรรมการ

นางประภาศรี บุญวิเศษ
อนุกรรมการ

หม่อมหลวงประสพชัย สายสนั่น
อนุกรรมการ

ว่าที่ร้อยเอก ปิยะพันธ์ ทยานิติ
อนุกรรมการ

นายพิเชต สุนทรพิพิธ
อนุกรรมการ

พันเอก วรชัย ศรฤทธิ์ชิงชัย
อนุกรรมการ

นางสาววิลาวลัย ธรรมชาติ
อนุกรรมการ

นางสาวสรญา โสภาเจริญวงศ์
อนุกรรมการ
และเลขานุการ

รายงานการพิจารณาศึกษา
ของคณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา
เรื่อง “การขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา”
(Anti-Corruption Education)

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันอังคารที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๒ ได้พิจารณาตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา แล้วมีมติตั้งคณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๒๑) โดยมีหน้าที่และอำนาจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการบริหารจัดการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญและนโยบายของรัฐบาลในด้านงบประมาณ ติดตามและประเมินผลการรับ การใช้จ่ายเงินงบประมาณประจำปีขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ พิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยคณะกรรมการประกอบด้วย

๑. นายกล้าณรงค์ จันทิก	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายกิตติ วะสีนนท์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก พิสิทธิ์ สิทธิสาร	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายปิยะพันธุ์ นิมมานเหมินท์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายยุทธนา ทัพเจริญ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
๖. นายสัญญาชัย จุลมนต์	เลขานุการคณะกรรมการ
๗. นายกษิตศิ อาชวคุณ	โฆษกคณะกรรมการ
๘. พลเอก ธีรเดช มีเพียร	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๙. พลเอก นพดล อินทปัญญา	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๐. นายประมณฑ์ สุธีวงศ์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๑. นายปานเทพ กล้าณรงค์ราญ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๒. พลเอก จิรพงศ์ วรรณรัตน์	กรรมการ
๑๓. นายเฉลา พวงมาลัย	กรรมการ
๑๔. พลเอก เทพพงศ์ ทิพยจันทร์	กรรมการ
๑๕. พลเรือเอก พะจุนธุ์ ตามประทีป	กรรมการ

คณะกรรมการกิจการรณรงค์การอัยการตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา ได้ดำเนินการพิจารณาศึกษา เรื่อง “การขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา” (Anti-Corruption Education) เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษาต่อวุฒิสภา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๙๘ ดังนี้

๑. การดำเนินงาน

ที่ประชุมคณะกรรมการได้มีมติมอบหมายให้คณะอนุกรรมการรณรงค์การอัยการตามรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๒ ซึ่งทำหน้าที่พิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติ กระทบกิจการ หรือศึกษา เรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการบริหารจัดการ รวมทั้งติดตามและประเมินผลการรับ การใช้จ่ายเงินงบประมาณประจำปีของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และผู้ตรวจการแผ่นดิน รวมทั้งดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย โดยคณะอนุกรรมการ ประกอบด้วย

๑.๑ พลเอก พิสิทธิ์ สิทธิสาร	ประธานคณะอนุกรรมการ
๑.๒ นายยุทธนา ทัพเจริญ	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑.๓ พลเอก เทพพงศ์ ทิพยจันทร์	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
๑.๔ พลตำรวจโท ณพัฒน์ ศรีศิริ	อนุกรรมการ
๑.๕ พันเอกหญิง นัยนา วงศ์สายตา	อนุกรรมการ
๑.๖ นางประภาศรี บุญวิเศษ	อนุกรรมการ
๑.๗ หม่อมหลวงประสพชัย สายสนั่น	อนุกรรมการ
๑.๘ ว่าที่ร้อยเอก ปิยะพันธ์ ทยานิธิ	อนุกรรมการ
๑.๙ นายพิเชต สุนทรพิพิธ	อนุกรรมการ
๑.๑๐ พันเอก วรชัย ศรฤทธิชิงชัย	อนุกรรมการ
๑.๑๑ นางสาววิลาวัลย์ ธรรมชาติ	อนุกรรมการ
๑.๑๒ นางสาวสรณา โสภางเจริญวงศ์	อนุกรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการ ได้ทำการพิจารณาศึกษารายงาน เรื่อง “การขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา” โดยมีการประชุมเพื่อพิจารณาศึกษา จำนวน ๑๓ ครั้ง ดังนี้

- ๑) ครั้งที่ ๕/๒๕๖๓ วันพุธที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓
- ๒) ครั้งที่ ๑๖/๒๕๖๓ วันพุธที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓
- ๓) ครั้งที่ ๑๘/๒๕๖๓ วันพุธที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๓
- ๔) ครั้งที่ ๑๙/๒๕๖๓ วันพุธที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๓
- ๕) ครั้งที่ ๒๐/๒๕๖๓ วันพุธที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๓
- ๖) ครั้งที่ ๒๑/๒๕๖๓ วันพุธที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๓
- ๗) ครั้งที่ ๒๒/๒๕๖๓ วันพุธที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๓
- ๘) ครั้งที่ ๒๓/๒๕๖๓ วันพุธที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

- ๙) ครั้งที่ ๒๔/๒๕๖๓ วันพุธที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๓
- ๑๐) ครั้งที่ ๒๕/๒๕๖๓ วันพุธที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๓
- ๑๑) ครั้งที่ ๒๖/๒๕๖๓ วันพุธที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๓
- ๑๒) ครั้งที่ ๒๗/๒๕๖๓ วันพุธที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓
- ๑๓) ครั้งที่ ๒๘/๒๕๖๓ วันพุธที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

จากนั้น คณะกรรมาธิการได้พิจารณารายงานพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมาธิการองค์ภริสระ ตามรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๒ เรื่อง “การขับเคลื่อนหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา” (Anti-Corruption Education) และมีมติเห็นชอบในการประชุมคณะกรรมาธิการ ครั้งที่ ๓๙/๒๕๖๓ วันพฤหัสบดีที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

๒. วิธีการพิจารณาศึกษา

๒.๑ การศึกษาด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) โดยการทบทวน ข้อมูลจากเอกสารของทางราชการ ข้อมูลจากการค้นคว้าทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือข้อมูลที่ได้จาก เว็บไซต์ทางอินเทอร์เน็ต พร้อมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา โดยเริ่มต้นจากการศึกษาความเป็นมาเกี่ยวกับหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) การดำเนินการ ที่สำคัญจนถึงปัจจุบัน และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล กฎหมาย ตลอดจนปัญหา และอุปสรรคในการขับเคลื่อนหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา เพื่อให้ได้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ

๒.๒ การกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ที่ใช้ในการพิจารณาศึกษา เพื่อนำ คำชี้แจงและข้อคิดเห็นประกอบการวิเคราะห์ศึกษา ได้แก่

๒.๒.๑ การประชุมหารือร่วมกัน โดยเชิญผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๒.๒ การเดินทางศึกษาดูงานในระดับพื้นที่

ทั้งนี้ รายละเอียดวิธีการพิจารณาศึกษาปรากฏในบทที่ ๑

๓. วัตถุประสงค์ของการพิจารณาศึกษา

เพื่อพิจารณาให้ทราบถึงการดำเนินการขับเคลื่อนหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา ปัญหา อุปสรรค ของการดำเนินการ รวมทั้งข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่จะเป็นแนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อน หลักสูตรต้านทุจริตศึกษา ต่อสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำหลักสูตรต้านทุจริตศึกษาไปปรับใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

๔. ผลการพิจารณาศึกษา

จากผลการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการจึงขอเสนอรายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการ เรื่อง “การขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา” โดยมีรายละเอียดตามรายงานท้ายนี้ พร้อมบทสรุปและข้อเสนอแนะ ทั้งนี้ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาขับเคลื่อนในการดำเนินการเรื่องดังกล่าวของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หน่วยงานราชการ กลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง และประเทศชาติต่อไป

(นายสัญญา จุลมนต์)

เลขาธิการคณะกรรมการ

กิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ

วุฒิสภา

บทสรุปผู้บริหาร

“การขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา” เป็นการศึกษาถึงพัฒนาการของหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาตั้งแต่การเริ่มมีการพัฒนา ปรับปรุง และการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ที่ได้ดำเนินการไปแล้วจนถึงปัจจุบัน จากการศึกษาทำให้ทราบว่า การขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาที่ผ่านมาไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร แม้ว่าจะได้มีการดำเนินการมากมาย ดังนั้น จึงควรมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินการในหลายเรื่อง

เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๖๓ ให้อำนาจรัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๓ กำหนดให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ต้องมีมาตรการและกลไกในการมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ ประกอบกับการดำเนินการภายใต้แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ในประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบได้กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ในประเด็น (๒๑) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยมีเป้าหมายหลักให้ประเทศไทยปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย (Corruption Perceptions Index : CPI) ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ อยู่ในอันดับ ๑ ใน ๕๔ และ/หรือได้คะแนน ไม่ต่ำกว่า ๕๐ คะแนน แต่ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ผ่านมาพบว่าประเทศไทยมีค่า CPI อยู่ที่ ๓๖ คะแนน และอยู่ในอันดับที่ ๑๐๑ จากทั้งหมด ๑๘๐ ประเทศ ซึ่งข้อเท็จจริงที่ปรากฏได้ชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

ดังนั้น หลักสูตรด้านทุจริตศึกษาของสำนักงาน ป.ป.ช. จึงจัดว่าเป็นเพียงภารกิจย่อยภายใต้ภารกิจหลักด้านการป้องกันของสำนักงาน ป.ป.ช. โดยสำนักงาน ป.ป.ช. คาดหวังไว้ว่าจะเป็นกลไกสำคัญที่จะขับเคลื่อนแผนระดับประเทศที่มุ่งเน้นการพัฒนาคน การปรับกระบวนการคิดและพฤติกรรมคนทุกกลุ่มในสังคม ทั้งนี้ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ได้เห็นชอบกับหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) เสนอ และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำหลักสูตรไปปรับใช้

ตลอด ๒ ปีที่ผ่านมาที่ได้มีการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา พบว่าหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไม่สามารถขับเคลื่อนการนำไปใช้ตามหน่วยงานที่กำหนดได้อย่างครบถ้วน และเกิดความเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรม ดังนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงได้ดำเนินการปรับปรุง แก้ไขการดำเนินการ และนำเสนอรายงานไปยังคณะรัฐมนตรี ซึ่งในปัจจุบันมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๓ ได้รับทราบการรายงานผลการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒ และให้สำนักงาน ป.ป.ช. ประสานในรายละเอียดกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำหลักสูตรตามที่สำนักงาน ป.ป.ช. อยู่ระหว่างทบทวนปรับปรุงหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตใหม่ในการนำไปปรับใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

จากการศึกษาของคณะกรรมการพบว่า หลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา มุ่งเน้นให้ความสำคัญในการปรับฐานความคิดทุกช่วงวัยให้สามารถแยกระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม ส่งเสริมให้มีระบบและกระบวนการกล่อมเกลாத่างสังคมเพื่อด้านทฤษฎี และประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นเครื่องมือด้านทฤษฎี ที่สามารถนำมาประยุกต์ปรับใช้ได้กับชีวิตประจำวันของทุกคนหากมีความเข้าใจอย่างแท้จริง รวมถึงมุ่งเน้นเสริมพลังการมีส่วนร่วมของชุมชน และบูรณาการทุกภาคส่วนในการดำเนินการ “สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต”

คณะกรรมการจึงมุ่งเน้นศึกษาเฉพาะการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา เนื่องจากสิ่งที่ทำให้การขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ก็คือ รูปแบบของการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปปรับใช้ทั้ง ๕ หลักสูตรนั้นมีหลายแนวทาง จึงทำให้มีการดำเนินการที่ต่างกัน ทั้งยังพบว่าเกิดปัญหาในการทำงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบเชิงนโยบาย และหน่วยงานที่จะต้องปฏิบัติ ส่งผลให้ดำเนินการไม่สามารถขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้จริง ไม่บรรลุประสิทธิภาพและประสิทธิผลในเชิงประจักษ์ สำหรับ ๒ หลักสูตรที่นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็ก เยาวชน และวัยรุ่นในสถานศึกษา ควรเน้นไปที่การสร้างความรู้ถึงความเสียหายที่เกิดจากการทุจริตอันจะเป็นรากฐานที่สำคัญของการต่อต้าน และป้องกันการทุจริตต่อไป และอีก ๓ หลักสูตรที่เหลือนั้นมีความเกี่ยวข้องกับบุคลากรภาครัฐ และภาคเอกชน รวมทั้งประชาชนทั่วไป ควรให้ความสำคัญในเรื่องการนำไปใช้ในการปฏิบัติอย่างแท้จริงในชีวิตประจำวัน การขับเคลื่อนทางสังคมในลักษณะที่เป็นการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม เพื่อเป็นการสร้างพลังร่วมของ “คน” ทุกกลุ่ม ทุกวัยในการต่อต้านการทุจริตให้หมดไปจากสังคมไทย ทั้งนี้ควรมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการจัดหลักสูตรในแต่ละช่วงวัยของผู้เรียน เพื่อนำไปสู่การปรับวิธีการเรียนและการสอนที่เหมาะสมกับ “คนรุ่นใหม่”

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา สำนักงาน ป.ป.ช. ควรให้ความสำคัญต่อการประสานงาน และความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ให้มีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของ มีความรู้สึกร่วมต่อภารกิจ ทั้งความสำเร็จและความบกพร่องที่อาจเกิดขึ้น โดยมีการดำเนินการที่ต่อเนื่อง ไม่ซ้ำซ้อน และปรับให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้ การพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการดำเนินการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาที่เหมาะสมควรเป็นไปในลักษณะที่ไม่ว่าผู้ใดก็ตามที่ได้นำความรู้ไปใช้ย่อมจะเกิดความเข้าใจอันเป็นประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติเอง อีกทั้งสามารถต่อยอดและพัฒนาหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ในวงกว้าง เพื่อให้สังคมเกิดการเรียนรู้ และมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการไม่ทนต่อการทุจริต

นอกจากนั้น สำนักงาน ป.ป.ช. ควรให้ความสำคัญในการปลูกฝังจิตสำนึก สร้างทัศนคติ ค่านิยม ความตระหนักรู้ และกระตุ้นให้คนในสังคมในทุกเพศ ทุกวัย ตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และประเทศได้ระลึกเสมอว่า ทุกคนล้วนมีบทบาท และมีความสำคัญในการทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งหากประชาชนมีความเข้มแข็งแล้วก็จะส่งผลให้ประเทศชาติให้มีความมั่นคง มีการพัฒนาที่ดีขึ้น และสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้กับประเทศต่อไป

จ
สารบัญ

	หน้า
รายนามคณะกรรมการ	(๑) - (๓)
รายนามคณะอนุกรรมการ	(๔) - (๖)
รายงานการพิจารณาศึกษา	(๗) - (๑๐)
บทสรุปผู้บริหาร	ก - ง
สารบัญ	จ - ช
สารบัญภาพ	ซ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์	๒
๑.๓ วิธีการพิจารณาศึกษา	๒
๑.๔ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๕
บทที่ ๒ แนวคิดและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	๗
๒.๑ แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๗
๒.๒ แนวคิดสามเหลี่ยมของการทุจริต	๑๒
๒.๓ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง	๑๔
๒.๔ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง	๑๔
๒.๕ ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง	๑๕
๒.๖ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง	๒๑
๒.๗ พระราชบัญญัติมาตรฐานจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง	๒๒
บทที่ ๓ ความเป็นมาและการดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาที่สำคัญ	๒๕
๓.๑ ความเป็นมาของหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา	๒๕
๓.๑.๑ องค์ประกอบของหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา	๒๖
๓.๑.๒ แนวทางการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้	๒๗
๓.๑.๒.๑ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๒๗
๓.๑.๒.๒ หลักสูตรอุดมศึกษา	๒๗
๓.๑.๒.๓ หลักสูตรกลุ่มทหารและตำรวจ	๒๗

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
๓.๑.๒.๔ หลักสูตรวิทยากร ป.ป.ช./บุคลากรภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ	๒๘
๓.๑.๒.๕ หลักสูตรโค้ช	๒๘
๓.๒ มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง	๓๑
๓.๒.๑ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๑	๓๑
๓.๒.๒ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๓	๓๒
๓.๓ การดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาที่สำคัญ	๓๗
๓.๓.๑ การรายงานผลการดำเนินการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒	๓๗
๓.๓.๑.๑ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๓๗
๓.๓.๑.๒ หลักสูตรอุดมศึกษา	๓๘
๓.๓.๑.๓ หลักสูตรกลุ่มทหารและตำรวจ	๓๘
๓.๓.๑.๔ หลักสูตรวิทยากร ป.ป.ช./บุคลากรภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ	๓๘
๓.๓.๑.๕ หลักสูตรโค้ช	๓๘
๓.๓.๒ การรายงานผลการดำเนินการและแนวทางการขับเคลื่อน หลักสูตรด้านทุจริตศึกษาของสำนักงาน ป.ป.ช. เสนอต่อคณะรัฐมนตรี	๓๙
๓.๓.๒.๑ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๓๙
๓.๓.๒.๒ หลักสูตรอุดมศึกษา	๓๙
๓.๓.๒.๓ หลักสูตรกลุ่มทหารและตำรวจ	๔๐
๓.๓.๒.๔ หลักสูตรวิทยากร ป.ป.ช./บุคลากรภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ	๔๐
๓.๓.๒.๕ หลักสูตรโค้ช	๔๐
๓.๓.๓ การประเมินผลสัมฤทธิ์ในการใช้หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓	๔๐
๓.๓.๓.๑ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๔๐
๓.๓.๓.๒ หลักสูตรอุดมศึกษา	๔๑
๓.๓.๓.๓ หลักสูตรกลุ่มทหารและตำรวจ	๔๑
๓.๓.๓.๔ หลักสูตรวิทยากร ป.ป.ช./บุคลากรภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ	๔๒
๓.๓.๓.๕ หลักสูตรโค้ช	๔๒

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔ ผลการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา	๔๓
๔.๑ ผลการกำกับ ติดตาม และการขับเคลื่อนการปรับใช้หลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา	๔๓
๔.๑.๑ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๔๕
๔.๑.๒ หลักสูตรอุดมศึกษา	๔๘
๔.๑.๓ หลักสูตรกลุ่มทหารและตำรวจ	๔๙
๔.๑.๔ หลักสูตรวิทยากร ป.ป.ช./บุคลากรภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ	๕๐
๔.๑.๕ หลักสูตรโค้ช	๕๑
๔.๒ การดำเนินการของหน่วยงานราชการต่อการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปปรับใช้	๕๒
๔.๒.๑ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๕๒
๔.๒.๑.๑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๕๒
๔.๒.๑.๒ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	๕๕
๔.๒.๒ หลักสูตรอุดมศึกษา	๕๖
๔.๒.๓ หลักสูตรกลุ่มทหารและตำรวจ	๖๑
๔.๒.๔ หลักสูตรวิทยากร ป.ป.ช./บุคลากรภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ	๖๒
๔.๒.๕ หลักสูตรโค้ช	๖๒
๔.๓ การดำเนินการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาในระดับพื้นที่	๖๓
๔.๓.๑ จังหวัดแพร่	๖๓
๔.๓.๒ จังหวัดหนองคาย	๖๔
๔.๓.๓ จังหวัดอุดรธานี	๖๔
๔.๓.๔ จังหวัดเพชรบุรี	๖๕
๔.๓.๕ จังหวัดสงขลา	๖๖
๔.๓.๖ จังหวัดพัทลุง	๖๗
บทที่ ๕ ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	๗๑
๕.๑ การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต	๗๓
๕.๒ การพัฒนาหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา	๗๔
๕.๓ การนำเสนอหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาต่อคณะรัฐมนตรี	๗๕
๕.๔ การขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา	๗๖
๕.๕ การกำกับ ติดตาม และประเมินผล	๗๗
บรรณานุกรม	๘๑

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
๒.๑ องค์ประกอบที่สำคัญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๑๐
๒.๒ สามเหลี่ยมทุจริต (Fraud Triangle)	๑๓
๓.๑ สรุปความเป็นมาของหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา	๓๐
๓.๒ สรุปมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง	๓๖
๔.๑ การขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ	๔๔

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมา

ตามที่ที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันอังคารที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๒ ได้พิจารณาตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา แล้วมีมติตั้งคณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๒๑) โดยมีหน้าที่และอำนาจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการบริหารจัดการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญและนโยบายของรัฐบาลในด้านงบประมาณ ติดตามและประเมินผลการรับ การใช้จ่ายเงินงบประมาณประจำปีขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ พิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินงาน การกำกับ ติดตาม และการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ภายใต้หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ สอดคล้องกับการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ในฐานะหน่วยงานหลัก ที่มีภารกิจใหญ่ ๓ ด้าน ได้แก่ (๑) ด้านการป้องกัน (๒) ด้านการปราบปราม และ (๓) ด้านการตรวจสอบทรัพย์สิน อย่างไรก็ตาม การดำเนินการเกี่ยวกับ “การขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา” เป็นภารกิจย่อยภายใต้ภารกิจใหญ่ด้านการป้องกัน ซึ่งถือเป็นเครื่องมือเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญของยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) และสอดคล้องตามตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๒๑ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) โดยการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ เพื่อมุ่งเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจและทักษะให้แก่ผู้เรียนหรือผู้ผ่านการอบรมในเรื่องการคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ความอายและไม่ทนต่อการทุจริต STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต และพลเมืองกับความรับผิดชอบ ต่อสังคม เพื่อร่วมกันป้องกันหรือต่อต้านการทุจริต โดยเฉพาะการนำไปใช้ในการจัดการเรียน การสอนให้กับเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับอันตรายของการทุจริต ความเสียหายที่เกิดจากการทุจริต ความสำคัญของการต่อต้านการทุจริต รวมทั้งจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการจัดหลักสูตรในแต่ละช่วงวัยของผู้เรียน นำไปสู่การปรับปรุงและปลูกฝังวิถีคิดในกลุ่ม “คนรุ่นใหม่” ให้มีจิตสำนึกในความซื่อสัตย์สุจริต และเป็นการสร้างพลังร่วมของ “คน” ทุกกลุ่มให้ไม่ทนต่อการทุจริต

คณะรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เห็นชอบหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา ตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอ และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำหลักสูตรดังกล่าวไปปรับใช้

ต่อมาคณะรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๓ รับทราบผลการดำเนินการกำกับ ติดตามขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาตามที่สำนักงาน ป.ป.ช. เสนอ และประสานงาน ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำหลักสูตรที่มีการทบทวนปรับปรุงหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาเพื่อให้ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตใหม่ในการนำไปปรับใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

การศึกษาคั้งนี้ คณะกรรมการมุ่งเน้นการดำเนินการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งจากการรายงานผลการดำเนินการต่อคณะรัฐมนตรี แสดงให้เห็นได้ว่าการนำไปปรับใช้ยังมีได้มีความคืบหน้าเท่าที่ควร ทั้งที่เป็นภารกิจย่อยด้านหนึ่ง ที่สำคัญในการสนับสนุนภารกิจใหญ่ด้านการป้องกันการทุจริตในภาพรวม ซึ่งจะต้องช่วยยกระดับ ให้สังคมไทยและประชาชนมีวัฒนธรรมและพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต อันจะส่งผลต่อดัชนีการรับรู้ การทุจริตที่ดีขึ้นได้ในอนาคต ดังนั้น จึงควรมีการพิจารณาศึกษาเพื่อให้เข้าใจถึงสาเหตุและปัญหา อุปสรรคต่อการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาวิเคราะห์วิธีการดำเนินการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาของสำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในการนำ หลักสูตรไปปรับใช้

๑.๒.๒ เพื่อวิเคราะห์ประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา

๑.๒.๓ เพื่อเสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่จะเป็นแนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนหลักสูตร ด้านทฤษฎีศึกษา

๑.๓ วิธีการพิจารณาศึกษา

การพิจารณาศึกษาคั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยวิเคราะห์ จากเอกสาร (Documentary Research) และกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) โดยการเชิญผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้คำชี้แจงและข้อคิดเห็นประกอบการวิเคราะห์ศึกษา ดังนั้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการพิจารณาศึกษา และได้กำหนดให้มีวิธีการดำเนินการ พิจารณาศึกษา ดังนี้

๑.๓.๑ การดำเนินการศึกษา

๑.๓.๑.๑ การศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Research)

การทบทวนข้อมูลจากเอกสารของทางราชการ ข้อมูลจากการค้นคว้าทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือข้อมูลที่ได้จากเว็บไซต์ทางอินเทอร์เน็ต และกฎหมายที่เกี่ยวข้องของกับหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา โดยเริ่มต้นจากการศึกษาความเป็นมาเกี่ยวกับหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) การดำเนินการที่สำคัญจนถึงปัจจุบัน และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยวิเคราะห์ข้อมูล กฎหมาย ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา เพื่อให้ได้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอ และข้อเสนอแนะ

๑.๓.๑.๒ การรับฟังคำชี้แจงจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

โดยเชิญผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการ และจากการศึกษาดูงานในระดับพื้นที่ เพื่อให้คำชี้แจงและข้อคิดเห็นที่จะนำข้อมูลที่ได้รับมาดำเนินการประมวลผลข้อมูล อันนำไปสู่ ข้อค้นพบ เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา

๑.๓.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการประชุมหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ การศึกษาดูงานในระดับพื้นที่ ดังนี้

๑.๓.๒.๑ การเชิญเข้าร่วมประชุมหารือร่วมกัน

เชิญผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประกอบด้วย

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

(๑) นายอุทิศ บัวศรี	รองเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
(๒) นายทวีป แดงวิสุทธิ	ผู้อำนวยการสำนักบริหารทรัพย์สิน
(๓) นางแก้วตา ชัยมะโน	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและบูรณาการการมีส่วนร่วมด้านทุจริต
(๔) นายประจักษ์ สุภาวรรณ	ผู้อำนวยการสำนักด้านทุจริตศึกษา
(๕) นางสุปรียา บุญสิน	เจ้าพนักงานป้องกันการทุจริตเชี่ยวชาญ
(๖) นายเกษม จิตติวุฒินนท์	เจ้าพนักงานป้องกันการทุจริตชำนาญการ
(๗) นายดิณณภพ พัฒนะ	เจ้าพนักงานป้องกันการทุจริตปฏิบัติการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- นายจักรพงษ์ วงศ์อ้าย ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารทั่วไป
สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

- (๑) นายวันนี นนท์ศิริ ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐาน
และประเมินผลอุดมศึกษา
- (๒) นางสาวสุทธิรา คำสิน ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักมาตรฐาน
และประเมินผลอุดมศึกษา
- (๓) นายธีรนิติ เล็กเจริญ นักวิชาการศึกษาชำนาญการ

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

- (๑) นางสาวเมชวิน พุ่มมาลี รักษาการในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญ
เฉพาะด้านส่งเสริมมาตรฐานการศึกษา
- (๒) นางสาวพฤษา บุญจันทร์ นักวิชาการศึกษาชำนาญการ

๑.๓.๒.๒ การศึกษาดูงานในระดับพื้นที่

คณะกรรมการฯ ร่วมกับคณะอนุกรรมการฯ ได้ศึกษาดูงาน

ในระดับพื้นที่ ดังนี้

- (๑) ระหว่างวันที่ ๙ - ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ประชุมหารือร่วมกับ
ผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่ และผู้แทนองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ณ จังหวัดแพร่
- (๒) ระหว่างวันที่ ๖ - ๘ สิงหาคม ๒๕๖๓ ประชุมหารือร่วมกับ
ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย และจังหวัดอุดรธานี และผู้แทนองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ
ณ จังหวัดหนองคาย และจังหวัดอุดรธานี
- (๓) ระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓ ประชุมหารือร่วมกับ
ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี และผู้แทนองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ณ จังหวัดเพชรบุรี
- (๔) ระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๗ กันยายน ๒๕๖๓ ประชุมหารือร่วมกับ
ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา และจังหวัดพัทลุง และผู้แทนองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ณ จังหวัด
สงขลา และจังหวัดพัทลุง

๑.๓.๓ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษา เรื่อง “การขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา” (Anti-Corruption Education) ของคณะกรรมการการครั้งนี้ เป็นการศึกษาความเป็นมาของหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา และการดำเนินการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาที่สำคัญจนถึงปัจจุบัน ซึ่งได้ทำการประมวล สังเคราะห์ และวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารของทางราชการ ที่ได้รับการประชุมหารือร่วมกัน และเอกสารการชี้แจงข้อมูลเพิ่มเติมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลจากการค้นคว้าทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือข้อมูลที่ได้จากเว็บไซต์ทางอินเทอร์เน็ต พร้อมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา รวมทั้งการรับฟังคำชี้แจงจากผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเชิญเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการ และจากการศึกษาดูงานในระดับพื้นที่เพื่อให้คำชี้แจงและข้อคิดเห็น

ดังนั้น ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากเอกสารต่าง ๆ และการให้ข้อมูลของผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะถูกนำมาวิเคราะห์และประมวลผล โดยเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในแง่ต่าง ๆ ตามข้อเท็จจริงทั้งในเชิงเหตุและผล ซึ่งการวิเคราะห์กระบวนการและผลการดำเนินงานต่อการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาจะนำไปสู่คำตอบในการศึกษา พร้อมสรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะต่อไป

๑.๔ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๔.๑ ได้รับทราบวิธีการดำเนินการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในการนำหลักสูตรไปปรับใช้

๑.๔.๒ ได้รับทราบประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา

๑.๔.๓ ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่จะเป็นแนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา เสนอต่อคณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และวุฒิสภา เพื่อพิจารณา และนำเสนอไปยังสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ รวมถึงหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปปรับใช้กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

หน้าว่าง

บทที่ ๒

แนวคิดและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง”^๑ เป็นหลักปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร พระราชทานพระราชดำริ ชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า ๒๕ ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

๒.๑.๑ ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) หมายถึง เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเอง ให้มีความพอเพียงกับตัวเอง (Self-Sufficiency) อยู่ได้โดยไม่เดือดร้อน เป็นการสร้างความเจริญก้าวหน้าแบบค่อยเป็นค่อยไป ด้วยการสร้างความเข้มแข็งจากฐานรากให้มั่นคง มุ่งพัฒนาความสามารถในการพึ่งตนเอง ให้มีความพอมี พอใช้^๒ ด้วยการยึดทางสายกลางในการดำรงชีวิต ใช้หลักการพึ่งตนเองทั้งทางสังคม ทางทรัพยากรธรรมชาติ ทางเทคโนโลยี และทางเศรษฐกิจ รู้จักประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์^๓ เป็นการบูรณาการที่ไม่มองเฉพาะเศรษฐกิจ แต่เพียงอย่างเดียว แต่มองรอบด้าน สร้างความพอเพียงสำหรับทุกคน เรียนรู้การอยู่ร่วมกัน บนพื้นฐานที่มีความมั่นคงเพียงพอ ไม่ได้มุ่งหวังสร้างความเจริญอย่างรวดเร็วเพียงอย่างเดียว เป็นองค์ความรู้ที่เชื่อมโยงระหว่างเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและการเมือง ให้ก้าวไปพร้อม ๆ กัน ทำให้เกิดการรวมตัวกันเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง มีความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เมื่อทุกอย่างมีความพอเพียงและมีความเข้มแข็งจากฐานราก ก็จะทำให้เกิดความสมดุลที่มั่นคงและยั่งยืน^๔ เศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชน ในทุกระดับ

^๑ มูลนิธิชัยพัฒนา, เศรษฐกิจพอเพียง, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๖๓, https://www.chaipat.or.th/site_content/item/257-sufficiency-economy.html.

^๒ สำนักงานพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, เศรษฐกิจพอเพียง, (กรุงเทพฯ: สำนักงานพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, ๒๕๕๗), ๑.

^๓ สุเมธ ตันติเวชกุล, เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริใต้เบื้องพระยุคลบาท, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, ๒๕๕๔), ๒๘๔ - ๒๘๑.

^๔ ประเวศ วะสี, เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม: แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม, (กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน, ๒๕๕๒), ๔ - ๗.

ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต และให้ความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี^๕

๒.๑.๒ องค์ประกอบของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (The Philosophy of Sufficiency Economy) เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และการปฏิบัติในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนในสังคมไทย มุ่งเน้นการปฏิบัติให้รอดพ้นจากภาวะวิกฤตเพื่อความมั่นคงและยั่งยืน^๖ ดังนี้

ความพอเพียง (Sufficiency) หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน กล่าวคือ กิจกรรมใด ๆ ที่ขาดคุณลักษณะใดคุณลักษณะหนึ่งไปก็จะไม่สามารถเรียกได้ว่าเป็นความพอเพียง คุณลักษณะทั้ง ๓ ประกอบด้วย

๑. ความพอประมาณ (Moderation) หมายถึง ความพอดี (dynamic optimum) ที่ไม่มากเกินไปและไม่น้อยเกินไปในมิติต่าง ๆ ของการกระทำ ตัวอย่างเช่น กิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น การผลิตและการบริโภค ที่อยู่ในระดับพอประมาณเพื่อนำไปสู่ความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลง

^๕ มูลนิธิชัยพัฒนา, เศรษฐกิจพอเพียง, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๖๓, https://www.chaipat.or.th/site_content/item/257-sufficiency-economy.html

^๖ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, กรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๓, https://www.nesdc.go.th/ewt_w3c/ewt_dl_link.php?nid=9211.

๒. ความมีเหตุผล (Reasonableness) หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอประมาณในมิติต่าง ๆ นั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ (expected results) อย่างรอบคอบ

๓. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร (Self-immunity) เพื่อเตรียมตัวพร้อมรับผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เนื่องจากเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่มองโลกเชิงระบบที่มีลักษณะพลวัต การกระทำที่จะสามารถเรียกได้ว่า พอเพียงนั้น จึงมิใช่แต่จะคำนึงถึงเหตุการณ์และผลในปัจจุบันเท่านั้น แต่จำเป็นต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกลภายใต้ข้อจำกัดของความรู้ที่มีอยู่ และสร้างภูมิคุ้มกันในตัวให้พอเพียงที่จะสามารถพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ระดับของความพอประมาณต้องครอบคลุมมิติการจัดการความเสี่ยงเชิงพลวัต จึงจะนับได้ว่าเป็นระดับพอเพียงที่สมบูรณ์

ทั้งนี้ ต้องอาศัยความรู้รอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน ขณะเดียวกันต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต และให้ความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ

เงื่อนไขสำคัญในการปฏิบัติเพื่อให้เกิดความพอเพียงนั้น การตัดสินใจและดำเนินการต่าง ๆ จะต้องเสริมสร้างให้คนในชาติมีพื้นฐานจิตใจในการปฏิบัติตน ดังนี้

๑. เงื่อนไขรอบความรู้ (Set of knowledge) ที่จะนำไปสู่การตัดสินใจในการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่อยู่ในระดับพอเพียง ต้องอาศัย

๑.๑ ความรอบรู้ คือ มีความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้าน โดยครอบคลุมเนื้อหาของเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการนำไปใช้ในโอกาสและเวลาต่าง ๆ

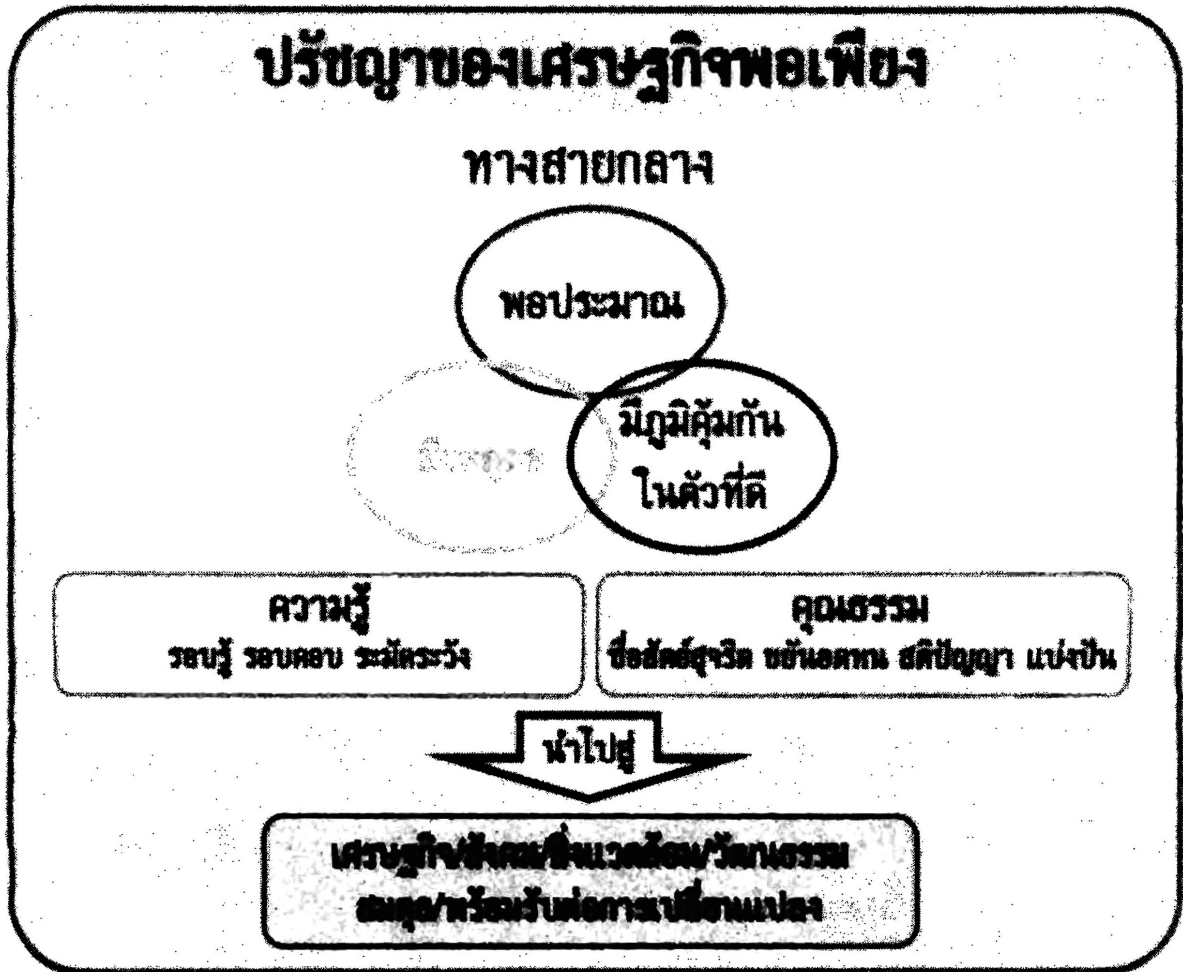
๑.๒ ความรอบคอบ คือ ความสามารถที่จะนำความรู้และหลักวิชาต่าง ๆ เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงสัมพันธ์กันประกอบการวางแผน ก่อนที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติทุกขั้นตอน

๑.๓ ความระมัดระวัง คือ ความมีสติ ในการนำแผนปฏิบัติที่ตั้งอยู่บนหลักวิชาต่าง ๆ เหล่านั้นไปใช้ในทางปฏิบัติ เพราะในความเป็นจริงแล้ว สถานการณ์เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้นการนำความรู้และความรอบคอบมาใช้ จึงต้องอาศัยความระมัดระวังให้รู้เท่าทันเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย

๒. เจือปนไขคุณธรรม (Ethical Qualifications) ที่จะต้องเสริมสร้างใน ๒ ด้าน ได้แก่

๒.๑ ด้านจิตใจ/ปัญญา โดยเน้นความรู้คู่คุณธรรม กล่าวคือ ตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรอบรู้ที่เหมาะสม

๒.๒ ด้านการกระทำ หรือแนวทางการดำเนินชีวิต โดยเน้นความอดทน ความเพียร สติปัญญา และความรอบคอบ

ภาพที่ ๒.๑ องค์ประกอบที่สำคัญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา: คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ใช้ในภาคธุรกิจเอกชน, ๕.

๒.๑.๓ แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถแบ่งได้ ๓ ระดับ^๗ คือ

๒.๑.๓.๑ ระดับบุคคลและครอบครัว เริ่มต้นจากการเสริมสร้างคนให้มีการเรียนรู้ วิชาการและทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็น เพื่อให้สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ พร้อมทั้งเสริมสร้างคุณธรรม จนมีความเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าของการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมและอยู่ร่วมกับระบบนิเวศอย่างสมดุล ละเว้นการประพฤตินิยมชอบ ไม่ตระหนี่ เป็นผู้ให้ เกื้อกูล แบ่งปัน มีสติยังคิดพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนที่จะตัดสินใจหรือกระทำการใด ๆ จนกระทั่งเกิดเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีในการดำรงชีวิต โดยสามารถคิดและกระทำบนพื้นฐานของความมีเหตุผล พอเหมาะ พอประมาณ กับสภาพภาพพหุบาท และหน้าที่ของแต่ละบุคคลในแต่ละสถานการณ์ แล้วเพียรฝึกปฏิบัติ จนสามารถทำตนให้เป็นที่พึงของตนเองได้ และเป็นที่พึ่งของผู้อื่นได้ในที่สุด

๒.๑.๓.๒ ระดับชุมชน ชุมชนพอเพียง ประกอบด้วยบุคคลและครอบครัวต่าง ๆ ที่เฝ้าหาความก้าวหน้าบนพื้นฐานของปรัชญาแห่งความพอเพียง คือ มีความรู้และคุณธรรมเป็นกรอบ ในการดำเนินชีวิตจนสามารถพึ่งตนเองได้ บุคคลเหล่านี้มารวมกลุ่มกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพ ภูมิสังคมของแต่ละชุมชน โดยพยายามใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผ่านการร่วมแรง ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลหลายสถานภาพในสิ่งที่จะสร้างประโยชน์สุขของคนส่วนรวม และความก้าวหน้าของชุมชนอย่างมีเหตุผล โดยอาศัยสติปัญญา ความสามารถของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและบนพื้นฐานของความซื่อสัตย์สุจริต อดกลั้นต่อการกระทบกระทั่ง ขยันหมั่นเพียร และมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือแบ่งปันกันระหว่างสมาชิกในชุมชน จนนำไปสู่ความสามัคคีของคนในชุมชน ซึ่งเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีของชุมชน จนนำไปสู่การพัฒนาของชุมชนที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ จนกระทั่งสามารถพัฒนาไปสู่เครือข่ายระหว่างชุมชนต่าง ๆ

๒.๑.๓.๓ ระดับประเทศ การบริหารจัดการประเทศ ส่งเสริมให้บุคคลและชุมชนมีวิถีปฏิบัติ มีความร่วมมือและการพัฒนาในสาขาต่าง ๆ ตามแนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และดำเนินการอย่างรอบคอบเป็นขั้นเป็นตอน เริ่มจากการวางรากฐานของประเทศให้มีความพอเพียง โดยส่งเสริมให้ประชาชนส่วนใหญ่ สามารถอยู่อย่างพอมีพอกินและพึ่งตนเองได้ด้วยความรู้ และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ มีคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต

^๗ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, *การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง*, (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๐), ๑๒ - ๑๗.

ขยันหมั่นเพียร เอื้อเฟื้อแบ่งปัน ใช้สติปัญญาในการตัดสินใจและดำเนินชีวิต ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มที่หลากหลาย เพื่อสร้างความเข้าใจและรู้ความเป็นจริง จนนำไปสู่ความสามัคคีและจิตสำนึกที่จะร่วมใจกันพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าไปอย่างสอดคล้องสมมูลกับความเป็นจริงของประเทศ

๒.๒ แนวคิดสามเหลี่ยมของการทุจริต

สามเหลี่ยมของการทุจริต (Fraud Triangle) แนวคิดที่ได้รับความนิยม และมักถูกนำมาใช้เป็นต้นแบบในการศึกษาการทุจริตคอร์รัปชัน คือ สามเหลี่ยมของการทุจริต (Fraud Triangle) ของ Donald R. Cressey นักสังคมวิทยาและอาชญาวิทยา ชาวอเมริกัน ได้ให้สมมติฐานไว้ในหนังสือชื่อ Other's People Money เพื่ออธิบายว่าอะไรคือสิ่งที่ทำให้คนเราใช้ความเชื่อถือที่ตนเองได้รับ เพื่อหาประโยชน์โดยมิชอบ โดยแนวคิดดังกล่าวมีสาระสำคัญ กล่าวคือ การทุจริตคอร์รัปชันมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นสูง หากมีเหตุการณ์ หรือปัจจัยเสี่ยงที่เอื้อต่อการเกิดการทุจริตคอร์รัปชันใน ๓ ด้าน^๔ ได้แก่

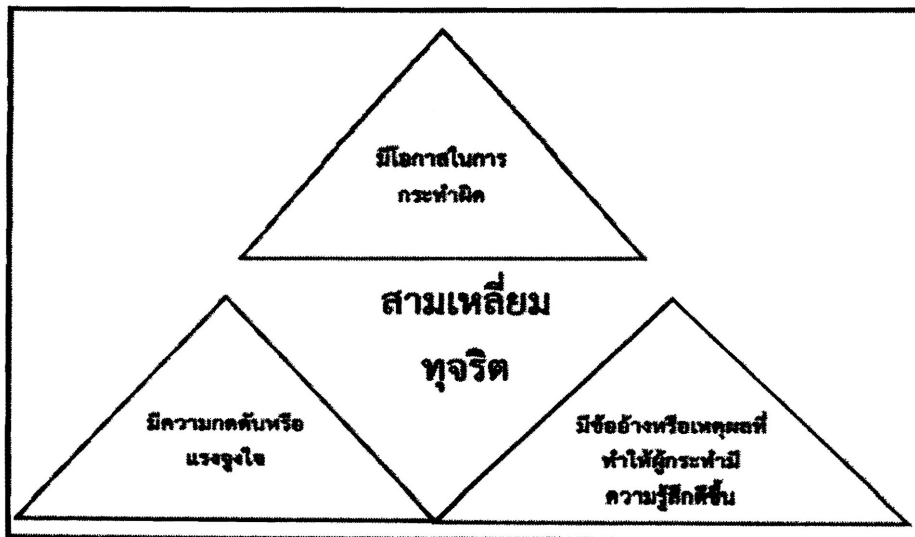
๒.๒.๑ การมีความกดดันหรือแรงจูงใจ (Pressure or Incentive) ซึ่งผู้ที่กระทำการทุจริตคอร์รัปชันจะมีความกดดันหรือมีแรงจูงใจ ให้กระทำการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งแรงผลักดันอาจเกิดจาก (๑) ความกดดันในการปฏิบัติงาน หรือการปฏิบัติหน้าที่ เช่น กิจการที่มีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายโดยใช้ตัวชี้วัดผลลัพธ์ทางการเงินตามระยะเวลาที่กำหนดไว้สูงเกินไป เช่น รายได้ของยอดขาย ผลกำไรที่ได้รับ ฯลฯ ซึ่งหากผู้ปฏิบัติงานทำไม่ได้ตามที่กำหนดไว้จะถูกลงโทษเงื่อนไขเหล่านี้มักเป็นความกดดันที่ก่อให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน โดยวิธีการแก้ไขรายละเอียดและตัวเลขบัญชีในรายงานที่เสนอต่อผู้บริหาร (๒) ความกดดันและแรงจูงใจส่วนตัว หรือส่วนบุคคล เช่น ความเดือนร้อนทางการเงินเฉพาะหน้า หรือบางกรณีอาจเกิดขึ้นจากอุปนิสัยส่วนตัว เช่น ติดการพนัน การใช้จ่ายที่สุรุ่ยสุร่าย และเป็นคนที่มึอุปนิสัยชอบความท้าทาย เป็นต้น

๒.๒.๒ การมีโอกาสในการกระทำผิด (Opportunity) กล่าวคือ การมีโอกาสในการกระทำการทุจริตคอร์รัปชันนั้น โอกาสที่เอื้อต่อการจะปกปิดการกระทำการทุจริตคอร์รัปชัน โอกาสที่จะแปลงสภาพของทรัพย์สินที่ได้มาจากการทุจริตคอร์รัปชัน โอกาสในการกระทำผิดที่เกิดจากจุดอ่อนของระบบการควบคุมภายในองค์กร หรือระบบการตรวจสอบป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน

^๔ อุษณา ภัทรมนตรี, *การตรวจสอบภายในสมัยใหม่*, พิมพ์ครั้งที่ ๓ (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จามจุรีโปรดักท์, ๒๕๕๒), ๙ - ๑๒.

ที่ไม่สามารถตอบสนองได้อย่างทันทีทันใด (ทันเวลา) เป็นต้น ซึ่งข้อบกพร่องของระบบการควบคุมหรือมาตรการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน เช่น ขาดการแบ่งแยกหน้าที่ที่มีความเสี่ยงต่อการสร้างความเสียหายให้แก่องค์กร การละเมิด หรือการยกเว้นการควบคุม (ลักษณะงานบางอย่างไม่ต้องได้รับการตรวจสอบ) ขาดการควบคุมการเข้าถึงข้อมูล ทรัพย์สิน และระบบสารสนเทศที่มีความสำคัญ ส่วนระบบการควบคุมการทุจริตคอร์รัปชันแบบค้นพบ เช่น ไม่มีร่องรอยที่สามารถตรวจสอบได้ ทำให้สามารถกระทำความผิดได้โดยไร้ร่องรอย หรือระบบตรวจพบได้ยากไม่มีระบบการควบคุมแบบอัตโนมัติ การค้นพบการกระทำผิดได้ในระยะเวลาที่เกิดขึ้นจริง ไม่มีการตรวจนับทรัพย์สินและตรวจสอบบัญชีอย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น

๒.๒.๓ การมีข้ออ้าง หรือเหตุผลที่ทำให้ผู้กระทำความผิดรู้สึกดีขึ้น (Rationale)
เช่น การอ้างถึงความจำเป็น ความเดือดร้อนส่วนตัว การอ้างว่าเป็นธรรมเนียม หรือเป็นประเพณีที่ต้องกระทำการอ้างว่าไม่ทราบว่ามีสิ่งผิดที่ตนเองกระทำนั้นเป็นความผิดเพราะเนื่องจากใคร ๆ ก็ทำกัน หรืออ้างว่าเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม เช่น การตกแต่งตัวเลขการเงินให้มีกำไร เพื่อให้ผู้ถือหุ้นเกิดความพึงพอใจ หรือเพื่อต้องการได้รับเงินปันผล และราคาหุ้นเพิ่มสูงขึ้น หรืออ้างว่าทำเพื่อไม่ให้กิจการล้มละลาย เป็นต้น ปรากฏดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ ๒.๒ สามเหลี่ยมทุจริต (Fraud Triangle)

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย,

สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๓,

<http://www.oic.or.th/sites/default/files/content/85944/bth6.pdf>.

๒.๓ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง^๙

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้กำหนดในหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ มาตรา ๖๓ บัญญัติว่า “รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด รวมทั้งกลไกในการส่งเสริม ให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ”

๒.๔ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง^{๑๐}

มาตรา ๓๓ บัญญัติว่า “เพื่อให้ประชาชนและหน่วยงานของรัฐมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือ ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดมาตรการและกลไกที่จำเป็นต่อการดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครอง รวมทั้งจัดให้มีช่องทางแจ้งข้อมูล เบาะแส หรือพยานหลักฐาน สำหรับการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยช่องทางดังกล่าว ต้องมีวิธีการที่ง่าย สะดวก ไม่มีขั้นตอนยุ่งยาก และไม่ก่อผลร้ายกับผู้แจ้งดังกล่าว รวมทั้งดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริต ตลอดจนเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต

(๒) ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนหน่วยงานของรัฐในการจัดให้มีกลไกการแจ้งเตือนกรณีพบว่ามีพฤติการณ์ที่สื่อว่าอาจมีการทุจริตในหน่วยงานของตน

(๓) ส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับอันตรายของการทุจริต รวมถึงค่านิยมที่เน้นการพึ่งพาระบบอุปถัมภ์ในสังคม เพื่อให้เกิดการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างกว้างขวาง

(๔) รับฟังข้อเสนอแนะจากประชาชนหรือหน่วยงานของรัฐเพื่อนำไปปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

^๙ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐, มาตรา ๖๓, ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ ๑๓๔ ตอนที่ ๔๐ ก (๖ เมษายน ๒๕๖๐) : ๑๗.

^{๑๐} พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑, มาตรา ๓๓, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๕๒ ก (๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑) : ๑๗ - ๑๘.

ในการดำเนินการตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และร่วมมือกันดำเนินการ

คณะกรรมการตามวรรคสองให้ประกอบด้วย ประธานกรรมการเป็นประธานกรรมการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายจำนวนหนึ่งคน เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ประธานกรรมการการอุดมศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง ผู้แทนจากภาคเอกชนและภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตไม่เกินสี่คน และผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกินสามคน ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้งเป็นกรรมการ แต่งตั้งผู้แทนจากภาคเอกชนและภาคประชาสังคม และผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยให้ผู้แทนจากภาคเอกชนและภาคประชาสังคม และผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่ง คราวละสามปี ให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ โดยให้เลขาธิการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นผู้ช่วยเลขานุการไม่น้อยกว่าสองคน ทั้งนี้ คณะกรรมการดังกล่าวอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ หรือ ปฏิบัติการใด ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย”

๒.๕ ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง

การทุจริตคอร์รัปชันคือ การใช้อำนาจหรืออิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่ที่ตนเองมีอยู่เพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ตนเอง ญาติพี่น้อง และพวกพ้อง การทุจริตจึงเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่มีความสลับซับซ้อน ซึ่งในการแก้ไขปัญหาการทุจริตในสังคมไทย องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International) มีความเห็นว่า จำเป็นต้องดำเนินการเป็นกรณีพิเศษ กล่าวคือ ต้องมีการออกแบบมาตรการแก้ไขปัญหาการทุจริตเป็นการเฉพาะประเทศโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของการวิเคราะห์ปัญหาอย่างรอบด้านทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุการทุจริต ลักษณะความเสี่ยงหรือความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้น รวมถึงต้องพิจารณาปัญหาบนพื้นฐานของความเป็นจริงและความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับองค์กรหรือโครงสร้างสถาบันของชาติที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่อาจจะถูกระทบจากการดำเนินมาตรการดังกล่าวด้วย

โดยในประเทศไทยนั้นการทุจริตมีอยู่ในทุกระดับตั้งแต่การเมืองในระดับประเทศ ระดับท้องถิ่น ระดับข้าราชการทั้งฝ่ายพลเรือน ทหาร และตำรวจ ตลอดจนการทุจริตในภาคเอกชน ซึ่งเข้ามาร่วมงานกับภาครัฐ จากยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๕) จัดทำโดยสำนักงาน ป.ป.ช. พบว่า การทุจริตสามารถแบ่งออกเป็น ๕ ประเภท ได้แก่ การทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่การทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง การทุจริตในการ

สัมปทาน การทุจริตโดยการทำลายระบบตรวจสอบอำนาจรัฐ และการทุจริตเชิงนโยบาย ทั้งนี้ ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาประเทศไทยพยายามที่จะพัฒนาปรับปรุงและเสริมสร้างกลไกมาตรการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ไม่ว่าจะเป็นการให้สัตยาบันในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๖ การจัดทำยุทธศาสตร์ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๕) การจัดทำมาตรการทั้งในระดับชาติและระดับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริต การขยายเครือข่ายเพื่อป้องกันและเฝ้าระวังการทุจริตและการดำเนินงานโครงการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายจากภาคส่วนที่หลากหลาย และพื้นที่ดำเนินการกระจายไปในทุกภูมิภาคของประเทศ อย่างไรก็ตาม สถานการณ์การทุจริตในประเทศไทยกลับมีแนวโน้มที่รุนแรงมากขึ้น รวมถึงสถิติเรื่องร้องเรียนที่มีมายังสำนักงาน ป.ป.ช. ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ชี้ให้เห็นว่า การทุจริตคอร์รัปชันมีความเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบในหลายกลุ่ม เป็นเครือข่ายที่มีความสลับซับซ้อน มีการกระจายตัวไปสู่ภูมิภาค รวมทั้งยังมีความเชื่อมโยงกันในระดับเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกประเทศ

ด้วยเหตุผลข้างต้น ทุกภาคส่วนในสังคมต้องให้ความตระหนักต่อปัญหาการทุจริตที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ รวมถึงการเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จึงนำมาสู่การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐) โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้มีแนวทางในการขับเคลื่อนกลไกการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่มีการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน อีกทั้งคำนึงถึงหลักการพื้นฐานสำคัญ ๔ ประการ ประกอบด้วย ๑) ยึดมั่นในหลักการประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ๒) สอดคล้องกับแนวทางในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันและต้องสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่นำมาสู่การทุจริตในประเทศไทย ๓) เน้นการบูรณาการและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะระหว่างองค์กรตามรัฐธรรมนูญ สำนักงาน ป.ป.ท. รวมถึงเครือข่ายภาคประชาสังคม และ ๔) การสร้างค่านิยมวัฒนธรรมสุจริตให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืน ส่งเสริมให้ประชาชนมีความตระหนักต่อวัฒนธรรม ซื่อสัตย์สุจริต จึงได้กำหนดเป็นยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐) ทั้งนี้ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในสังคมไทยมีผลในระดับหนึ่ง และจำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องด้วยยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ที่เป็นรูปธรรม ที่สามารถป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่ทวีความซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากนั้นวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๙ คณะกรรมการ ป.ป.ช.

จึงได้มีมติเห็นชอบให้ยกเลิกยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐) และปรับระยะเวลาเป็นยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) โดยกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการสร้างวัฒนธรรมการต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบอย่างเข้มแข็งทั่วทั้งสังคมไทย เพื่อให้เป็นประเทศที่มีมาตรฐานความโปร่งใสเทียบเท่าระดับสากล เริ่มต้นเมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยพลตำรวจเอก วัชรพล ประสารราชกิจ ประธานกรรมการ ป.ป.ช ได้มอบนโยบายให้คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) และคณะกรรมาธิการยุทธศาสตร์ชาติ ให้ดำเนินการยกร่างยุทธศาสตร์ ระยะที่ ๓ ตามกระบวนการทางวิชาการให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี ของประเทศไทย รวมทั้งให้รับฟังความคิดเห็นจากผู้บริหารองค์กรอิสระ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติในภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมอย่างรอบด้านเพื่อกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ชาติที่สามารถยกระดับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม มีกลไกการบูรณาการการทำงานที่มีประสิทธิภาพ สามารถส่งผลให้การทุจริตในสังคมไทยลดลง รวมทั้งสามารถนำไปใช้ในการจัดทำค่าของบประมาณแผ่นดิน ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ของหน่วยงานภาครัฐ และยุทธศาสตร์ชาติ ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ปรับใช้เป็นช่วงเวลาเดียวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ที่กำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต (Zero Tolerance and Clean Thailand)” กำหนดพันธกิจหลักเพื่อสร้างวัฒนธรรมการต่อต้านการทุจริต ยกย่องธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการทุกภาคส่วน และปฏิรูปกระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งระบบ ให้มีมาตรฐานเทียบเท่าสากล ผ่านยุทธศาสตร์ ๖ ด้าน ได้แก่ สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต ยกย่องเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก ปฏิรูปกลไกและกระบวนการปราบปรามการทุจริต และยกระดับดัชนีการรับรู้ การทุจริตของประเทศไทย โดยเป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์ชาติ ระยะที่ ๓ คือ ประเทศไทยมีค่าดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) สูงกว่าร้อยละ ๕๐ เพื่อให้เป็นมาตรฐานเป็นที่ยอมรับจากทั้งภายในและต่างประเทศ รวมทั้งมีการกำหนดแนวทางและกลไกในการดำเนินงานที่ชัดเจน มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาการทุจริตได้อย่างทันทั่วทั้งที่ สำหรับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม รวมถึงภาคส่วนอื่น ๆ ในประเทศไทย สามารถนำไปปรับใช้ในงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เพื่อให้ประเทศไทย สามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างสง่างามท่ามกลางกระแสโลกในปัจจุบัน ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม

การทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ และเห็นชอบให้หน่วยงานภาครัฐ แปลงแนวทางและมาตรการตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) สู่การปฏิบัติ โดยกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการราชการ ๔ ปี และแผนปฏิบัติการราชการประจำปี รวมทั้งสนับสนุน งบประมาณตามแผนงานบูรณาการการป้องกัน ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ เป็นต้นไป โดยให้หน่วยงานภาครัฐดำเนินการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านต่าง ๆ ด้วย

ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ที่มีความเชื่อมโยงต่อการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา กำหนดในยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต อันมีกลยุทธ์ว่าด้วยเรื่องของการปรับฐานความคิดทุกช่วงวัย ตั้งแต่ปฐมวัยให้สามารถแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ส่งเสริมให้มีระบบและกระบวนการกล่อมเกลาทางสังคมเพื่อต้านทุจริต ประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเครื่องมือต้านทุจริต เสริมพลังการมีส่วนร่วมของชุมชน (Community) และบูรณาการทุกภาคส่วน เพื่อต่อต้านการทุจริต^{๑๑}

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ จัดทำขึ้นภายใต้ความจำเป็นในการแก้ไขสถานการณ์ปัญหาการทุจริตของประเทศ ซึ่งที่ผ่านมาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้มีความพยายามในการแก้ไขปัญหาการทุจริตของประเทศ โดยได้ร่วมกันสร้างเครื่องมือ กลไก และกำหนดเป้าหมายสำหรับการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าว ได้สร้างให้ทุกภาคส่วนในสังคมเกิดความตื่นตัวและเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามบทบาทและภาระหน้าที่ของตนเองเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันประเทศไทยยังคงประสบปัญหาความรุนแรงในการทุจริต สืบเนื่องมาจากวิวัฒนาการของการทุจริตซึ่งมีรูปแบบที่สลับซับซ้อน ปัญหาการขาดจิตสำนึกในการแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม โดยสถานการณ์ปัญหาการทุจริตที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน คือการรวมตัวกันเพื่อร่วมกระทำทุจริต ร่วมกันฉ้อโกงรัฐ โดยเฉพาะในโครงการ

^{๑๑} เอกสารประกอบการชี้แจงของสำนักงาน ป.ป.ช. ต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมการอำนวยการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓ “แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๒๑ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)” : ๑ - ๒.

ขนาดใหญ่ที่ต้องใช้งบประมาณมาก ทำให้รัฐและประเทศชาติได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรงจากการสูญเสียงบประมาณแผ่นดินไปกับการทุจริตที่อาจมีความยากและซับซ้อนต่อการตรวจสอบของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต การแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการกำหนดแนวทางในการป้องกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีเป้าหมายหลัก เพื่อให้ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ ผ่านการพัฒนาคนและการพัฒนาระบบ เพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยให้ความสำคัญกับการปรับและหล่อหลอมพฤติกรรม “คน” ทุกกลุ่ม ในสังคมให้มีจิตสำนึกและพฤติกรรมยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต และการส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมในการต่อต้านการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐที่เหมาะสมกับบริบท สภาพปัญหา และพลวัตการทุจริตของแต่ละหน่วยงาน รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของกระบวนการและกลไกที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามการทุจริต

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประกอบด้วย ๒ แผนย่อย ได้แก่

(๑) การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ ที่มุ่งการพัฒนาคนและการพัฒนาระบบ ในส่วนการพัฒนาคน เน้นการปรับพฤติกรรม “คน” ทุกกลุ่มในสังคม โดยกลุ่มเด็กและเยาวชน เน้นการปลูกฝัง และหล่อหลอมให้มีจิตสำนึกและพฤติกรรมยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตผ่านหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับ ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษา กลุ่มประชาชนทั่วไป เน้นการสร้างวัฒนธรรม และพฤติกรรมสุจริต ควบคู่กับส่งเสริมการมีส่วนร่วมต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ กลุ่มข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ส่งเสริมการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน รู้จักแยกแยะเรื่องส่วนตัวออกจากหน้าที่การงาน พร้อมกับสร้างจิตสำนึกและค่านิยมของบุคลากรในการต่อต้านการทุจริต สนับสนุนการมีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายเฝ้าระวัง สอดส่อง และแจ้งเบาะแสการทุจริต พร้อมทั้งจัดให้มีมาตรการสนับสนุนและคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสกลุ่มนักรบเมือง ให้ความสำคัญกับการพัฒนาและยกระดับการมีจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ทั้งระดับประเทศและท้องถิ่นให้มีเจตนาธรรมที่แน่วแน่ ในการทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม รวมทั้งส่งเสริมให้มีการกำกับจริยธรรมภายในพรรคการเมืองอย่างเข้มข้น

ในส่วนของการพัฒนา “ระบบ” จะให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมในการต่อต้าน การทุจริตในหน่วยงานภาครัฐที่เหมาะสมกับบริบท สภาพปัญหา และพลวัตการทุจริตของแต่ละหน่วยงาน พร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้มีการใช้เครื่องมือและมาตรการเพื่อสร้างความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และปิดโอกาสในการกระทำการทุจริต ทำให้การทุจริตคอร์รัปชัน

ทำได้ยากและมีโอกาสสูงที่จะถูกตรวจพบ และลงโทษ พร้อมทั้งการสร้างควมไว้วางใจของประชาชนต่อภาครัฐ โดยการเพิ่มโทษให้หนัก และการตัดสินคดีที่มีความรวดเร็ว เด็ดขาด เพื่อให้การกระทำการทุจริตเป็นสิ่งที่ “ได้” ไม่คุ้ม “เสีย” ทั้งนี้ ในการดำเนินการ ตามแนวทางของแผนย่อย การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบมีเป้าหมายสำคัญ ๒ ประการ คือ ประชาชนคนไทย มีวัฒนธรรมและพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต และคดีทุจริตลดลงทั้งในส่วนของหน่วยงาน และคดีของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง โดยมีโครงการสำคัญที่ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันขับเคลื่อน คือ โครงการปลูกฝังวิถีคิด สร้างจิตสำนึกในความซื่อสัตย์สุจริต และการแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม และโครงการสร้างนวัตกรรมในการต่อต้านการทุจริตอย่างมีส่วนร่วม

(๒) การปราบปรามการทุจริต มุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของกระบวนการและกลไก ที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามการทุจริต ทั้งในขั้นตอนการสืบสวน/ตรวจสอบเบื้องต้น การดำเนินการทางคดี การยึด/อายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด การตัดสินลงโทษผู้กระทำความผิด ทั้งทางวินัยและอาญา ให้มีความรวดเร็ว การปรับปรุงกฎหมายและตรากฎหมายใหม่ เพื่อสนับสนุนให้การบังคับใช้กฎหมาย มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การปรับกระบวนการทำงานด้านการปราบปรามการทุจริตเข้าสู่ระบบดิจิทัลการพัฒนา ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและฐานข้อมูลที่สนับสนุนการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งรวมถึงการเชื่อมโยงระบบข้อมูลเรื่องร้องเรียนระหว่างหน่วยงาน การบูรณาการงานคดีการพัฒนาและเชื่อมโยงฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินที่ทันสมัย การจัดทำระบบฐานข้อมูลองค์ความรู้ ด้านการปราบปรามการทุจริต การพัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสหวิทยาการของเจ้าหน้าที่ ในกระบวนการปราบปรามการทุจริต และการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงาน/องค์กรต่อต้านการทุจริต และองค์กรเอกชนในระดับนานาชาติ การดำเนินการตามแผนย่อยการปราบปรามการทุจริตต้องการบรรลุเป้าหมายสำคัญ คือ การดำเนินคดีทุจริตมีความรวดเร็ว เป็นธรรม โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ โครงการสำคัญที่จะสนับสนุนการขับเคลื่อน คือ โครงการสร้างนวัตกรรมการปราบปรามการทุจริตเชิงรุก

๒.๖ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง^{๑๒}

หมวด ๑ บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ

มาตรา ๖ “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข”

หมวด ๔ แนวการจัดการศึกษา

มาตรา ๒๔ “การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

(๒) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

(๓) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

(๔) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

(๕) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียน การสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

(๖) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ”

มาตรา ๒๘ “หลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคล ตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ ให้จัดตาม ความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ

สาระของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม

^{๑๒} พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒, มาตรา ๖, ๒๔, ๒๘, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๗๔ ก (๑๙ สิงหาคม ๒๕๔๒) : ๓, ๘ - ๙.

สำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากคุณลักษณะในวรรคหนึ่งและวรรคสองแล้ว ยังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพชั้นสูง และการค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ และพัฒนาสังคม”

๒.๗ พระราชบัญญัติมาตรฐานจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง^{๑๓}

หมวด ๑ มาตรฐานทางจริยธรรมและประมวลจริยธรรม

มาตรา ๕ มาตรฐานทางจริยธรรม คือ หลักเกณฑ์การประพฤติปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งจะต้องประกอบด้วย

(๑) ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ อันได้แก่ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๒) ซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่

(๓) กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม

(๔) คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ

(๕) มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ

(๗) ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ มาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้เป็นหลักสำคัญในการจัดทำประมวลจริยธรรมของหน่วยงานของรัฐที่จะกำหนดเป็นหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เกี่ยวกับสภาพคุณงามความดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องยึดถือสำหรับการปฏิบัติงาน การตัดสินใจความถูกต้อง การปฏิบัติที่ควรกระทำ หรือไม่ควรกระทำ ตลอดจนการดำรงตนในการทำความดีและละเว้นความชั่ว

หมวด ๓ การรักษาจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

มาตรา ๑๙ เพื่อประโยชน์ในการรักษาจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาจริยธรรมประจำหน่วยงานของรัฐ ในการนี้อาจมอบหมายให้ส่วนงานที่มีหน้าที่และภารกิจในด้านจริยธรรม ธรรมาภิบาล หรือที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล หรือคณะกรรมการและกลุ่มงานจริยธรรมประจำหน่วยงานของรัฐที่มีอยู่แล้ว เป็นผู้รับผิดชอบก็ได้

^{๑๓} พระราชบัญญัติมาตรฐานจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒, มาตรา ๕, ๑๙, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๕๐ ก (๑๖ เมษายน ๒๕๖๒) : ๒, ๘.

(๒) ดำเนินกิจกรรมการส่งเสริม สนับสนุน ให้ความรู้ ฝึกอบรม และพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในหน่วยงานของรัฐ และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อเสริมสร้างให้มีการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม รวมทั้งกำหนดกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ พฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตลอดจนสร้างเครือข่ายและประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชน

(๓) ทุกสิ้นปีงบประมาณ ให้จัดทำรายงานประจำปีตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ม.จ. กำหนดเสนอ ต่อ ก.ม.จ. โดยให้หน่วยงานของรัฐเสนอรายงานประจำปีผ่านองค์กรกลางบริหารงานบุคคลหรือ องค์กร ตามมาตรา ๖ วรรคสอง แล้วแต่กรณี เพื่อประเมินผลในภาพรวมของหน่วยงานของรัฐ เสนอต่อ ก.ม.จ. ด้วย

หน้าว่าง

บทที่ ๓

ความเป็นมาและการดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาที่สำคัญ

๓.๑ ความเป็นมาของหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา^๑

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ “สร้างสังคมไม่ทนต่อการทุจริต” มุ่งเน้นให้ความสำคัญในกระบวนการปรับสภาพสังคมให้เกิดภาวะที่ “ไม่ทนต่อการทุจริต” โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการกล่อมเกลாதองศาทางสังคมในทุกระดับช่วงวัย ตั้งแต่ปฐมวัยเพื่อสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต และปลูกฝังความพอเพียง มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต ดำเนินการผ่านสถาบันหรือกลุ่มตัวแทนที่ทำหน้าที่ในการกล่อมเกลาทองศาทางสังคม และได้กำหนดกลยุทธ์ ๔ กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่ ๑ ปรับฐานความคิดทุกช่วงวัยตั้งแต่ปฐมวัย ให้สามารถแยกระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมให้มีระบบและกระบวนการกล่อมเกลาทองศาทางสังคมเพื่อต้านทุจริต กลยุทธ์ที่ ๓ ประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องมือต้านทุจริต และกลยุทธ์ที่ ๔ เสริมพลังการมีส่วนร่วมของชุมชน (Community) และบูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อต่อต้านการทุจริต โดยกลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ที่ ๒ และกลยุทธ์ที่ ๓ กำหนดให้ต้องดำเนินการจัดทำหลักสูตร บทเรียน การเรียนการสอน การนำเสนอ และรูปแบบการป้องกันการทุจริต รวมทั้งการพัฒนานวัตกรรมและสื่อการเรียนรู้สำหรับทุกช่วงวัย

คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงได้มีคำสั่งที่ ๖๔๖/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐ แต่งตั้ง คณะอนุกรรมการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต ซึ่งประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานด้านการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน จากทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรภาคเอกชน เพื่อดำเนินการสร้างหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต นำไปใช้ในการเรียนการสอนให้กับนักเรียน นักศึกษา ในทุกระดับชั้นเรียน ตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งอาชีวศึกษาและการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย นอกจากนี้ ยังรวมถึง

^๑ เอกสารประกอบการชี้แจงของสำนักงาน ป.ป.ช. ต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมการ ครั้งที่ ๑๖/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ประเด็นการดำเนินงานติดตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบเรื่อง “การขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา” ของสำนักงาน ป.ป.ช., : ๒ - ๕.

สถาบันการศึกษาอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น สถาบันการศึกษาในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สถาบันการศึกษาทางทหาร เป็นต้น เพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งระบบ รวมถึงการฝึกอบรมบุคลากรภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกในการแยกแยะประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม จิตพอเพียงต้านทุจริต และสร้างพฤติกรรมที่ไม่ยอมรับและไม่ทนต่อการทุจริต

คณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยคณะอนุกรรมการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต ได้ร่วมกันพิจารณาหลักสูตร/ชุดวิชา/กลุ่มเป้าหมาย/แนวทางการนำไปใช้ และคัดเลือกสื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต และได้พิจารณาดำเนินการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต โดยใช้ชื่อว่า หลักสูตรต้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education)

๓.๑.๑ องค์ประกอบของหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education)

หลักสูตรต้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) ประกอบด้วย ๕ หลักสูตร ดังนี้

(๑) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชื่อหลักสูตร รายวิชาเพิ่มเติมการป้องกันการทุจริต

(๒) หลักสูตรอุดมศึกษา

ชื่อหลักสูตร วัยใส ใจสะอาด “Youngster with good heart”

(๓) หลักสูตรกลุ่มทหารและตำรวจ

ชื่อหลักสูตร หลักสูตรตามแนวทางรับราชการ กลุ่มทหารและตำรวจ

(๔) หลักสูตรวิทยากร ป.ป.ช./บุคลากรภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ

ชื่อหลักสูตรสร้างวิทยากรผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต

(๕) หลักสูตรโค้ช

ชื่อหลักสูตร โค้ชเพื่อการรู้คิดด้านทุจริต

ชุดวิชา โดยแต่ละหลักสูตรจะประกอบด้วยเนื้อหา ๔ ชุดวิชา ดังนี้

(๑) การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

(๒) ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต

(๓) STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต

(๔) พลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม

๓.๑.๒ แนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้

๓.๑.๒.๑ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชื่อหลักสูตร รายวิชาเพิ่มเติมการป้องกันการทุจริต

(๑) จัดทำเป็นรายวิชาบังคับ

(๒) นำไปจัดทำเป็นรายวิชาเพิ่มเติมของโรงเรียนและจัดเวลาเรียนเพิ่ม

สัปดาห์ละ ๑ ชั่วโมง

(๓) นำไปใช้ในชั่วโมงลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สัปดาห์ละ ๑ ชั่วโมง

(๔) นำไปบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (สาระหน้าที่พลเมือง) หรือนำไปบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

โดยให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำเป็นรายวิชาบังคับ และให้หน่วยงานอื่นในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานอื่นที่มีสถาบันการศึกษาในสังกัด เช่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ฯลฯ นำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไปพิจารณาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับกลุ่มเป้าหมาย

๓.๑.๒.๒ หลักสูตรอุดมศึกษา

ชื่อหลักสูตร วัยใส ใจสะอาด “Youngster with good heart”

(๑) จัดทำเป็น ๑ รายวิชา จำนวน ๓ หน่วยกิต

(๒) จัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ โดยอาจารย์ผู้สอนสามารถนำเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ต่าง ๆ ไปปรับ/ประยุกต์ใช้ในรายวิชาของตนเอง

(๓) จัดทำเป็นวิชาเลือก

โดยขอความร่วมมือให้สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชนพิจารณานำหลักสูตรไปปรับใช้ในการเรียนการสอนให้กับกลุ่มเป้าหมายตามความเหมาะสมของแต่ละแห่ง

๓.๑.๒.๓ หลักสูตรกลุ่มทหารและตำรวจ

ชื่อหลักสูตร หลักสูตรตามแนวทางรับราชการ กลุ่มทหารและตำรวจ

สอดแทรกในการฝึกอบรม

(๑) ทหาร (หลักสูตรตามแนวทางรับราชการและหลักสูตรเพิ่มพูนความรู้)

(๒) ตำรวจ (หลักสูตรฝึกอบรมที่เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น และหลักสูตรฝึกอบรมอื่น ๆ)

โดยขอความร่วมมือให้กระทรวงกลาโหม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ นำหลักสูตรไปพิจารณาปรับใช้ในการฝึกอบรมบุคลากรในสังกัด และนำหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาของ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรระดับอุดมศึกษา มาปรับใช้สำหรับการจัดการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาในสังกัดทหารและตำรวจ

๓.๑.๒.๔ หลักสูตรวิทยากร ป.ป.ช./บุคลากรภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ

ชื่อหลักสูตร สร้างวิทยากรผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต

(๑) ใช้ฝึกอบรมให้กับบุคลากรภาครัฐและพนักงานรัฐวิสาหกิจ

(๒) บูรณาการกับหลักสูตรฝึกอบรมในระดับต่าง ๆ ของสำนักงาน ก.พ. และ

หน่วยงานอื่นที่มีภารกิจด้านการจัดฝึกอบรม

โดยขอความร่วมมือให้หน่วยงานของรัฐนำหลักสูตรไปพิจารณาปรับใช้ในการฝึกอบรมให้กับบุคลากรในสังกัด และให้สำนักงาน ก.พ. และหน่วยงานที่มีภารกิจด้านการจัดฝึกอบรมนำหลักสูตรไปบูรณาการกับหลักสูตรฝึกอบรมบุคลากรในระดับต่าง ๆ

๓.๑.๒.๕ หลักสูตรโค้ช

ชื่อหลักสูตร โค้ชเพื่อการรู้คิดต้านทุจริต

(๑) ใช้ฝึกอบรมให้กับบุคลากรภาครัฐ

(๒) ใช้ฝึกอบรมให้กับเครือข่ายของหน่วยงาน

โดยขอความร่วมมือให้หน่วยงานของรัฐนำหลักสูตรไปพิจารณาปรับใช้ในการฝึกอบรมให้กับบุคลากรในสังกัดและให้กับเครือข่ายของหน่วยงาน

นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม การป้องกันการทุจริต โดยได้เชิญอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญในการสร้างหลักสูตรในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจากทุกภูมิภาค มาร่วมเขียนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการในหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริตเพื่อตรวจทานและปรับปรุงหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมการป้องกันการทุจริต

สำหรับหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม การป้องกันการทุจริต กำหนดเป็น ๑ หลักสูตร และแยกเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ ๑๓ ระดับชั้นปี ได้แก่ ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา ชั้นปีที่ ๑ - ๖ และระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ ๑ - ๖ ในแต่ละระดับชั้นปีจะใช้เวลาเรียนทั้งปี จำนวน ๔๐ ชั่วโมง มีเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนที่แตกต่างกันตามความเหมาะสมและการเรียนรู้ในแต่ละช่วงวัย โดยให้สถานศึกษาทุกแห่งนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างวัฒนธรรมสุจริตปลูกฝังค่านิยมและมุ่งเน้นการปรับพฤติกรรมที่ยึดมั่นความซื่อสัตย์สุจริต ต่อต้านการทุจริตให้แก่นักเรียน

สร้างความตระหนักให้นักเรียนยึดถือประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีจิตพอเพียง ความอาย และเกรงกลัวที่จะทุจริตและไม่ทนต่อการทุจริตทุกรูปแบบ

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการประชุมครั้งที่ ๙๔๘/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ได้มีมติเห็นชอบหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) และให้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำหลักสูตรไปปรับใช้ กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

สำหรับการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) โดยการนำไปปรับใช้ เป็นการดำเนินการที่สอดคล้องตามตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ตาม แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๒๑ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แบ่งเป็น ๒ แผน ได้แก่ แผนย่อยการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ และแผนย่อยการปราบปรามการทุจริต

กรณีแผนย่อยการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ ได้กำหนดเป้าหมายคือ “ประชาชนมีวัฒนธรรม และพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต” ซึ่งประกอบด้วย ๒ ตัวชี้วัด ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ ๑ ร้อยละของเด็กและเยาวชนไทยมีพฤติกรรมที่ยึดมั่นความซื่อสัตย์สุจริต และตัวชี้วัดที่ ๒ ร้อยละของประชาชนที่มีวัฒนธรรมค่านิยมสุจริต มีทัศนคติและพฤติกรรมในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยกำหนดตัวชี้วัดทั้งสองไว้เท่ากับร้อยละ ๘๐ ในปี พ.ศ. ๒๕๗๖ - ๒๕๘๐

อนึ่ง ในระยะแรก ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕ ได้กำหนดค่าเป้าหมายให้เด็กและเยาวชนไทยมีพฤติกรรมที่ยึดมั่นความซื่อสัตย์สุจริต และให้ประชาชนมีวัฒนธรรมค่านิยมสุจริต มีทัศนคติและพฤติกรรมในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยกำหนดค่าเป้าหมายทั้งสองไว้เท่ากับ ร้อยละ ๕๐

ดังนั้น จึงต้องดำเนินการผลักดันการใช้หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา เพื่อให้บรรลุผลตามที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๒๑ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ทั้งนี้ ปรากฏความเป็นมาของหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา ดังภาพต่อไปนี้

หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

บัญญัติไว้ว่า รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด รวมทั้งกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ ให้ความรู้ ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๓ (๓)

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างสังคมไม่ทนต่อการทุจริต

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีคำสั่งที่ ๖๔๖/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน
๒๕๖๐ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และ
สื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต

คณะอนุกรรมการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และ
สื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต มีการประชุมเพื่อ
พิจารณากรอบเนื้อหาหลักสูตร ฯ จำนวน ๔ ครั้ง และมีการประชุม
เชิงปฏิบัติการ ๒ ครั้ง (พิจารณาให้ความเห็นชอบหลักสูตร ๒๘ ธ.ค. ๖๐)

ในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๒ พ.ค. ๒๕๖๑ คณะรัฐมนตรีได้มีมติ
เห็นชอบหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ด้านการ
ป้องกันการทุจริต ทั้ง ๕ หลักสูตร

ภาพที่ ๓.๑ สรุปความเป็นมาของหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา

ที่มา : ประมวลโดยคณะอนุกรรมการอำนวยการอิสระตามรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๒

๓.๒ มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

๓.๒.๑ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๑^๒

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษา และลงมติว่า

(๑) เห็นชอบตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอ ทั้งนี้ ให้นำหน่วยงานที่ต้องนำหลักสูตรไปดำเนินการรับความเห็นของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน ก.พ. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการนโยบายและพัฒนาศึกษาไปพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องด้วย โดยให้ประสานงานกับสำนักงาน ป.ป.ช. ในรายละเอียดเพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวบรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ สำหรับภาระงบประมาณที่อาจจะเกิดขึ้น ซึ่งไม่ได้ตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีรองรับไว้ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาปรับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ไปดำเนินการในโอกาสแรกก่อน สำหรับในปีงบประมาณต่อ ๆ ไป ให้จัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อเสนอขอตั้งงบประมาณรายจ่ายตามความจำเป็นและเหมาะสมต่อไป ตามความเห็นของสำนักงานประมาณ

(๒) ให้กระทรวงกลาโหม กระทรวงการคลัง กระทรวงมหาดไทย สำนักงาน ก.พ. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหารือร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อพิจารณานำหลักสูตรนี้ไปปรับใช้ในโครงการหรือหลักสูตรฝึกอบรมของข้าราชการ บุคลากรภาครัฐ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจที่บรรจุใหม่ในความรับผิดชอบ รวมทั้งให้พิจารณากำหนดกลุ่มเป้าหมายของหลักสูตรโค้ชให้ชัดเจน โดยให้ครอบคลุมถึงบุคลากรทางการศึกษา เช่น ครู อาจารย์ หรือผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรอุดมศึกษาด้วย เพื่อให้บุคลากรทางการศึกษาที่เข้ารับการอบรมหลักสูตรดังกล่าวสามารถนำความรู้ไปใช้ในการถ่ายทอดหรือประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ให้กระทรวงศึกษาธิการเร่งดำเนินการและรายงานผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการให้คณะกรรมการนโยบาย และพัฒนาศึกษาทราบเป็นระยะ ๆ ด้วย

(๓) ให้กระทรวงศึกษาธิการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น ตำราเรียน ครู อาจารย์ รายละเอียดหลักสูตร เพื่อนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) (หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรอุดมศึกษา) ไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา ทั้งนี้ ในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรดังกล่าวให้มุ่งเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับความหมายและขอบเขตของการกระทำการทุจริตในลักษณะต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ความเสียหายที่เกิดจากการทุจริต ความสำคัญของการต่อต้านการทุจริต รวมทั้งจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการจัดหลักสูตรในแต่ละช่วงวัยของผู้เรียนด้วย

^๒ เรื่องเดียวกัน, ๕.

๓.๒.๒ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๓^๓

คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบ ดังนี้

(๑) รับทราบรายงานผลการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) เสนอ และให้สำนักงาน ป.ป.ช. ประสานในรายละเอียดกับกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (อว.) กระทรวงมหาดไทย (มท.) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สอ.) กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ตช.) กรุงเทพมหานคร (กทม.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำหลักสูตรที่ได้ปรับปรุงใหม่ไปปรับใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

(๒) ให้กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม รายงานผลสัมฤทธิ์ของการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ยังสำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อทราบต่อไป

(๓) ให้สำนักงาน ป.ป.ช. รับความเห็นของสำนักงานงบประมาณ (สงป.) และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ไปพิจารณาดำเนินการต่อไป

สาระสำคัญของเรื่อง

คณะกรรมการ ป.ป.ช. รายงานว่า

(๑) สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ดำเนินการกำกับ ติดตาม การขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ทั้ง ๕ หลักสูตร สรุปผลการดำเนินการ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขปัญหาดังนี้

(๑.๑) ผลการดำเนินการ

สังกัด	จำนวนโรงเรียน/ หน่วยงานนำไปใช้ (แห่ง)	แนวทางการนำไปใช้
๑. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ชื่อหลักสูตร รายวิชาเพิ่มเติมการป้องกันการทุจริต		
๑.๑ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)	๒๙,๘๗๑	- เปิดรายวิชาเพิ่มเติม

^๓ มติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๓ หน้า ๑๔ - ๑๖, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๓,

สังกัด	จำนวนโรงเรียน/ หน่วยงานนำไปใช้ (แห่ง)	แนวทางการนำไปใช้
๑.๒ สำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)	๖๘๕	- กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน/บูรณาการ กับวิถีชีวิตในโรงเรียน - บูรณาการการเรียนการสอน กับกลุ่มสาระต่าง ๆ
๑.๓ สำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย (กศน.)	๓๔	จัดทำเป็นรายวิชาเลือกเสรี
๑.๔ สำนักงานคณะกรรมการ อาชีวศึกษา (สอศ.)	๙๑๔	เพิ่มเติมในกิจกรรมเสริมหลักสูตร “โตไปไม่โกง”
๑.๕ สำนักงานการศึกษา (กทม.)	๐	กำหนดนำไปใช้ในปีการศึกษา ๒๕๖๒
๑.๖ กรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น (สธ.)	๒๐,๕๓๖	บูรณาการร่วมกับกิจกรรม ในหลักสูตร “โตไปไม่โกง”
รวม	๕๒,๐๔๐ แห่ง (จาก ๕๖,๒๘๓ แห่ง) คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๔๖	
๒. หลักสูตรอุดมศึกษา ชื่อหลักสูตร วัยใส ใจสะอาด “Youngster with good heart”		
๒.๑ สถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษา	๓๘	- จัดทำเป็นรายวิชา ๑ วิชา จำนวน ๓ หน่วยกิต - จัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้
๒.๒ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์	๑	- จัดทำเป็นวิชาเลือก
รวม	๓๙ แห่ง (จาก ๑๕๗ แห่ง) (คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๘๔)	
๓. หลักสูตรกลุ่มทหารและตำรวจ ชื่อหลักสูตร ตามแนวทางรับราชการ กลุ่มทหารและตำรวจ		
๓.๑ กระทรวงกลาโหม (กท.)	๑	สอดแทรกในการฝึกอบรม
๓.๒ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ตช.)	๑	
รวม	๒ แห่ง (จาก ๒ แห่ง) คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐	

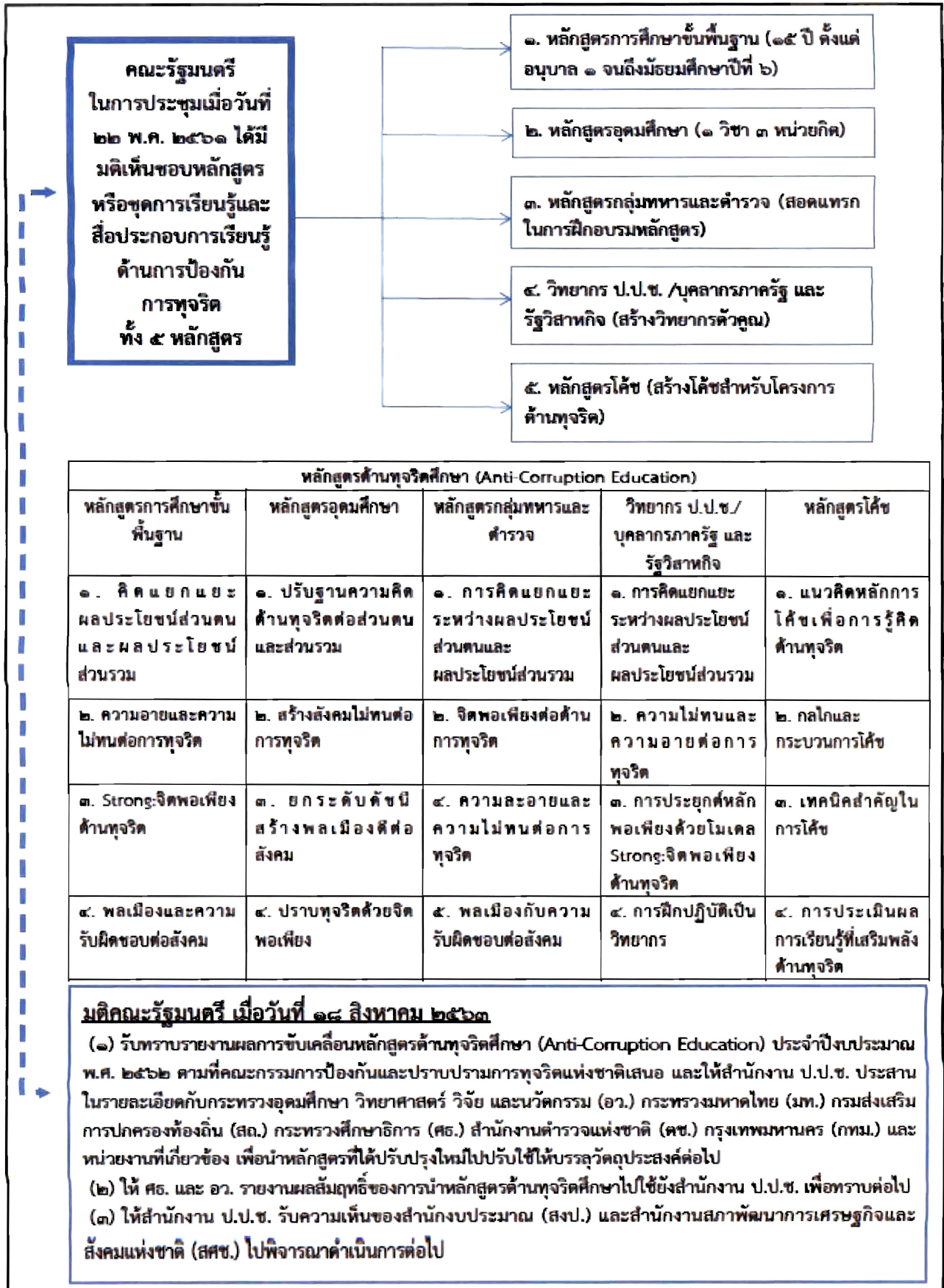
สังกัด	จำนวนโรงเรียน/ หน่วยงานนำไปใช้ (แห่ง)	แนวทางการนำไปใช้
๔. หลักสูตรวิทยากร ป.ป.ช./บุคลากรภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ ชื่อหลักสูตร สร้างวิทยากรผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต		
๔.๑ หน่วยงานภาครัฐ	๑๖	การฝึกอบรม
๔.๒ หน่วยงานภาครัฐวิสาหกิจ	๒๘	การฝึกอบรม
รวม	๔๔ แห่ง (จาก ๗๖ แห่ง) คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๘๙	
๕. หลักสูตรโค้ช ชื่อหลักสูตร โค้ชเพื่อการรู้คิดด้านทุจริต		
๕.๑ ระดับพื้นที่จังหวัด	๗๖	การฝึกอบรม
๕.๒ กทม.	๑	
รวม	๗๗ แห่ง (จาก ๗๗ แห่ง) คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐	

(๑.๒) ปัญหาและอุปสรรค

ปัญหาและอุปสรรค	แนวทางแก้ไขปัญหา
๑. มีหลักสูตรที่ไม่สามารถขับเคลื่อนการนำไปใช้ตามหน่วยงานเป้าหมาย เนื่องจากเนื้อหาของหลักสูตรมีรายละเอียดน้อย ผู้สอนไม่มีความรู้ในเชิงลึกเกี่ยวกับหลักสูตร	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาความรู้เพิ่มเติมจากคู่มือหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาและกรณีตัวอย่างคดีเพิ่มเติม จากสำนักงาน ป.ป.ช. - ควรมีสื่อการสอนที่เข้าใจง่าย - ติดตามการประเมินผลอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม - กำหนดกลไกในการบริหารจัดการ ติดตาม และรายงานผลการนำหลักสูตรไปปรับใช้เป็นการเฉพาะ
๒. ไม่สามารถประเมินผลสัมฤทธิ์เฉพาะหลักสูตรได้ เนื่องจากแนวทางการนำหลักสูตรไปปรับใช้เดิมมีรูปแบบการนำไปใช้ที่หลากหลาย โดยเฉพาะลักษณะบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ	<ul style="list-style-type: none"> จัดให้มีเพียง ๑ แนวทางการปรับใช้ สำหรับแต่ละหลักสูตรคือ - หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน : เปิดรายวิชาเพิ่มเติม - หลักสูตรอุดมศึกษา : จัดทำเป็น ๑ รายวิชา จำนวน ๓ หน่วยกิต

ปัญหาและอุปสรรค	แนวทางแก้ไขปัญหา
	- หลักสูตรกลุ่มทหารและตำรวจ/หลักสูตรวิทยาการ ป.ป.ช./บุคลากรภาครัฐและพนักงานรัฐวิสาหกิจ : ฝึกอบรม สัมมนา

(๒) คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการประชุมครั้งที่ ๕๖/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ได้มีมติเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรีรับทราบรายงานผลการการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ และให้หน่วยงานต่าง ๆ พิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. อยู่ระหว่างทบทวนปรับปรุงหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตใหม่ (New Normal)

ภาพที่ ๓.๒ สรุปมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

ที่มา : สำนักงาน ป.ป.ช.

๓.๓ การดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาที่สำคัญ

สำนักงาน ป.ป.ช. โดยสำนักด้านทฤษฎีศึกษา ได้มีการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาในหน่วยงานที่ต้องนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ โดยหน่วยงานที่ต้องดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง หลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ประกอบด้วย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงกลาโหม กระทรวงการคลัง กระทรวงมหาดไทย สำนักงาน ก.พ. และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทั้งนี้ หน่วยงานดังกล่าวมีการรายงานผลการดำเนินการขับเคลื่อนในการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ ดังนี้

๓.๓.๑ การรายงานผลการดำเนินการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยสามารถสรุปผลการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ได้^๔ ดังนี้

๓.๓.๑.๑ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชื่อหลักสูตร รายวิชาเพิ่มเติมการป้องกันการทุจริต

มีการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เริ่มตั้งแต่ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ (พฤษภาคม ๒๕๖๒) ดังนี้

(๑) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวนสถานศึกษา ๒๙,๘๗๑ แห่ง นำไปใช้ ๒๙,๘๗๑ แห่ง

(๒) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) จำนวนสถานศึกษา ๓,๕๙๗ แห่ง นำไปใช้ ๖๘๕ แห่ง

(๓) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) จำนวนสถานศึกษา ๙๒๘ แห่ง นำไปใช้ ๓๔ แห่ง โดยในภาคเรียนที่ ๒ จะนำไปใช้ครอบคลุมทั้งหมด โดยกำหนดเป็นรายวิชาเลือกเสรี

(๔) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) จำนวนสถานศึกษา ๙๑๔ แห่ง นำไปใช้ ๙๑๔ แห่ง โดยจัดเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม สำหรับ ปวช. รหัสวิชา ๒๐๐๐-๒๐๐๐๗ และ ๓๐๐๐-๓๐๐๐๕ ระดับ ปวส. ๒ ชั่วโมง/สัปดาห์ ไม่มีหน่วยกิต (๐-๒-๐)

^๔ บันทึกการประชุมคณะอนุกรรมการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๒ ครั้งที่ ๑๖/๒๕๖๓ วันพุธที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓ โดยเป็นข้อมูลการชี้แจงของผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ตามหนังสือขอความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรายงานผลการดำเนินการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ทั้ง ๕ หลักสูตร : ๑๐ - ๑๓.

(๕) สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวนสถานศึกษา ๔๓๗ แห่ง กำหนดนำไปใช้ในปีการศึกษา ๒๕๖๒

(๖) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำนวนสถานศึกษาแบ่งเป็น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน ๑๘,๘๑๐ ศูนย์ และโรงเรียน จำนวน ๑,๗๒๖ แห่ง นำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปปรับใช้ตั้งแต่ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ เป็นต้นไป

๓.๓.๑.๒ หลักสูตรอุดมศึกษา

ชื่อหลักสูตร วัยใสใจสะอาด “Youngster with good heart”

มีการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

- (๑) สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา จำนวน ๑๕๖ แห่ง นำไปใช้ ๓๘ แห่ง
- (๒) สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (สังกัดกระทรวงวัฒนธรรม)

๓.๓.๑.๓ หลักสูตรกลุ่มทหารและตำรวจ

ชื่อหลักสูตร ตามแนวทางการรับราชการ กลุ่มทหารและตำรวจ

มีการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ในหลักสูตรการฝึกอบรม ดังนี้

- (๑) กระทรวงกลาโหม
 - (๑.๑) กระทรวงกลาโหม โดยสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม
 - (๑.๒) สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย
 - (๑.๓) กองทัพบก โดยกรมยุทธศึกษาทหารบก
 - (๑.๔) กองทัพเรือ โดยกรมยุทธศึกษาทหารเรือ
 - (๑.๕) กองทัพอากาศ โดยกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
- (๒) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยกองบัญชาการการศึกษา

๓.๓.๑.๔ หลักสูตรวิทยากร ป.ป.ช./บุคลากรภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ

ชื่อหลักสูตร สร้างวิทยากรผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต

มีการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ในหลักสูตรการฝึกอบรม ดังนี้

- (๑) หน่วยงานภาครัฐ ๒๐ กระทรวง นำไปใช้ ๑๖ กระทรวง
- (๒) หน่วยงานภาครัฐวิสาหกิจ ๕๖ แห่ง นำไปใช้ ๒๘ แห่ง

๓.๓.๑.๕ หลักสูตรโค้ช

ชื่อหลักสูตร โค้ชเพื่อการรู้คิดด้านทุจริต

มีการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ในการฝึกอบรมโค้ชภาคประชาสังคม ในระดับพื้นที่จังหวัด จำนวน ๗๖ จังหวัด และ ๑ เขตปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ (กรุงเทพมหานคร)

ทั้งนี้ ภายหลังจากการติดตามผลการขับเคลื่อนในการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ ทำให้ทราบว่ายังมีหลักสูตรที่ไม่สามารถขับเคลื่อนการนำไปใช้ตามหน่วยงานเป้าหมายที่กำหนด เช่น หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร และหลักสูตรอุดมศึกษา

สำหรับการประเมินผลสัมฤทธิ์หลักสูตรด้านทุจริตศึกษาจะดำเนินการประเมินในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เพื่อให้การนำไปใช้ในการเรียนการสอนครบรอบ ๑ ปีการศึกษาและเป็นไปตามวงรอบงบประมาณ (ปี พ.ศ. ๒๕๖๒)

๓.๓.๒ การรายงานผลการดำเนินการ และแนวทางขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาของสำนักงาน ป.ป.ช. เสนอต่อคณะรัฐมนตรี^๔ ดังนี้

สำนักงาน ป.ป.ช. มีหนังสือรายงานผลการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๓ พร้อมนำเสนอแนวทาง ดังนี้

๓.๓.๒.๑ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชื่อหลักสูตร รายวิชาเพิ่มเติมการป้องกันการทุจริต

ให้สถานศึกษาของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ สถานศึกษาในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง พิจารณานำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน) ไปปรับใช้ โดยเห็นควรใช้รูปแบบเปิดรายวิชาเพิ่มเติม เพื่อไม่เป็นการเพิ่มภาระและความยุ่งยากให้แก่ครูผู้สอน และให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) และกรุงเทพมหานครเร่งรัดดำเนินการให้สถานศึกษาในสังกัดนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน) ไปปรับใช้ในรูปแบบเปิดรายวิชาเพิ่มเติม ทั้งนี้ ให้กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการรายงานผลสัมฤทธิ์ของการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ต่อคณะกรรมการนโยบายและพัฒนากการศึกษา และแจ้งให้สำนักงาน ป.ป.ช. ทราบด้วย

๓.๓.๒.๒ หลักสูตรอุดมศึกษา

ชื่อหลักสูตร วัยใสใจสะอาด “Youngster with good heart”

ให้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พิจารณานำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยจัดทำเป็น ๑ รายวิชา จำนวน ๓ หน่วยกิต ทั้งนี้ ให้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ

^๔ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ที่ ปช ๐๐๑๐/๐๑๑๕ ลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๓ เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี เรื่อง หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) ในการเสนอต่อคณะรัฐมนตรี.

นวัตกรรม ดำเนินการรายงานผลสัมฤทธิ์ของการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ต่อคณะกรรมการนโยบาย และพัฒนาการศึกษา และแจ้งให้สำนักงาน ป.ป.ช. ทราบด้วย

๓.๓.๒.๓ หลักสูตรกลุ่มทหารและตำรวจ

ชื่อหลักสูตร ตามแนวทางการรับราชการ กลุ่มทหารและตำรวจ
(ไม่ระบุ)

๓.๓.๒.๔ หลักสูตรวิทยากร ป.ป.ช./บุคลากรภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ

ชื่อหลักสูตร สร้างวิทยากรผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต
(ไม่ระบุ)

๓.๓.๒.๕ หลักสูตรโค้ช

ชื่อหลักสูตร โค้ชเพื่อการรู้คิดด้านทุจริต
(ไม่ระบุ)

ทั้งนี้ สำนักงาน ป.ป.ช. ได้เสนอให้ทุกกระทรวงที่เสนอของบประมาณตามแผนงาน บูรณาการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบเพื่อจัดโครงการและกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นการ ฝึกอบรม สัมมนา ข้าราชการ บุคลากรของหน่วยงาน นำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ดำเนินการ รวมทั้งให้กระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้ง ๕ หลักสูตร มอบหมายผู้รับผิดชอบในการประสานงาน กับสำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อกำหนดกลไกในการบริหารจัดการ ติดตาม และรายงานผลการนำหลักสูตร ด้านทฤษฎีศึกษาเป็นการเฉพาะด้วย

อนึ่ง สืบเนื่องจากวิกฤติการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19) ส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วน รวมถึงภาคส่วนทางการศึกษา ดังนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. อยู่ระหว่างทบทวน ปรับปรุงหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตใหม่ (New Normal)

๓.๓.๓ การประเมินผลสัมฤทธิ์ในการใช้หลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓^๖

สำนักงาน ป.ป.ช. มีการรายงานการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการใช้หลักสูตร ด้านทฤษฎีศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ดังนี้

๓.๓.๓.๑ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชื่อหลักสูตร รายวิชาเพิ่มเติมการป้องกันการทุจริต

^๖ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ที่ ปช ๐๐๑๐/๐๑๒๔ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๓ เรื่อง ข้อมูลสรุปผล การรายงานการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการใช้หลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓.

สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ดำเนินการจ้างที่ปรึกษาดำเนินการประเมินพฤติกรรมเด็กและเยาวชนไทยที่ยึดมั่นความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งมีขอบเขตการดำเนินการ ดังนี้

(๑) ดำเนินการวิจัยประเมินผลพฤติกรรมเด็กและเยาวชนไทยที่ยึดมั่นความซื่อสัตย์สุจริต และเก็บข้อมูลเข้าระบบโปรแกรมในรูปแบบ online โดยประกอบด้วยกลุ่มเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

- ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) จำนวน ๒,๐๐๐ แห่ง

- ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) จำนวน ๑๗๐ แห่ง

(๒) ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการใช้หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา โดยหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ชื่อหลักสูตร รายวิชาเพิ่มเติมการป้องกันการทุจริต มีจำนวนหน่วยงาน (สถานศึกษา) ที่นำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ ดังต่อไปนี้

- สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๓,๐๐๐ แห่ง

- สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๑๗๐ แห่ง

๓.๓.๓.๒ หลักสูตรอุดมศึกษา

ชื่อหลักสูตร วัยใสใจสะอาด “Youngster with good heart”

สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ดำเนินการจ้างที่ปรึกษาดำเนินการประเมินพฤติกรรมเด็กและเยาวชนไทยที่ยึดมั่นความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งมีขอบเขตการดำเนินการ ดังนี้

(๑) ดำเนินการวิจัยประเมินผลพฤติกรรมเด็กและเยาวชนไทยที่ยึดมั่นความซื่อสัตย์สุจริต และเก็บข้อมูลเข้าระบบโปรแกรมในรูปแบบ online โดยประกอบด้วยกลุ่มเป้าหมายคือ ระดับอุดมศึกษา (สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม) จำนวน ๕๐ แห่ง

(๒) ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการใช้หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา โดยหลักสูตรอุดมศึกษา ชื่อหลักสูตร วัยใสใจสะอาด “Youngster with good heart” มีจำนวนสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่นำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ จำนวน ๕๐ แห่ง

๓.๓.๓.๓ หลักสูตรกลุ่มทหารและตำรวจ

ชื่อหลักสูตร ตามแนวทางการรับราชการ กลุ่มทหารและตำรวจ

(ไม่ระบุ)

๓.๓.๓.๔ หลักสูตรวิทยากร ป.ป.ช./บุคลากรภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ

ชื่อหลักสูตร สร้างวิทยากรผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต
(ไม่ระบุ)

๓.๓.๓.๕ หลักสูตรโค้ช

ชื่อหลักสูตร โค้ชเพื่อการรู้คิดต้านทุจริต
(ไม่ระบุ)

ทั้งนี้ ด้วยข้อจำกัดด้านงบประมาณ จึงมีความจำเป็นต้องประเมินผลสัมฤทธิ์ในการใช้หลักสูตรต้านทุจริตศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ จำนวน ๒ หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรอุดมศึกษา

สำหรับแผนปฏิบัติการและแผนการใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้กำหนดให้มีการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์ในการใช้หลักสูตรต้านทุจริตศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา ครบทั้ง ๕ หลักสูตร ดังนี้ ๑. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ชื่อหลักสูตร รายวิชาเพิ่มเติมการป้องกันการทุจริต ๒. หลักสูตรอุดมศึกษา ชื่อหลักสูตร วัยใสใจสะอาด “Youngster with good heart” ๓. หลักสูตรกลุ่มทหารและตำรวจ ชื่อหลักสูตร แนวทางรับราชการ กลุ่มทหารและตำรวจ ๔. หลักสูตรวิทยากร ป.ป.ช./บุคลากรภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ ชื่อหลักสูตร สร้างวิทยากรผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต และ ๕. หลักสูตรโค้ช ชื่อหลักสูตร โค้ชเพื่อการรู้คิดต้านทุจริต

บทที่ ๔

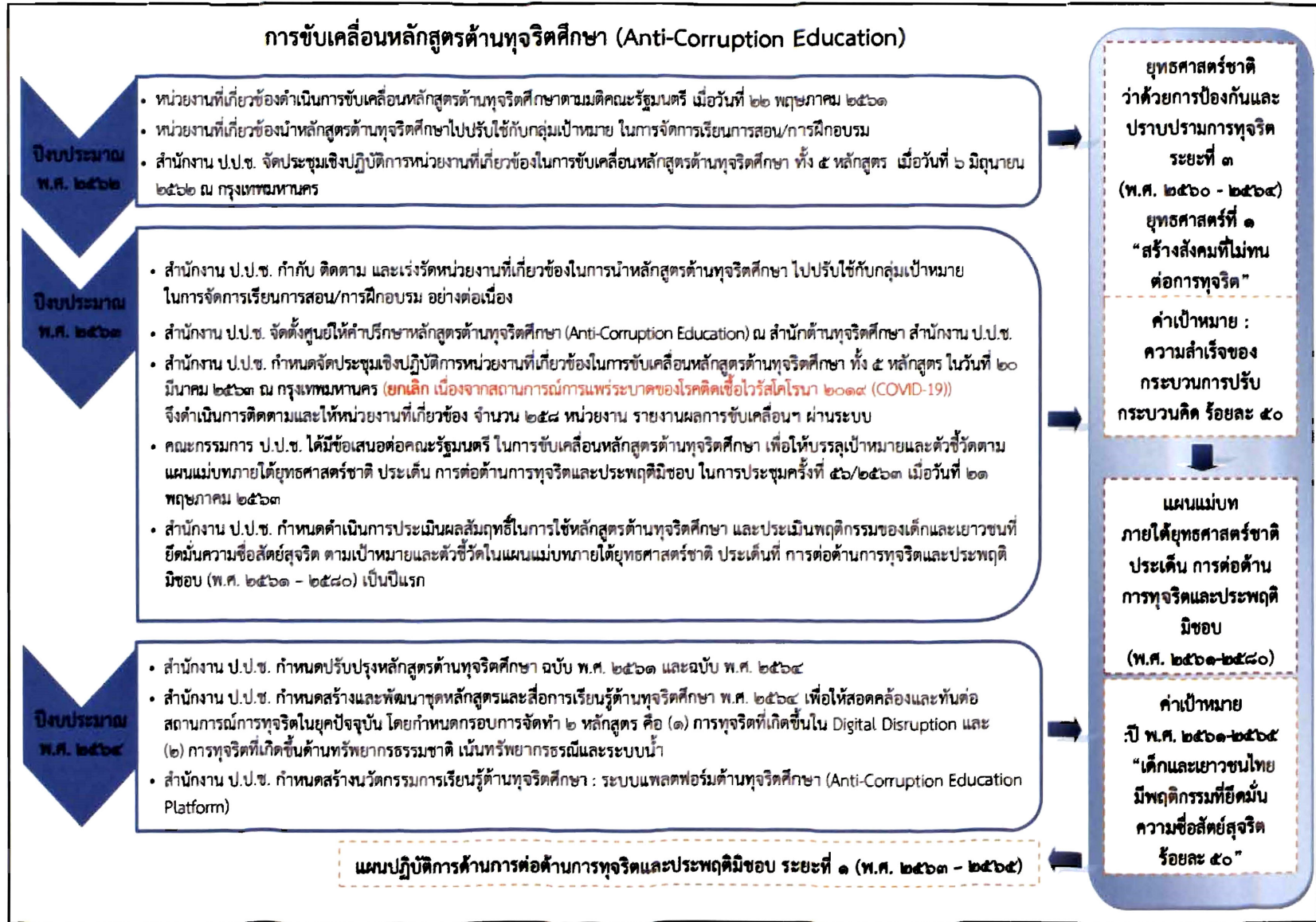
ผลการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีการศึกษา

การขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีการศึกษา เพื่อเป็นการตอบสนองต่อการดำเนินการตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ สอดคล้องต่อการขับเคลื่อนการส่งเสริมและสนับสนุน ตามมาตรา ๓๓ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ในการสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริตและสร้างฐานคิดจิตพอเพียงต่อต้านการทุจริตให้เกิดขึ้นเป็นพื้นฐานความคิดของปัจเจกบุคคล

สำหรับการศึกษาครั้งนี้ คณะกรรมการจึงได้รวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานต่อการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีการศึกษา ของสำนักงาน ป.ป.ช. ในฐานะหน่วยงานหลัก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำหลักสูตรไปปรับใช้ ตามมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง หลักสูตรด้านทฤษฎีการศึกษา เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ประกอบด้วย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงกลาโหม กระทรวงการคลัง กระทรวงมหาดไทย สำนักงาน ก.พ. และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งคณะกรรมการได้รับการรายงานผลการดำเนินการของหน่วยงานราชการในการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปปรับใช้ ปรากฏข้อมูลผลการดำเนินงานของสำนักงาน ป.ป.ช. และตัวอย่างกลุ่มเป้าหมายการนำไปใช้ ตามลำดับ ดังนี้

๔.๑ ผลการกำกับ ติดตาม และการขับเคลื่อนการปรับใช้หลักสูตรด้านทฤษฎีการศึกษา

สำนักงาน ป.ป.ช. มีการดำเนินการขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ในประเด็นที่ ๒๑ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบสู่การปฏิบัติในการบูรณาการการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างมีเอกภาพ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ดังกล่าว โดยกำหนดให้มีแผนปฏิบัติการด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕) ซึ่งเป็นการยึดเป้าหมาย ค่าเป้าหมาย ตัวชี้วัด แผนย่อย และแนวทางการพัฒนาของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติฯ ดังนั้น จึงต้องดำเนินการผลักดันการใช้หลักสูตรด้านทฤษฎีการศึกษา เพื่อให้บรรลุผลที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทฯ ปรากฏตามภาพแสดงการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาตามแผนแม่บทฯ ดังต่อไปนี้

สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ดำเนินการกำกับ ติดตาม ความสำเร็จหน้าการดำเนินการขับเคลื่อน หลักสูตรต้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ทั้ง ๕ หลักสูตร ซึ่งมีการนำหลักสูตรต้านทุจริตศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เริ่มตั้งแต่ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ (พฤษภาคม ๒๕๖๒) และนำไปใช้ในหลักสูตรการฝึกอบรมของหน่วยงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ต่อเนื่องจากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ทั้ง ๕ หลักสูตร โดยมีการนำหลักสูตรต้านทุจริตศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และนำไปใช้ในหลักสูตรการฝึกอบรมของหน่วยงาน ตามแนวทางของสำนักงาน ป.ป.ช. ร่วมกับผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา ซึ่งปรากฏผลการดำเนินการดังนี้^๑

๔.๑.๑ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชื่อหลักสูตร รายวิชาเพิ่มเติมการป้องกันการทุจริต

กลุ่มเป้าหมายการนำไปใช้

- ๑) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน ๓๐,๑๑๒ แห่ง
- ๒) โรงเรียนสาธิต จำนวน ๖๗ แห่ง
- ๓) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) จำนวน ๓,๕๙๗ แห่ง
- ๔) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) จำนวน ๙๒๘ แห่ง
- ๕) โรงเรียนมหิตลวิทยาลัยสุรณี
- ๖) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สถ.) จำนวน ๒๐,๖๓๔ แห่ง
- ๗) สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน ๔๓๗ แห่ง
- ๘) กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- ๙) สำนักงานการศึกษา เมืองพัทยา
- ๑๐) กรมกิจการเด็กและเยาวชน
- ๑๑) สถาบันการบินพลเรือน
- ๑๒) สำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
- ๑๓) กองทัพเรือ กระทรวงกลาโหม
- ๑๔) กองทัพอากาศ กระทรวงกลาโหม
- ๑๕) กองทัพบก กระทรวงกลาโหม

^๑ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ที่ ปช ๐๐๑๐/๐๑๒๔ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๓ เรื่อง ข้อมูลสรุปผลการรายงานการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการใช้หลักสูตรต้านทุจริตศึกษา, ซึ่งเป็นข้อมูล ณ วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓.

แนวทางการนำไปใช้

- ๑) เปิดรายวิชาเพิ่มเติม
- ๒) บูรณาการการเรียนการสอนกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- ๓) บูรณาการการเรียนการสอนกับกลุ่มสาระอื่น ๆ
- ๔) จัดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- ๕) จัดเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- ๖) บูรณาการกับวิถีชีวิตในโรงเรียน

สังกัด	จำนวน (โรงเรียน)	นำไปใช้ (โรงเรียน)	แนวทางการนำไปใช้
๑) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)	๒๙,๘๗๑	๒๙,๘๗๑	- เปิดรายวิชาเพิ่มเติม ๑๔,๘๑๒ โรงเรียน - กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ๕,๐๔๔ โรงเรียน - บูรณาการการเรียนการสอนกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ๔,๗๘๐ โรงเรียน - บูรณาการการเรียนการสอนกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ๒,๘๐๐ โรงเรียน - บูรณาการกับวิถีชีวิตในโรงเรียน ๑,๔๘๓ โรงเรียน - จัดเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร ๙๕๒ โรงเรียน
๒) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)	๓,๕๙๗	๖๘๕	- เปิดรายวิชาเพิ่มเติม ๔๐ โรงเรียน - บูรณาการการเรียนการสอนกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ๓๗๙ โรงเรียน - กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน/บูรณาการกับวิถีชีวิตในโรงเรียน ๒๘๘ โรงเรียน ทั้งนี้ บางแห่งนำไปใช้มากกว่า ๑ รูปแบบ
๓) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)	๙๒๘	๓๔	- จัดเป็นรายวิชาการป้องกันการทุจริต โดยกำหนดเป็นรายวิชาเลือกเสรี ในภาคเรียนที่ ๒ จะนำไปใช้ครอบคลุมทั้งหมด (เป็นส่วนหนึ่งของการเปิดรายวิชาเพิ่มเติม)

สังกัด	จำนวน (โรงเรียน)	นำไปใช้ (โรงเรียน)	แนวทางการนำไปใช้
๔) สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา (สอศ.)	๙๑๔	๙๑๔	- เพิ่มเติมในกิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ ระดับ ปวช. รหัสวิชา ๒๐๐๐-๒๐๐๗ และ ๓๐๐๐-๓๐๐๕ ระดับ ปวส. ๒ ชั่วโมง/สัปดาห์ โดยไม่มีหน่วยกิต - บูรณาการในรายวิชาสังคมศึกษา
๕) สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร	๔๓๗	๔๓๗	- จัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม ๙๐ โรงเรียน - นำกิจกรรมในหลักสูตรโตไปไม่โกงมา บูรณาการกับหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา ๔๓๗ โรงเรียน - บูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนในกลุ่ม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ๒๖๖ โรงเรียน - บูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนในกลุ่ม สาระการเรียนรู้อื่น ๆ ๙๕ โรงเรียน - บูรณาการกับวิถีชีวิตในโรงเรียน ๑๖๑ โรงเรียน - จัดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ๑๓๗ โรงเรียน ทั้งนี้ มีสถานศึกษาบางแห่งนำหลักสูตร ไปปรับใช้มากกว่า ๑ แนวทาง
๖) กรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น	๒๐,๕๓๖	๒๐,๕๓๖	- นำกิจกรรมในหลักสูตร “โตไปไม่โกง” - บูรณาการการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนกับหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา
รวม	๕๖,๒๘๓	๕๒,๔๗๗	คิดเป็นร้อยละ ๙๓.๒๔

๔.๑.๒ หลักสูตรอุดมศึกษา

ชื่อหลักสูตร วัยใส ใจสะอาด “Youngster with Good Heart”

กลุ่มเป้าหมายการนำไปใช้

๑) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)

- มหาวิทยาลัย จำนวน ๑๕๖ แห่ง

๒) มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช

๓) โรงเรียนนายร้อยตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๔) สถาบันพระบรมราชชนก

๕) ศูนย์ฝึกพาณิชย์นาวี

๖) สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

๗) สถาบันการพลศึกษา

๘) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) จำนวน ๙๑๔ แห่ง

แนวทางการนำไปใช้

๑) จัดเป็น ๑ รายวิชา จำนวน ๓ หน่วยกิต

๒) จัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ โดยอาจารย์ผู้สอนสามารถนำเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ต่าง ๆ

ไปปรับใช้/ประยุกต์ใช้ในรายวิชาของตนเอง

๓) จัดเป็นวิชาเลือก

สังกัด	จำนวน (แห่ง)	นำไปใช้ (แห่ง)	แนวทางการนำไปใช้
๑) สถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษา	๑๕๖	๗๐	- จัดเป็น ๑ รายวิชา จำนวน ๓ หน่วยกิต - จัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ โดยอาจารย์ ผู้สอนสามารถนำเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ ต่าง ๆ ไปปรับ/ประยุกต์ใช้ในรายวิชาของ ตนเอง
๒) สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (สังกัดกระทรวงวัฒนธรรม)	๑	๑	- จัดเป็นวิชาเลือก
รวม	๑๕๗	๗๑	คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๒๒

๔.๑.๓ หลักสูตรกลุ่มทหารและตำรวจ

ชื่อหลักสูตร ตามแนวทางรับราชการ กลุ่มทหารและตำรวจ
กลุ่มเป้าหมายการนำไปใช้

๑) กองทัพบก

๒) กองทัพอากาศ

๓) กองทัพเรือ

๔) กองบัญชาการกองทัพไทย

๕) ตำรวจ

๖) สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย
แนวทางการนำไปใช้

- สอดแทรกในการฝึกอบรม

ทหาร :

หลักสูตรตามแนวทางการรับราชการและหลักสูตรเพิ่มพูนความรู้ (๓ ระยะ)

- ระยะสั้น ๒ - ๔ เดือน ให้มีการเรียนการสอน ๓ - ๔ ชั่วโมง

- ระยะกลาง ๔ - ๖ เดือน ให้มีการเรียนการสอน ๖ - ๘ ชั่วโมง

- ระยะยาว ๖ - ๑๒ เดือน ให้มีการเรียนการสอน ๙ - ๑๒ ชั่วโมง

สำหรับหลักสูตรที่มีระยะสั้นกว่า ๒ เดือน ให้สอดแทรกในการบรรยายพิเศษหรือ

ใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน (ไม่ระบุจำนวนชั่วโมง)

ตำรวจ :

- หลักสูตรการฝึกอบรมที่เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น ให้มีการเรียนการสอน ๓ ชั่วโมง

- หลักสูตรนักเรียนนายสิบตำรวจ ให้มีการเรียนการสอน ๑๖ ชั่วโมง

สำหรับหลักสูตรอื่นๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมา ให้สอดแทรกในการบรรยายพิเศษหรือ

ใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน (ไม่ระบุจำนวนชั่วโมง)

สังกัด	จำนวน (หน่วยงาน)	นำไปใช้ (หน่วยงาน)	แนวทางการนำไปใช้
๑) กระทรวงกลาโหม โดย กระทรวงกลาโหม/ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย/ กองทัพบก/กองทัพเรือ/ กองทัพอากาศ	๑	๑	- สอดแทรกในการฝึกอบรม
๒) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยกองบัญชาการตำรวจ ศึกษา	๑	๑	- สอดแทรกในการฝึกอบรม
รวม	๒	๒	คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๔.๑.๔ หลักสูตรวิทยากร ป.ป.ช./บุคลากรภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ

ชื่อหลักสูตร สร้างวิทยากรผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต

กลุ่มเป้าหมายการนำไปใช้

๑) หน่วยงานภาครัฐ รวมจำนวน ๒๐ กระทรวง

๒) หน่วยงานภาครัฐวิสาหกิจ รวมจำนวน ๕๖ แห่ง

แนวทางการนำไปใช้

- การฝึกอบรม จำนวน ๓ กลุ่ม ดังนี้

๑) เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช.

๒) โค้ช STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต

๓) บุคลากรภาครัฐ

สังกัด	จำนวน (กระทรวง/ หน่วยงาน)	นำไปใช้ (กระทรวง/ หน่วยงาน)	แนวทางการนำไปใช้
๑) หน่วยงานภาครัฐระดับกระทรวง/กรม	๒๐	๑๘	- การฝึกอบรม
๒) หน่วยงานอื่นๆ	๑๓	๘	- การฝึกอบรม
๓) หน่วยงานภาครัฐวิสาหกิจ	๕๖	๓๖	- การฝึกอบรม
รวม	๘๙	๖๒	คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๖๖

๔.๑.๕ หลักสูตรโค้ช

ชื่อหลักสูตร โค้ชเพื่อการรู้คิดด้านทุจริต

กลุ่มเป้าหมายการนำไปใช้

โค้ชภาคประชาสังคมในพื้นที่ระดับจังหวัด จำนวน ๗๖ จังหวัด และ ๑ เขตปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ (กรุงเทพมหานคร)

แนวทางการนำไปใช้

- การฝึกอบรม จำนวน ๓ กลุ่ม ดังนี้

๑) เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช.

๒) โค้ช STRONG : จิตพอเพียงด้านทุจริต

๓) บุคลากรภาครัฐ

สังกัด	จำนวน (จังหวัด)	นำไปใช้ (จังหวัด)	แนวทางการนำไปใช้
๑) ระดับพื้นที่จังหวัด	๗๖	๗๖	- การฝึกอบรม
๒) เขตปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ (กรุงเทพมหานคร)	๑	๑	- การฝึกอบรม
รวม	๗๗	๗๗	คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๔.๒ การดำเนินการของหน่วยงานราชการในการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปปรับใช้

คณะกรรมการฯ ได้รับการรายงานผลการดำเนินการของหน่วยงานราชการในการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปปรับใช้ ปรากฏผลการดำเนินงานดังนี้

๔.๒.๑ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชื่อหลักสูตร รายวิชาเพิ่มเติมการป้องกันการทุจริต

ตัวอย่างกลุ่มเป้าหมายการนำไปใช้ จำนวน ๒ หน่วยงาน ดังนี้

๔.๒.๑.๑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน^๒ โดยสำนักพัฒนาวัตกรรมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานภายใต้การดำเนินงานโครงการโรงเรียนสุจริต ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดูแล ติดตามการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ในสถานศึกษา โดยมีแผนการดำเนินการ ๗ ขั้นตอน ประกอบด้วย ๑) การเตรียมการใช้หลักสูตร ๒) การตรวจสอบหรือทบทวนหลักสูตร ๓) การเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ๔) การวางแผนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ๕) การประชาสัมพันธ์หลักสูตร ๖) การใช้หลักสูตร และ ๗) การประเมินผลหลักสูตร โดยมีการดำเนินการดังนี้

การดำเนินการ

(๑) สำนักงาน ป.ป.ช. จัดพิมพ์หลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน “รายวิชาเพิ่มเติมการป้องกันการทุจริต” พร้อมทั้งแผนการจัดการเรียนระดับชั้นปฐมวัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ รวมทั้งสิ้น ๑๔ รายการ เพื่อส่งให้สำนักงานเขตพื้นที่ จำนวน ๒๒๕ เขต นำเอกสารไปแจกให้ทุกโรงเรียนในสังกัด นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน จำนวน ๒๖๐,๖๒๒ เล่ม

(๒) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดพิมพ์คู่มือการใช้หลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน “รายวิชาเพิ่มเติมการป้องกันการทุจริต” จำนวน ๓๐,๐๐๐ เล่ม เพื่อส่งให้ทุกโรงเรียนในสังกัด สพฐ. นำไปใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอน

(๓) บุคลากรทางการศึกษาระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (ศึกษานิเทศก์/นักวิชาการศึกษา) ได้รับการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรายวิชา “เพิ่มเติมการป้องกันการทุจริต” จำนวน ๒๒๕ คน ระยะเวลา ๓ วัน

(๔) บุคลากรทางการศึกษาระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน ๒๒๕ คน ไปจัดประชุมชี้แจงขยายผลเกี่ยวกับหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรายวิชา

^๒ หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๐๐๘/๑๓๓๐ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๓ เรื่อง รายงานประเด็นหาหรือเพิ่มเติมการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา เรียนประธานคณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ.

เพิ่มเติมการป้องกันการทุจริตให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา (ผู้อำนวยการ/ครู/บุคลากรในโรงเรียน)
จำนวน ๔๕๘,๖๘๕ คน

(๕) บุคลากรในสถานศึกษา นำความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา ระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน “รายวิชาเพิ่มเติมป้องกันการทุจริต” ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน
ให้นักเรียนทั้งระดับปฐมวัย-ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๖,๘๔๗,๖๐๙ คน

(๖) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการดำเนินการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริต
ศึกษาให้กับสถานศึกษาตามแผนที่กำหนดไว้

(๗) สถานศึกษาสังกัด สพฐ. จำนวน ๓๐,๑๑๒ แห่งได้รับการนิเทศ ติดตาม
ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรฯ ไปใช้ให้ถูกต้องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

(๘) โรงเรียน จำนวน ๓๐,๑๑๒ แห่ง นำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน “รายวิชาเพิ่มเติมการป้องกันการทุจริต” ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

(๙) โรงเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม Symposium การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การนำเสนอ
ผลงานและการประกวดแข่งขันกิจกรรมการเรียนรู้ภายใต้โครงการโรงเรียนสุจริตระดับภูมิภาค
ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ที่ชัดเจน

(๑๐) สำหรับคุณภาพที่เกิดกับนักเรียน ขณะนี้ผลยังไม่เกิด เนื่องจากทุกโรงเรียน
อยู่ระหว่างดำเนินการจัดการเรียนการสอนยังไม่ครบ ๑ ปี/๒ ภาคเรียน (จะดำเนินการประเมินผล
คุณภาพนักเรียนในปีงบประมาณ ๒๕๖๓)

ผลลัพธ์ของการดำเนินการ

(๑) ผู้บริหารและครูเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของการนำหลักสูตร
ด้านทุจริตศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน “รายวิชาเพิ่มเติมป้องกันการทุจริต” ไปใช้ในการปลูกจิตสำนึก
ให้นักเรียนรู้จักแยกแยะประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม มีจิตพอเพียงในการดำเนินทุจริต
มีความละเอียดและไม่ทนต่อการทุจริต รวมทั้งเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

(๒) บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการนำหลักสูตรด้านทุจริต
ศึกษาและนำไปใช้อย่างจริงจังในห้องเรียน

(๓) นักเรียนได้รับการปลูกฝังให้มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการป้องกัน
และต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ

ปัญหาและอุปสรรค

(๑) บุคลากรทางการศึกษาบางคนยังมีความรู้ความเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับ
การนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

(๒) ผู้บริหารระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบางแห่ง ยังไม่ให้ความสำคัญในการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ในสถานศึกษา

(๓) ผู้บริหารและครูบางคนในสถานศึกษายังไม่ตระหนักและเห็นความสำคัญในการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

(๔) สถานศึกษารับทราบข้อมูลการใช้หลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาหลังจากเปิดภาคเรียนที่ ๑ ไปแล้วทำให้สถานศึกษาไม่ได้จัดชั่วโมงการสอนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไว้ส่งผลให้เกิดความยุ่งยากแก่ครูผู้สอน

(๕) ผู้บริหารและครูผู้สอนบางโรงเรียนมองว่าการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้เป็นการเพิ่มภาระแก่ครูผู้สอน เนื่องจากมีบุคลากรไม่เพียงพอ

(๖) บางเขตพื้นที่การศึกษา บุคลากร มีการสับเปลี่ยน โยกย้าย หรือเกษียณอายุราชการทำให้การดำเนินงานขับเคลื่อนการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ขาดความต่อเนื่อง

แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค

การนำไปจัดทำเป็นรายวิชาเพิ่มเติมของโรงเรียน สามารถดำเนินการจัดการเรียนรู้ได้ครบตามหน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ กระบวนการเป็นไปตามแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด มีเอกสารหลักฐานร่องรอยการสอน และการวัดประเมินผลตามหลักสูตร เป็นไปตามกรอบระยะเวลาของโรงเรียน และสามารถพัฒนานักเรียนได้ตรงตามตัวชี้วัดและครอบคลุมหน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตรฯ มากที่สุด

แต่ในขณะเดียวกัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระหว่างการปรับเปลี่ยนหลักสูตรการเรียนรู้ โดยเปลี่ยนจุดเน้นจากที่เคยเป็นหลักสูตรที่เน้นเนื้อหา (content-based) คือเน้นเนื้อหาวิชา และมีมาตรฐานและตัวชี้วัดจำนวนมาก ไปเป็นหลักสูตรที่เป็นฐานสมรรถนะ (competency-based) คือมุ่งไปยังพฤติกรรมที่ผู้เรียนโดยตรง ยึดความสามารถที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้เป็นหลัก เพื่อเป็นหลักประกันว่า ผู้เรียนจะมีทักษะและความสามารถในด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เมื่อผ่านการเรียนรู้

อย่างไรก็ตาม แนวคิดหลักสูตรฐานสมรรถนะที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำลังอยู่ระหว่างการยกร่าง และยังคงต้องดำเนินการอีกหลายขั้นตอนก่อนนำไปสู่การทดลองใช้หลักสูตร รวมทั้งการเสนอขอความเห็นจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการอีกด้วย

๔.๒.๑.๒ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน^๓

ปีการศึกษา ๒๕๖๒ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนได้เตรียมแผนการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ในสถานศึกษา ดังนี้

การดำเนินการ

จัดประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อผลักดันหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปสู่การปฏิบัติ ในวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๒ ณ โรงแรมเซ็นทรา บายเซ็นทารา ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร พร้อมทั้งได้มีหนังสือแจ้งไปที่ศึกษาธิการจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนเอกชน เพื่อขอความร่วมมือให้ดำเนินการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) หลักสูตรที่ ๑ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยสามารถดำเนินการได้ทันทีตามความเหมาะสมของแต่ละโรงเรียน ดังนี้

(๑) นำไปจัดทำเป็นรายวิชาเพิ่มเติมของโรงเรียน จำนวน ๔๐ โรงเรียน

(๒) นำไปบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือนำไปบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น จำนวน ๓๗๙ โรงเรียน

(๓) นำไปบูรณาการเรียนรู้กับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หรือกิจกรรม/โครงการ/โครงการหรือวิถีชีวิตประจำวันในโรงเรียน จำนวน ๒๘๘ โรงเรียน

การดำเนินการที่ผ่านมา สำนักงาน ป.ป.ช. ได้เชิญผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนเข้าร่วมการประชุมหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาอย่างต่อเนื่อง และจัดพิมพ์เอกสารหลักสูตรให้ทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน ๓,๕๙๗ โรงเรียน

ผลลัพธ์ของการดำเนินการ (ไม่ระบุ)

ปัญหาและอุปสรรค (ไม่ระบุ)

^๓ บันทึกการประชุมคณะกรรมการอำนวยการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๒ ในคณะกรรมการอำนวยการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา ครั้งที่ ๑๘/๒๕๖๓ วันพุธที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๓ และครั้งที่ ๑๙/๒๕๖๓ วันพุธที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๓ โดยเป็นข้อมูลการชี้แจงและเอกสารชี้แจงข้อมูลเพิ่มเติมของผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.

แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค

(๑) ควรจัดทำชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑

(๒) ควรปรับปรุงการนำไปใช้โดยกำหนดให้เรื่อง “การขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา” เป็นหัวข้อในการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนของศึกษานิเทศก์ทุกจังหวัด

(๓) กำหนดแผนการกำกับ ติดตามและนิเทศการใช้หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา ไปใช้ในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

(๔) สถานศึกษาต้องจัดทำ “รายวิชาเพิ่มเติม” โดยการกำหนดผลการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ และเกณฑ์การตัดสินระดับผลการเรียน

๔.๒.๒ หลักสูตรอุดมศึกษา

ชื่อหลักสูตร วยใส ใจสะอาด “Youngster with good heart”

ตัวอย่างกลุ่มเป้าหมายการนำไปใช้ จำนวน ๑ หน่วยงาน ดังนี้

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (เดิมคือ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา) ในฐานะเป็นหน่วยงานระดับนโยบายที่ทำหน้าที่ กำกับ และส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาจัดการเรียนการสอนและการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ ได้ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว^๔ ดังนี้

การดำเนินการ

(๑) ได้มีหนังสือที่ ศธ ๐๕๐๖/ว๑๕๒๐ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๖๑ แจงมติ คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับด้านทุจริตศึกษา เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาปรับใช้กับกลุ่มเป้าหมาย พร้อมทั้งเผยแพร่หนังสือดังกล่าวที่เว็บไซต์ <http://www.mua.go.th/users/bhes/>

(๒) ร่วมเป็นคณะกรรมการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อกำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาทุกระดับ และกำหนดแนวทางการกำกับ ติดตามและประเมินผลในเรื่องดังกล่าวอย่างเป็นระบบ

^๔ หนังสือกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่ อว ๐๒๒๔/๘๙๒๓ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ เรื่อง ข้อมูลประเด็นหารือ เรื่อง หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา เรียน ประธานคณะกรรมการการศึกษาธิการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ.

(๓) นำหลักการและเป้าหมายของหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปบูรณาการเพื่อกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ โดยร่วมดำเนินการกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จัดทำ “มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑” เพื่อเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์ของคนไทย เพื่อให้สถานศึกษายึดเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education : DOE Thailand) โดยยึดค่านิยมร่วมของสังคมเป็นฐานในการพัฒนาตนให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะ ๓ ด้าน คือ ๑) ผู้เรียน ๒) ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และ ๓) พลเมืองที่เข้มแข็ง ซึ่งได้กำหนดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education : DOE Thailand) ในระดับอุดมศึกษา โดยบูรณาการหลักการและเป้าหมายของหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาโดยกำหนดในคุณลักษณะด้านที่ ๓ พลเมืองที่เข้มแข็ง กล่าวคือ “กล้าต่อต้านการกระทำในสิ่งที่ไม่ดี ให้คุณค่าความรู้ความสามารถ เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง ร่วมมือสร้างสรรค์ การพัฒนาตนเองและสังคมที่ยั่งยืน ขจัดความขัดแย้ง และสร้างสันติสุข ทั้งในสังคมไทยและประชาคมโลก”

(๔) ดำเนินการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาในระดับนโยบายผ่านการกำหนดหลักเกณฑ์และมาตรฐานต่างๆ เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษานำไปใช้เป็นหลักในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และเป็นไปตามมาตรฐานขั้นต่ำที่กระทรวงกำหนด โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาจะต้องจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานการอุดมศึกษาต่าง ๆ เช่น

(๔.๑) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อนำนโยบายที่กำหนดในมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้เป็นกลไกระดับกระทรวงในการส่งเสริมการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย มาตรฐาน ๕ ด้าน คือ ๑) มาตรฐานที่ ๑ ด้านผลลัพธ์ผู้เรียน ๒) มาตรฐานที่ ๒ ด้านการวิจัยและนวัตกรรม ๓) มาตรฐานที่ ๓ ด้านการบริการวิชาการ ๔) มาตรฐานที่ ๔ ด้านศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย และ ๕) มาตรฐานที่ ๕ ด้านการบริหารจัดการ ทั้งนี้ ได้บูรณาการหลักการและเป้าหมายของหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา ในมาตรฐานที่ ๑ ด้านผลลัพธ์ผู้เรียน ข้อ ๑.๓ ซึ่งกำหนดให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีคุณลักษณะ “เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม ยึดมั่นในความถูกต้อง รู้คุณค่าและรักษ์ความเป็นไทย ร่วมมือรวมพลังเพื่อสร้างสรรค์การพัฒนาและเสริมสร้างสันติสุขอย่างยั่งยืนทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคม และประชาคมโลก”

(๔.๒) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ ซึ่งเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ โดยมุ่งเน้นให้เกิดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสังคมไทยให้เป็นที่ยอมรับในระดับ

สากล รวมทั้งมุ่งเน้นให้คุณภาพของบัณฑิตทุกระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชาต่าง ๆ ต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดและต้องครอบคลุมอย่างน้อย ๕ ด้าน คือ ๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ๒) ด้านความรู้ ๓) ด้านทักษะทางปัญญา ๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ ๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้ มาตรฐานผลการเรียนรู้ทั้ง ๕ ด้าน เป็นสิ่งที่บัณฑิตทุกคนต้องได้รับการพัฒนา ระหว่างการศึกษา จากการเข้าเรียน และการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถาบันอุดมศึกษาจัดให้ ทั้งในหลักสูตรและนอกหลักสูตรตลอดระยะเวลาที่เป็นนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา และแสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจและความสามารถจากการเรียนรู้ได้อย่างน่าเชื่อถือเมื่อสำเร็จหลักสูตร ทั้งนี้ มาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านจะมีระดับความซับซ้อนเพิ่มขึ้น เมื่อระดับคุณวุฒิส่งขึ้น ดังนี้

- ระดับปริญญาตรี กำหนดให้บัณฑิตสามารถจัดการปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรม และวิชาชีพโดยใช้ดุลยพินิจทางค่านิยม ความรู้สึกของผู้อื่น ค่านิยมพื้นฐาน และจรรยาบรรณวิชาชีพ แสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม อาทิ มีวินัย มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ เป็นแบบอย่างที่ดี เข้าใจผู้อื่น และเข้าใจโลก เป็นต้น

- ระดับปริญญาโท กำหนดให้บัณฑิตสามารถจัดการปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรมที่ซับซ้อนเชิงวิชาการหรือวิชาชีพโดยคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น และเมื่อไม่มีข้อมูลทางจรรยาบรรณวิชาชีพหรือไม่มีระเบียบข้อบังคับเพียงพอที่จะจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นก็สามารถวินิจฉัยอย่างผู้รู้ด้วยความยุติธรรมและชัดเจน ตามหลักการ เหตุผล และค่านิยมอันดีงาม

- ระดับปริญญาเอก กำหนดให้บัณฑิตสามารถจัดการเกี่ยวกับปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรมที่ซับซ้อนในบริบททางวิชาการหรือวิชาชีพ ในกรณีที่ไม่มีจรรยาบรรณวิชาชีพหรือไม่มีระเบียบข้อบังคับเพียงพอที่จะจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ก็สามารถใช้อดุลยพินิจอย่างผู้รู้ด้วยความยุติธรรม ด้วยหลักฐาน ด้วยหลักการที่มีเหตุผลและค่านิยมอันดีงาม แสดงออกหรือสื่อสารข้อสรุปของปัญหาโดยคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่นที่จะได้รับผลกระทบ ริเริ่มชี้ให้เห็นข้อบกพร่องของจรรยาบรรณที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเพื่อทบทวนและแก้ไข สนับสนุนอย่างจริงจังให้ผู้อื่นใช้อดุลยพินิจทางด้านคุณธรรม จริยธรรมในการจัดการกับความขัดแย้งและปัญหาที่มีผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น แสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในการส่งเสริมให้มีการประพฤติปฏิบัติตามหลักคุณธรรม จริยธรรม ในที่ทำงานและในชุมชนที่กว้างขวางขึ้น

(๔.๓) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๘ และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยเฉพาะในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้กำหนดให้ทุกหลักสูตรต้องจัดให้นิสิต นักศึกษาได้ศึกษาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวนไม่น้อยกว่า

๓๐ หน่วยกิต ซึ่งมีเจตนารมณ์เพื่อเสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง เข้าใจ และเห็นคุณค่าของตนเอง ผู้อื่น สังคม ศิลปวัฒนธรรม และธรรมชาติ ใส่ใจต่อความเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่ง พัฒนาดตนเองอย่างต่อเนื่อง ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม พร้อมให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคมโลก

ดังนั้น หลักการและเป้าหมายของหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาก็มีความสอดคล้องกับ เกณฑ์มาตรฐานการอุดมศึกษา กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นหลักในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรโดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญา ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาแต่ละแห่ง

(๕) การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการนำมาตรฐานการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ โดยได้ดำเนินการ ดังนี้

(๕.๑) มอบหมายผู้แทนร่วมเป็นวิทยากรในการประชุมสัมมนาวิชาการ เรื่อง มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐ จัดโดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ในการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษา และหลักสูตรการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา สู่การปฏิบัติในสถานศึกษาทุกสังกัด ทุกระดับ และประเภทเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจอย่างชัดเจน ถูกต้อง ตรงกัน และสามารถแปลงกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ไปสู่การปฏิบัติในแต่ละระดับได้อย่างสอดคล้อง เชื่อมโยง และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยจัดในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ถึงเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๒ ใน ๔ ภูมิภาค

(๕.๒) สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “แนวทางการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานการอุดมศึกษาใหม่” เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริหารและบุคลากรที่รับผิดชอบงานหลักสูตรและงานประกันคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาทั้งในสังกัดและนอกสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เกี่ยวกับการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษาให้สอดคล้องตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและมาตรฐานการอุดมศึกษาฉบับใหม่ และเพื่อให้การรายงานผลการประเมินตนเองของสถาบันอุดมศึกษาสามารถสะท้อนให้เห็นระบบและวิธีการในการประกันคุณภาพ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่คาดหวังตามที่มาตรฐานการอุดมศึกษาแต่ละด้านกำหนด การประชุมเชิงปฏิบัติการดังกล่าว ได้จัดขึ้นในระหว่างวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ถึง ๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ โดยจัดทั้งหมด ๕ ครั้ง ใน ๔ ภูมิภาค

ผลลัพธ์การดำเนินการ

(๑) การพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาสามารถนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) ในระดับอุดมศึกษา (ชื่อหลักสูตร วัยใส ใจสะอาด “Youngster with good heart”) ไปใช้ ๓ แนวทาง คือ ๑) จัดทำเป็น ๑ รายวิชา จำนวน ๓ หน่วยกิต ๒) จัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ โดยอาจารย์ผู้สอนสามารถนำเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ต่าง ๆ ไปปรับใช้/ประยุกต์ใช้ในรายวิชาของตนเอง ๓) จัดทำเป็นวิชาเลือก โดยให้อิสระกับสถาบันอุดมศึกษาในการดำเนินการ โดยให้สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

(๒) กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานการอุดมศึกษา ด้านผลลัพธ์ผู้เรียน ผ่านระบบฐานข้อมูลด้านการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา (CHE QA Online)

(๓) ข้อมูลสะท้อนกลับของนักศึกษาที่ผ่านการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาแล้ว ไปฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการ หรือในหน่วยงานต่าง ๆ ที่พบการทุจริตในหน่วยงาน และได้แสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม และมีความกล้าหาญที่จะเปิดเผยการปฏิบัติงานที่ไม่ถูกต้อง

(๔) ในอนาคต สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้มีแผนในการจัดทำแอปพลิเคชันเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินคุณภาพผลลัพธ์ด้านผู้เรียนตามมาตรฐานการอุดมศึกษา โดยให้ผู้เรียนได้ประเมินตนเอง และให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรได้ให้ข้อมูลสะท้อนกลับในด้านดังกล่าวต่อผู้เรียน

ปัญหาและอุปสรรค

(๑) เนื้อหาของหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา มีรายละเอียดค่อนข้างน้อย ซึ่งยากแก่การนำมาดัดแปลงทำเป็นโครงการ/กิจกรรม

(๒) หลักสูตรด้านทุจริตศึกษามีความซ้ำซ้อนกับหลักสูตรที่ใช้ในการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาอยู่แล้ว

(๓) สื่อการสอนและกรณีศึกษามีน้อยและไม่ตรงกับวัยของผู้เรียน

แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค

กำหนดแนวทางการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) ในระดับอุดมศึกษา (ชื่อหลักสูตร วัยใส ใจสะอาด “Youngster with good heart”) ไปใช้ ๓ แนวทาง คือ ๑) จัดทำเป็น ๑ รายวิชา จำนวน ๓ หน่วยกิต ๒) จัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้

โดยอาจารย์ผู้สอนสามารถนำเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ต่าง ๆ ไปปรับใช้/ประยุกต์ใช้ในรายวิชาของตนเอง และ ๓) จัดทำเป็นวิชาเลือก ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาสามารถนำหลักสูตรและแนวทางที่กำหนดในหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปบูรณาการกับการเรียนการสอนระดับรายวิชาในหลักสูตรกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน ตลอดระยะเวลาที่นักศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษา หรืออาจนำหลักการและเป้าหมายของหลักสูตรด้านทฤษฎีเป็นแนวทางในพัฒนาหลักสูตร กิจกรรม นอกเหนือจากที่กำหนดเพื่อให้สอดคล้องตามจุดเน้นของสาขาวิชา โดยให้อิสระสถาบันอุดมศึกษา ในการจัดการศึกษาให้เหมาะสมตามอัตลักษณ์และความเป็นเลิศทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา ระดับปริญญา ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาแต่ละแห่ง

๔.๒.๓ หลักสูตรกลุ่มทหารและตำรวจ

ชื่อหลักสูตร ตามแนวทางการรับราชการกลุ่มทหารและตำรวจ

ตัวอย่างกลุ่มเป้าหมายการนำไปใช้ จำนวน ๖ หน่วยงาน^๕ ดังนี้

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กองบัญชาการกองทัพไทย

กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ

การดำเนินการ

(๑) ทหาร ดำเนินการโดยใช้หลักสูตรตามแนวทางการรับราชการและหลักสูตร
เพิ่มพูนความรู้

(๒) ตำรวจ ดำเนินการโดยใช้หลักสูตรการฝึกอบรมที่เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น และ
หลักสูตรนักเรียนนายสิบตำรวจ

ผลลัพธ์การดำเนินการ

มีแนวทางให้ผู้จบการศึกษาจากหลักสูตรดังกล่าว เมื่อกลับไปปฏิบัติงาน
ที่หน่วยต้นสังกัด สามารถขยายผลให้กำลังพลในหน่วย และทราบถึงแนวทางในการต่อต้านการทุจริต
และสร้างเครือข่ายระหว่างกันภายในหน่วยงาน

ปัญหาและอุปสรรค

(๑) วิทยาการในการบรรยาย และสื่อในการเรียนการสอนมีไม่เพียงพอ

(๒) อาจารย์ผู้สอนยังไม่มี ความเข้าใจในหลักสูตรอย่างชัดเจน

แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค

(๑) ปรับปรุงหลักสูตร เพื่อพัฒนาบุคลากร โดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์

ส่วนร่วม

^๕ บันทึกการประชุมคณะอนุกรรมการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๒ ในคณะกรรมการ
กิจการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา ครั้งที่ ๑๓/๒๕๖๓ วันพุธที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓, ๓ - ๑๐.

(๒) ส่งเสริม สนับสนุน จัดกิจกรรมด้านทุจริต เช่น จัดนิทรรศการ รวมทั้งจัดเวที การส่งผลงานโครงการต่อต้านการทุจริตเข้าประกวด

๔.๒.๔ หลักสูตรวิทยากร ป.ป.ช. /วิทยากรภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ

ชื่อหลักสูตร สร้างวิทยากรผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต

ตัวอย่างกลุ่มเป้าหมายการนำไปใช้ จำนวน ๑ หน่วยงาน^๖ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน มีภารกิจในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ ซึ่งเป็นการดำเนินการที่มีแนวทางสอดคล้องตามแผนแม่บท ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งสามารถสอดแทรกสาระ รวมทั้งสื่อการเรียนรู้ของหลักสูตร เพื่อการขยายผล การฝึกอบรมไปพร้อมกันได้

การดำเนินการ

มีการส่งเสริมและสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมและ การป้องกันการทุจริตไว้ในทุกหลักสูตร ไม่ว่าจะเป็นการอบรมข้าราชการที่อยู่ระหว่างทดลองปฏิบัติ หน้าที่ราชการ หลักสูตรนักบริหารระดับต้น หลักสูตรนักบริหารระดับกลาง รวมทั้งมีการจัดฝึกอบรม ค่ายการเรียนรู้ เพื่อปลูกฝังข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเพื่อขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา เป็นต้น

ปัญหาและอุปสรรค (หน่วยงานรายงานว่าไม่มีปัญหา)

แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค

การประยุกต์ใช้หลักสูตร สามารถเชื่อมโยงได้กับมาตรฐานทางจริยธรรมตาม พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ และควรส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผ่านสื่อออนไลน์ทั้งในรูปแบบ E-Learning หรือการเรียนรู้ผ่านทางวิดีโอคลิปที่กระชับและง่าย

๔.๒.๕ หลักสูตรโค้ช

ชื่อหลักสูตร โค้ชเพื่อการรู้คิดด้านทุจริต

กลุ่มเป้าหมายการนำไปใช้^๗ ได้แก่ โค้ชภาคประชาสังคมในพื้นที่ระดับจังหวัด จำนวน ๗๖ จังหวัด และ ๑ เขตปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ (กรุงเทพมหานคร)

การดำเนินการ

(๑) ใช้ฝึกอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. โดยมีการจัดกิจกรรมสัมมนา เชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพการบริหารโครงการ STRONG - จิตพอเพียงด้านทุจริต กิจกรรม

^๖ เรื่องเดียวกัน.

^๗ เรื่องเดียวกัน.

การประชุมร่วมระหว่างสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด โค้ช และชมรม STRONG - จิตพอเพียงต้านทุจริต กิจกรรมพัฒนาเยาวชนด้านทุจริต เป็นต้น

(๒) ใช้ฝึกอบรมให้กับโค้ช STRONG: จิตพอเพียงต้านทุจริต โดยมีการจัดกิจกรรมการอบรมโค้ช STRONG - จิตพอเพียงต้านทุจริต

(๓) ใช้ฝึกอบรมให้กับบุคลากรภาครัฐ

ผลลัพธ์การดำเนินการ (ไม่ระบุ)

ปัญหาและอุปสรรค

(๑) การยอมรับในตัวโค้ช/ตัวผู้สอน

(๒) ผู้สนใจเข้าอบรมเป็นวิทยากรมีน้อย

(๓) ความเข้าใจของภาคประชาชนในระดับพื้นที่/ชุมชนต่อเนื้อหาหลักสูตร

(๔) ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีจำกัด ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาของหลักสูตร

(๕) การนำเนื้อหาของหลักสูตรไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทขององค์กรประเภทต่าง ๆ

ที่มีความแตกต่างกัน

แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค

(๑) ให้ใบรับรองและจัดทำทะเบียนผู้ผ่านหลักสูตรการฝึกอบรม

(๒) มีวิธีการประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรม และกำหนดค่าเป้าหมายในการประเมินผล

ความสำเร็จ

(๓) ควรมีสื่อการสอนประกอบเนื้อหาที่เข้าใจง่าย เพื่อสามารถสร้างความเข้าใจเนื้อหาของหลักสูตรได้ในระยะเวลาอันจำกัด เช่น ภาพประกอบการบรรยาย ภาพอินโฟกราฟิก คลิปวิดีโอ ฯลฯ

๔.๓ การดำเนินการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาในระดับพื้นที่^๔

คณะกรรมการ ร่วมกับคณะอนุกรรมการ ศึกษาดูงานในระดับพื้นที่ ระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึงกันยายน ๒๕๖๓ โดยมีการประชุมร่วมกับผู้แทนองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งในประเด็นการดำเนินการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา ได้มีการประชุมหารือร่วมกันกับผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ภาค และสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด จำนวน ๖ จังหวัด โดยผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ภาค และสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด รายงานข้อมูลสรุปดังนี้

๔.๓.๑ จังหวัดแพร่

สถานศึกษาในจังหวัดแพร่ได้เริ่มมีการเรียนการสอนโดยมีการปรับใช้หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ และสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดแพร่ มีหน้าที่ในการติดตาม

^๔ เอกสารการชี้แจงของสำนักงาน ป.ป.ช. จังหวัด แต่ละพื้นที่ ในการศึกษาดูงาน

ผลการดำเนินการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ในการเรียนการสอนของสถานศึกษาแต่ละแห่ง โดยมีสำนักด้านทฤษฎีศึกษา ซึ่งเป็นสำนักที่กำกับดูแลในสำนักงาน ป.ป.ช. ส่วนกลาง ได้ให้สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดทุกแห่งรวบรวมข้อมูลของการดำเนินการเรียนการสอนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาในพื้นที่แต่ละจังหวัด สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดแพร่ ได้ดำเนินการขอความอนุเคราะห์ ข้อมูลในการเรียนการสอนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปยังต้นสังกัดของสถานศึกษาทั้งหมดในจังหวัดแพร่ จำนวน ๒๗๒ แห่ง แล้ว ทั้งนี้ จะได้นำส่งข้อมูลให้สำนักด้านทฤษฎีศึกษาและนำข้อมูลที่ได้รับ มาวางแผนปรับใช้กับการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาในจังหวัดแพร่ต่อไป

ปัญหาและอุปสรรค ในเบื้องต้นยังไม่พบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการใด ๆ
แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค (ไม่ระบุ)

๔.๓.๒ จังหวัดหนองคาย

หลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา อยู่ในการกำกับดูแลของสำนักด้านทฤษฎีศึกษา สำนักงาน ป.ป.ช. ส่วนกลาง สำหรับสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดหนองคาย มีหน้าที่ในการประสานให้ทาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาขับเคลื่อนการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ในแต่ละสถานศึกษา และบางครั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้เรียนเชิญเจ้าหน้าที่ในภารกิจ ป้องกันการทุจริต จากสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดหนองคาย ไปเป็นวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับ หลักสูตร อย่างไรก็ตาม สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดหนองคาย ยังมิได้มีโครงการที่เกี่ยวข้อง กับการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา ในจังหวัดหนองคาย เนื่องจากในการดำเนินการ ขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา ส่วนใหญ่สำนักงานด้านทฤษฎีศึกษาของสำนักงาน ป.ป.ช. ส่วนกลางจะเป็นเจ้าของโครงการ และเป็นผู้ดำเนินโครงการและประสานงานไปยังสถานศึกษา โดยตรง ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ สำนักงาน ป.ป.ช. จังหวัด ทั้ง ๑๒ จังหวัด ในเขตพื้นที่ภาค ๔ จะมีการบูรณาการร่วมกับสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย ในการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎี ศึกษาต่อไป

ปัญหาและอุปสรรค (ไม่ระบุ)

แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค (ไม่ระบุ)

๔.๓.๓ จังหวัดอุดรธานี

ในจังหวัดอุดรธานี ได้มีตัวอย่างของโรงเรียนในการดำเนินการเรื่อง หลักสูตร ด้านทฤษฎีศึกษา คือ โรงเรียนหนองหานวิทยา อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ซึ่งเป็นโรงเรียน สุจริตต้นแบบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๐ (สพม.๒๐) โดยมีผล การดำเนินงานของโรงเรียนหนองหานวิทยา ในการดำเนินการ เรื่อง หลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา ดังนี้

สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ประสานความร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน มีนโยบายให้ทุกโรงเรียนจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-corruption
Education) โรงเรียนหนองหานวิทยา โรงเรียนสุจริตต้นแบบของ สพม.๒๐ จึงจัดรายวิชาเพิ่มเติม
“การป้องกันการทุจริต” ๑.๐ หน่วยกิต ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ โดยการมอบให้กลุ่ม
สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รับผิดชอบ เปิดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม การป้องกัน
การทุจริตชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ จำนวน ๑ หน่วยกิต แต่เนื่องจากไม่สามารถจัดสรรเวลาเรียนได้
ดังนั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ จึงใช้เวลาของกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ - ๖
ใช้เวลาชั่วโมงประชุมระดับชั้น ส่วนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ดำเนินการ
โดยมอบหมายให้ครูผู้สอนรายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน รับผิดชอบการสอนในรายวิชาการป้องกัน
การทุจริตด้วย เพื่อให้สามารถติดตาม ให้คำแนะนำ และชี้แนะแนวทางการเรียนรู้ในรายวิชาได้สะดวก

ปัญหาและอุปสรรค

การจัดสรรเวลาเรียนและมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรจำนวนมาก

แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค

ครูผู้สอนใช้เวลาในคาบเรียนรายวิชาพื้นฐาน ให้ความรู้ และมอบหมายงาน มีการ
บูรณาการการจัดการเรียนรู้ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยจัดเป็นฐาน
การเรียนรู้ “การป้องกันการทุจริต” ส่วนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีการบูรณาการ
การจัดการเรียนรู้ในกิจกรรมชุมนุมวิชาการ และชั่วโมงประชุมระดับชั้น และบูรณาการการจัดการ
เรียนรู้และประเมินผลการเรียนรู้ร่วมกับรายวิชาหน้าที่พลเมือง

นอกจากนี้ มีแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

๑. ปรับหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาการป้องกันการทุจริตทุกระดับชั้น โดยเปิดสอน
ทั้งภาคเรียนที่ ๑ และ ๒ เวลาเรียน ๒๐ ชั่วโมง/ภาคเรียน (๐.๕ หน่วยกิต) จัดการเรียนรู้ให้ครบ
ทั้ง ๔ หน่วย ตามแผนการจัดการเรียนรู้

๒. ภาคเรียนที่ ๑ จัดการเรียนการสอนที่ให้ความรู้ ความเข้าใจ แยกแยะประเด็นปัญหา
ให้นักเรียนสามารถนำลงสู่การปฏิบัติให้ได้มากที่สุด

๓. ภาคเรียนที่ ๒ ทบทวนองค์ความรู้ให้มีความรู้ ความเข้าใจ มุ่งเน้นการปฏิบัติ
ให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ปัญหาเพื่อทำกิจกรรม/ โครงการ ในฐานะสมาชิกของสังคมเพื่อส่วนรวมได้

๔.๓.๔ จังหวัดเพชรบุรี

สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดเพชรบุรี มีการประสานงานกับศึกษาธิการจังหวัด
เพชรบุรี เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต ๑ และเขต ๒ ในการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริต
ศึกษา โดยเชิญสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดเพชรบุรี ไปให้ความรู้ ยกตัวอย่าง เมื่อวันที่

๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒ สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดเพชรบุรี ได้บรรยายให้ความรู้ด้านการป้องกันการทุจริต หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน) STRONG - จิตพอเพียงด้านทุจริต และผลประโยชน์ทับซ้อนในโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒ (โครงการโรงเรียนสุจริต) กิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปจัดการเรียนการสอน เพื่อเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริต และเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต ๒ อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี มีบุคลากรทางการศึกษาร่วมรับฟังการบรรยายเป็นจำนวนมาก และได้รับความสนใจเป็นอย่างดี

ปัญหาและอุปสรรค (ไม่ระบุ)

แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค (ไม่ระบุ)

๔.๓.๕ จังหวัดสงขลา

สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดสงขลา ได้ดำเนินการร่วมกับสำนักด้านทุจริตศึกษาในการกำกับติดตามเพื่อติดตามความก้าวหน้าในการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ในสถานศึกษาดังนี้

๑. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) นำไปใช้ครบทุกสถานศึกษา

๒. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) โดยในจังหวัดสงขลา

นำไปใช้ จำนวน ๓๖ โรงเรียน

๓. สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)

นำไปใช้ครบทุกสถานศึกษา

๔. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) นำไปใช้ครบทุกสถานศึกษา

๕. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น นำไปใช้ครบทุกสถานศึกษา

๖. สถาบันอุดมศึกษาที่นำไปใช้ ดังนี้

๖.๑ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

๖.๒ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (คณะวิทยาการจัดการ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์)

๖.๓ มหาวิทยาลัยทักษิณ

๖.๔ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ปัญหาและอุปสรรค (ไม่ระบุ)

แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค (ไม่ระบุ)

๔.๓.๖ จังหวัดพัทลุง

การดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา ของสำนักงาน ป.ป.ช. ส่วนกลาง ร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดพัทลุง โดยสำนักงาน ป.ป.ช. ส่วนกลาง มีการชี้แจงที่มา/เนื้อหาหลักสูตร ให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต ๑ และเขต ๒ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๒ และได้ร่วมกับสำนักด้านทฤษฎีศึกษาติดตามการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ โดยลงพื้นที่เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ณ ห้องประชุมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต ๑ ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน เจ้าพนักงานป้องกันการทุจริต สำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๙ เจ้าพนักงานป้องกันการทุจริต สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดพัทลุง เจ้าพนักงานป้องกันการทุจริต สำนักด้านทฤษฎีศึกษา สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดพัทลุง ให้ข้อมูลสรุปการกำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา ดังนี้

๑. ผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

๑.๑ ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต ๑ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัด ได้แก่ โรงเรียนวัดหัวหมอน โรงเรียนวัดคลองใหญ่ และโรงเรียนวัดแหลมโดนด

๑.๒ ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต ๒ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัด ได้แก่ โรงเรียนบ้านควนแหวง โรงเรียนบ้านโพธิ์ (ชุมชนอนุสรณ์) และโรงเรียนบ้านบางม่วง

๑.๓ ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๒ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัด ได้แก่ โรงเรียนดอนศาลานำวิทยา และศึกษาธิการจังหวัดพัทลุง

๒. ข้อค้นพบที่ได้จากการกำกับติดตาม

๒.๑ ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต ๑ ดำเนินการชี้แจงให้แก่ทุกโรงเรียนได้ทราบถึงการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ในสถานศึกษา รวมทั้งโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ โดยดำเนินการปรับเนื้อหาหลักสูตรให้เข้ากับบริบทของพื้นที่และชี้แจงแนวทางให้โรงเรียนพิจารณาเลือกตามความเหมาะสม

๒.๒ ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต ๒ ดำเนินการชี้แจงให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบถึงแนวทางการใช้หลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา ในวาระการประชุมผู้บริหารประจำเดือน ซึ่งพบว่าเนื้อหาในหลักสูตรมีมากเกินไปและไม่มีคาบเรียน

ที่จะสามารถนำมาแทรกได้ จึงชี้แนะให้ดำเนินการผ่านแนวทางกิจกรรมพัฒนาหลักสูตร “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไปก่อนในระยะแรก

๒.๓ ศึกษาวิเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๒ ดำเนินการขับเคลื่อนไปยังโรงเรียนทั้ง ๔๘ โรงเรียน เพื่อชี้แจงให้ผู้บริหารและครูผู้สอนทราบ รวมทั้งการชี้แจงแนวทางในการนำหลักสูตรไปปรับใช้กับสถานศึกษา โดยมีปัญหาที่พบคือกระทบกับชั่วโมงเรียนที่ได้กำหนดไว้แล้วตามโครงสร้างหลักสูตร

๒.๔ โรงเรียนวัดหัวหมอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษา พัทลุง เขต ๑ เปิดสอนระดับชั้นอนุบาล - มัธยมศึกษาปีที่ ๓ ใช้แนวทางการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้จัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมชั้นอนุบาล - มัธยมศึกษาปีที่ ๓

๒.๕ โรงเรียนวัดคลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษา พัทลุง เขต ๑ เปิดสอนระดับชั้นอนุบาล - มัธยมศึกษาปีที่ ๓ ใช้แนวทางการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้จัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ และในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ ใช้เป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมแนะแนว ๑๕ ชั่วโมง กิจกรรมลูกเสือ ๒๐ ชั่วโมง และกิจกรรมสังคมสาระ ๕ ชั่วโมง

๒.๖ โรงเรียนบ้านควนแหวง โรงเรียนบ้านโพธิ์ (ชุมชนานุสรณ์) และโรงเรียนบ้านบางม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษา พัทลุง เขต ๒ เปิดสอนในระดับปฐมวัย - มัธยมศึกษาปีที่ ๖ โดยเลือกใช้แนวทางการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้โดยการจัดเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือบูรณาการกับวิถีชีวิตในสถานศึกษาในทุกระดับชั้น

๒.๗ โรงเรียนดอนศาลานำวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๒ เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ ใช้แนวทางการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้หลากหลายแนวทาง ได้แก่ การจัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม และจัดเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น ลูกเสือ เนตรนารี และสภานักเรียน

ปัญหาและอุปสรรค

๑. หลักสูตรด้านทุจริตศึกษาเป็นหลักสูตรที่เพิ่มเติมเข้ามาในภายหลังจากการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรเรียบร้อยแล้ว

๒. สื่อประกอบการเรียนการสอนในแต่ละระดับชั้นยังไม่มีวัสดุคล้อยกับช่วงวัย เช่น ในระดับอนุบาลควรมีสื่อรูปภาพ หรือนิทานเป็นหลักเพื่อเสริมสร้างจินตนาการ

๓. โรงเรียนมีกิจกรรมอื่นสอดแทรกมาอย่างต่อเนื่อง ทำให้การจัดกิจกรรมด้านการด้านทุจริตไม่มีความต่อเนื่อง

แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค

๑. ภาษาที่ใช้ในเนื้อหามีความเป็นทางการมากทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ยาก
๒. ควรมีการผลิตหนังสือหรือสื่อประกอบที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาเพิ่มเติม
๓. ควรส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน เช่น ผู้ปกครอง หรือบุคคลสำคัญในชุมชน มีส่วนช่วยในการส่งเสริมการอบรมสั่งสอน และปลูกฝังจิตสำนึกให้กับนักเรียนนอกเวลาเรียน
๔. ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อการขยายผลไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัด

บทที่ ๕

ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ คณะกรรมการวิชาการ เน้นถึงกระบวนการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา ที่เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร และจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการประชุมหารือร่วมกันและการศึกษาดูงานในระดับพื้นที่ เพื่อพิจารณาให้ทราบถึงผลการดำเนินการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา ปัญหา และอุปสรรคของการดำเนินการ ซึ่งได้ประมวลจากรายงานผลการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไว้ในตารางสรุปปัญหาจากการดำเนินงานขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา รวมทั้งเพื่อให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่จะเป็นแนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา ปรากฏผลการศึกษา พร้อมข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

ปัญหา	
๑. หลักสูตร/ชุดการเรียนรู้	<ul style="list-style-type: none">- เนื้อหาที่ไม่สอดคล้องต่อกลุ่มเป้าหมายส่งผลต่อการปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทที่ต่างกันของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย- รายละเอียดเนื้อหายากต่อการประยุกต์หรือดัดแปลงกับกิจกรรม- เนื้อหาหลักสูตรมีหลายมิติ ทำให้การจัดการเรียนการสอนมีเวลาที่จำกัด- ความซ้ำซ้อนกับหลักสูตรที่มีอยู่
๒. บุคลากร	<p>ผู้บริหาร</p> <ul style="list-style-type: none">- ไม่มีแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน- ไม่ให้ความสำคัญในการนำหลักสูตรไปปรับใช้- มีการโยกย้าย หรือเกษียณอายุ ส่งผลให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง <p><u>บุคลากรทางการศึกษา (ครูผู้สอน/วิทยากร)</u></p> <ul style="list-style-type: none">- ขาดบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร หรือความเชี่ยวชาญโดยตรง และมีจำนวนไม่เพียงพอ- ไม่ให้ความสำคัญในการนำหลักสูตรไปปรับใช้- การถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจเป็นลำดับขั้น ทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับหลักสูตรในการนำไปใช้จัดการเรียนการสอนทั้งภายในองค์กร และระหว่างองค์กร

ตารางสรุปปัญหาของภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ ของโรงเรียนบ้านหนองเหล็ก	
ประเด็น	แนวทางการแก้ปัญหา
๓. สื่อการสอน	<ul style="list-style-type: none"> - สื่อการสอนที่ไม่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย ระดับอายุ และวิถีในการรับรู้ของผู้เรียน ทำให้ขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ - สื่อการสอน และกรณีศึกษาไม่สอดคล้องกับเนื้อหา ยังไม่มีความหลากหลาย และมีจำกัด - สถานศึกษามีกิจกรรมอื่น ๆ สอดแทรกอย่างต่อเนื่อง ทำให้การจัดกิจกรรมด้านการด้านทฤษฎีไม่มีความต่อเนื่อง - การจัดกิจกรรมเรียนรู้ส่วนใหญ่เป็นการสร้างความเข้าใจด้วยการบรรยาย ซึ่งทำให้ผู้เรียนขาดความสนใจในการเรียนรู้ - ขาดสื่อการสอนแบบสมัยใหม่ในการช่วยสอน ทำให้ผู้เรียนขาดความสนใจ
๔. งบประมาณ	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมในการดำเนินการค่อนข้างจำกัด - การจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอในการจัดโครงการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา - การเบิกจ่ายงบประมาณไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด ในแผนปฏิบัติการเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา - การสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ จากภาครัฐค่อนข้างจำกัด เช่น สื่อประชาสัมพันธ์ เป็นต้น
๕. ระยะเวลา	<ul style="list-style-type: none"> - การเริ่มปรับใช้หลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาที่ผ่านมา เนื่องจากได้รับทราบข้อมูลการใช้หลักสูตรหลังจากเปิดภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ จึงทำให้ไม่สามารถจัดชั่วโมงการเรียนการสอนได้ และส่งผลให้เกิดความยุ่งยากแก่ครูผู้สอน - ระยะเวลาการจัดกิจกรรมมีจำกัด ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาของหลักสูตร - การจัดสรรเวลาเรียน มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรจำนวนมาก - ไม่มีคาบเรียนที่จะนำมาแทรกได้ - กระทบชั่วโมงเรียนที่กำหนดไว้แล้วตามโครงสร้างหลักสูตร

๕.๑ การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) มีความเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา กำหนดในยุทธศาสตร์ที่ ๑ “สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต” อันมีกลยุทธ์ว่าด้วยเรื่องการปรับฐานความคิดทุกช่วงวัย ในการส่งเสริมให้มีระบบและกระบวนการกล่อมเกลாதองสังคมเพื่อด้านทุจริต ซึ่งสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ จึงได้ดำเนินการให้มีหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาขึ้น อย่างไรก็ตาม การขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษานั้น จัดว่าเป็นเพียงภารกิจย่อยของภารกิจหลักที่สำคัญด้านการป้องกันของสำนักงาน ป.ป.ช. เท่านั้น

ข้อสังเกต

หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา จัดทำขึ้นมาเพื่อเป็นเครื่องมือหนึ่งในการขับเคลื่อน เพื่อมุ่งพัฒนาคน ไม่ว่าจะเป็นผู้พัฒนา และผู้ถูกพัฒนา สำหรับการนำไปปรับใช้ในการเรียนการสอนและการฝึกอบรม แต่การนำไปปรับใช้ต่างพบว่า มีทั้งข้อจำกัดและข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งการใช้เครื่องมือของผู้พัฒนาจำเป็นต้องตระหนักถึงข้อจำกัด หรือเงื่อนไขที่เกิดขึ้นนั้นด้วย ประกอบกับการพัฒนาทักษะความสามารถในการนำไปใช้ให้เป็นไปอย่างถูกต้อง และสอดคล้องกับผู้ถูกพัฒนาซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

สำนักงาน ป.ป.ช. ควรมีการวางแนวทางที่จะส่งเสริมให้คนไทยทุกภาคส่วนร่วมมือร่วมใจ ปลุกฝังจิตสำนึก สร้างทัศนคติ และค่านิยมในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน ประเทศ ซึ่งจะเป็นพลังมวลชนที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา ด้วยการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมหลักการทรงงาน เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา เป็นหลักสำคัญ ควบคู่กับการพิจารณาคุณลักษณะของภารกิจทั้งในเรื่องความสำคัญ ความจำเป็น ความเหมาะสม ความคุ้มค่า และยั่งยืน เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน คือสภาพสังคมกับกลุ่มคนมีปัญหาคู่อยู่ในกลไกสังคม คือวัยทำงาน มีไชน่ักเรียน นักศึกษา ดังนั้น ภารกิจสำคัญเร่งด่วนที่ควรให้ความสำคัญก็คือ การปราบปรามและควบคุมปัญหาในปัจจุบัน แล้วถอดบทเรียนเพื่อนำไปสู่การป้องกันเชิงระบบ เพื่อสร้างความมั่นใจและสร้างบรรทัดฐานให้สังคม ส่วนการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา ถือได้ว่าเป็นภารกิจย่อยของภารกิจในการป้องกันเชิงบุคคล ซึ่งต้องอาศัยความพอประมาณ สม่าเสมอและต่อเนื่องในการดำเนินการเพื่อสนับสนุนภารกิจหลัก

ดังนั้น สำนักงาน ป.ป.ช. ควรมุ่งเน้นจัดการกับภารกิจสำคัญเร่งด่วนซึ่งก็คือ การปราบปรามให้ได้ผลเป็นที่ยอมรับ และดำเนินการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาควบคู่กันไป ไม่เช่นนั้นแล้ว

เป้าหมายที่ตั้งไว้ว่าจะลดปัญหาการทุจริตและเพื่อให้ประเทศไทยปลอดการทุจริตจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้จริง นอกจากนี้ สิ่งที่ต้องคำนึงต่อไปคือ หากการป้องกัน และการปราบปรามไม่สามารถทำให้เกิดผลสำเร็จได้ ผลกระทบที่จะตามมาคือ การสูญเสียเวลา งบประมาณ การเพิ่มภาระให้สังคม และการบั่นทอนความเชื่อมั่นต่อนโยบายการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของชาติ รวมถึงการสั่นคลอนเสถียรภาพความมั่นคงของชาติ

๕.๒ การพัฒนาหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา

หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา เริ่มต้นโดยสำนักงาน ป.ป.ช. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันจัดทำเพื่อนำไปพิจารณาปรับใช้ในการเรียนการสอน หรือการฝึกอบรมให้กับกลุ่มเป้าหมายของแต่ละหลักสูตร และเมื่อมีการนำหลักสูตรไปปรับใช้ต่อกับกลุ่มเป้าหมาย ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นนั้น เกิดจากผู้กำหนดนโยบาย ผู้นำองค์กร และผู้ปฏิบัติจริง ยังมิได้เข้าใจถึงสาระสำคัญอันเป็นแก่นแท้สำคัญที่จะนำไปสู่การขับเคลื่อนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดทำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา รวมทั้งการขาดความพร้อมทั้งในเรื่องบุคลากร วิทยากร งบประมาณ และสื่อการสอน ประกอบกับการดำเนินการที่ผ่านมา มีลักษณะต่างฝ่ายต่างทำ ไม่มีแผนการดำเนินงานที่ครบถ้วนตามความมุ่งหมาย และขาดการมีส่วนร่วมอย่างบูรณาการในการนำหลักสูตรไปปรับใช้ จึงไม่อาจแสดงให้เห็นผลสัมฤทธิ์ได้ในเชิงประจักษ์

ข้อสังเกต

เมื่อพัฒนาหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาแล้ว หัวใจสำคัญของการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา คือการปรับใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ๓ ส่วนคือ ส่วนที่ ๑ ลักษณะของหน่วยงาน ส่วนที่ ๒ ตัวผู้สอน และส่วนที่ ๓ ผู้เรียนและผู้รับการอบรม ซึ่งทั้งสามส่วนต้องมีการวางแผนเตรียมความพร้อมอย่างเป็นระบบ กำหนดบทบาท หน้าที่อำนาจ และความรับผิดชอบอย่างชัดเจน และที่สำคัญต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วม การร่วมมือ การรับฟังและยอมรับซึ่งกันและกัน

ข้อเสนอแนะ

สำนักงาน ป.ป.ช. ควรกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา เพื่อให้การดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์โดยการสร้างความรับรู้อย่างเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญที่ถูกต้องตรงกันให้แก่หน่วยงานที่ต้องนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปปรับใช้เพื่อประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม ดังนี้

๑. การชี้แจงทำความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาให้แก่หน่วยงานที่ต้องนำหลักสูตรไปปรับใช้อย่างชัดเจนและทั่วถึง

๒. การจัดทำแผนการดำเนินการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา ประกอบด้วย แผนระยะสั้น แผนระยะกลาง และแผนระยะยาว โดยมีการดำเนินการติดตาม ประสานงานกันอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การขยายผลการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

๓. การบูรณาการหลักสูตรที่หน่วยงานนำไปปรับใช้กับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อมิให้เกิดความซ้ำซ้อนกัน โดยการปรับใช้ให้เหมาะสมต่อระบบการศึกษาและการฝึกอบรมของหน่วยงานราชการ

๕.๓ การนำเสนอหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาต่อคณะรัฐมนตรี

สำนักงาน ป.ป.ช. ในฐานะหน่วยงานหลักที่เป็นผู้ริเริ่มผลักดันเสนอหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาต่อคณะรัฐมนตรี โดยมีมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๑ และวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๓ มีผลผูกพันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะต้องนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปปรับใช้เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยมีการเน้นย้ำในเรื่องการประสานงานหรือการหารือกันอย่างใกล้ชิด ระหว่างสำนักงาน ป.ป.ช. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถดำเนินการได้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ข้อสังเกต

สิ่งสำคัญของการขับเคลื่อนหลักสูตรเพื่อให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว ได้แก่ การประสานงานหรือการหารือกันอย่างใกล้ชิด ซึ่งต้องอาศัยการทำความเข้าใจร่วมกันและการมีส่วนร่วม ระหว่างสำนักงาน ป.ป.ช. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปรับใช้หลักสูตรให้เหมาะสมก่อนที่จะนำไปใช้ในวงกว้าง รวมถึงความพร้อมของแต่ละหน่วยงาน เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายมีบริบทที่แตกต่างกัน

ดังนั้น วัตถุประสงค์ที่ชัดเจนจึงจำเป็นในการกำหนดแผนการดำเนินงานของทุกฝ่ายให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน โดยสามารถนำไปปรับใช้ได้จริง รวมทั้งสามารถกำกับ ติดตาม และประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการตามแผนได้

ข้อเสนอแนะ

๑. สำนักงาน ป.ป.ช. ควรดำเนินการประสานความร่วมมือกันอย่างเป็นระบบทั้งจากผู้พัฒนาและผู้ถูกพัฒนา โดยสร้างความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งกำหนดกลไกการบริหารจัดการและรายงานการนำหลักสูตรไปปรับใช้เป็นการเฉพาะ เพื่อพิจารณาหาแนวทางร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นปัญหา ด้านหลักสูตร ด้านบุคลากร ด้านวิทยากร ด้านสื่อการสอน ด้านงบประมาณ และเวลา อีกทั้งควรพิจารณาถึงความซ้ำซ้อนระหว่างการดำเนินการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาที่สอดคล้องกับระบบการศึกษาที่อาจไม่จำเป็นต้องจัดทำเป็นรายวิชาเรียนทั้งหมด

๒. สำนักงาน ป.ป.ช. ควรรับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มเป้าหมายทั้งผู้สอน นักเรียน และนักศึกษา เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแนวทางการดำเนินการขับเคลื่อน นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญ

และพิจารณาทบทวนวิธีการปรับใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร โดยการใช้สื่อสร้างสรรค์ประกอบเนื้อหาที่น่าสนใจ และเข้าใจได้ง่ายในทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย ในระยะเวลาอันจำกัด รวมทั้งการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผ่านสื่อออนไลน์ การประชาสัมพันธ์ให้คนตระหนักและร่วมเฝ้าระวังป้องกันการทุจริตที่จะเกิดขึ้น ซึ่งจะเป็น ประโยชน์ต่อประชาชนในการรับรู้ และเข้าใจ อันจะส่งผลไปถึงการเปลี่ยนแปลงสังคมต่อไป

๓. การขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา หน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาที่รับผิดชอบ ควรให้ความสำคัญต่อการนำไปประพฤติปฏิบัติจริง การสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ที่เอื้ออำนวยต่อการไม่ทนต่อการทุจริต ซึ่งเรื่องนี้เป็นสิ่งที่ทุกคน ทุกเพศ ทุกวัยต้องตระหนัก และ ให้ความสำคัญ ปัจจุบันประเทศไทยเริ่มปรับตัวให้เข้ากับสังคมในวิถีชีวิตใหม่ หรือความปกติแบบใหม่ ในเรื่องความเป็นอยู่การใช้ชีวิตประจำวันของประชาชนคนไทย ซึ่งส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ การประกอบอาชีพ การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

๔. กรณีหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรอุดมศึกษา สำนักงาน ป.ป.ช. ควรให้ความสำคัญต่อการสร้างความตระหนักรู้ เพื่อเป็นการปลูกฝังจิตสำนึก สร้างทัศนคติ และค่านิยมที่ดี ให้เห็นความสำคัญต่อการต่อต้าน และป้องกันการทุจริต ส่วนหลักสูตรกลุ่มทหารและตำรวจ หลักสูตรวิทยากร และหลักสูตรโค้ช ควรให้ความสำคัญต่อการสร้างการขับเคลื่อนในทางสังคมด้วย

๕.๔ การขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา

จากการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาที่ผ่านมา กลุ่มเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีรูปแบบของการนำหลักสูตรด้านทุจริต ศึกษาไปปรับใช้ทั้ง ๕ หลักสูตร ซึ่งมีหลายแนวทางที่ทำให้มีการดำเนินการที่ต่างกันทั้งยังเกิดปัญหา ในการทำงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบเชิงนโยบาย และหน่วยงานที่จะต้องปฏิบัติ จึงเป็นสาเหตุ ที่ทำให้การดำเนินการไม่สามารถขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้จริง ไม่บรรลุประสิทธิภาพและประสิทธิผลในเชิงประจักษ์ ทั้งนี้ การพิจารณาคำนี้ถึงความเชื่อมโยงและ ความสอดคล้องของการปฏิบัติงานร่วมกันในงานที่มีลักษณะคล้ายกัน เป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากอาจ ถูกกำหนดไว้ในกฎหมายอื่น ๆ เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และ พระราชบัญญัติมาตรฐานจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นต้น เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดความซ้ำซ้อน ในการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปปรับใช้ หรือเป็นการสร้างภาระเพิ่มเติมที่เกินความจำเป็น ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงกลุ่มเป้าหมาย

ข้อสังเกต

การดำเนินการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาที่ผ่านมา ต้องมีการถอดบทเรียนเพื่อวิเคราะห์ ถึงสาเหตุ เพื่อให้มีการแก้ไขปรับปรุง และการทบทวนแนวทางการดำเนินการ

ข้อเสนอแนะ

๑. การกำหนดแผนการดำเนินการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาในระยะสั้น - ระยะกลาง - ระยะยาว ควรเชิญผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปปรับใช้ทั้งในระดับผู้บริหาร ซึ่งกำหนดนโยบาย และระดับผู้ปฏิบัติจริง มาหารือร่วมกันเพื่อสร้างความเข้าใจและชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการร่วมมือกันในการต่อต้านและป้องกันการทุจริตทั้งกลุ่มเป้าหมายและองค์กร และมีการติดต่อประสานงานกันอย่างต่อเนื่อง ใกล้ชิด พร้อมทั้งรับฟังปัญหาและอุปสรรคของหน่วยงานที่นำหลักสูตรไปใช้ เพื่อนำไปสู่การร่วมแก้ปัญหาอันจะทำให้การขับเคลื่อนหลักสูตรเกิดผลสัมฤทธิ์ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในเชิงประจักษ์

๒. สำนักงาน ป.ป.ช. ควรบริหารจัดการอัตรากำลังบุคลากรเพื่อยกระดับขีดความสามารถให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตการณ์ ที่ปรึกษา และให้คำแนะนำต่อหน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา เครือข่ายภาคประชาชนในระดับพื้นที่เพื่อให้มีการนำหลักสูตรไปดำเนินการอย่างจริงจัง โดยมีการกำกับและติดตามอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ สำนักงาน ป.ป.ช. ไม่จำเป็นต้องจะต้องเป็นผู้ดำเนินการเองทั้งหมด ดังนั้น สำนักงาน ป.ป.ช. จึงควรพิจารณากำหนดขอบเขตและวางแผนการดำเนินการขับเคลื่อนทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคให้สอดคล้องต่อบทบาทหน้าที่และภารกิจตามกฎหมาย และยุทธศาสตร์ชาติ

๓. การประสานความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

๓.๑ การประสานงานภายในสำนักงาน ป.ป.ช.

สำนักงาน ป.ป.ช. ส่วนกลาง ควรกระจายบทบาทในการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปยังสำนักงาน ป.ป.ช. ภาค และสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด เพื่อร่วมดำเนินการในระดับพื้นที่

๓.๒ การประสานงานกับหน่วยงานภายนอก

สำนักงาน ป.ป.ช. ควรร่วมมือกับหน่วยงานเครือข่ายภาคประชาชนที่เข้มแข็งและมีศักยภาพในการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา เช่น สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่เป็นตัวกลางเชื่อมระหว่างรัฐกับเยาวชน รวมถึงเครือข่ายอื่น ๆ อันจะเป็นพลังสำคัญที่จะช่วยเร่งการทำงานให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรม และเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๕.๕ การกำกับ ติดตาม และประเมินผล

ตามที่แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ กำหนดให้การประเมินพฤติกรรมเด็กและเยาวชนไทยที่ยึดมั่นความซื่อสัตย์สุจริต เป็นตัวชี้วัดที่สำคัญในการขับเคลื่อนการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบที่มุ่งเน้นการพัฒนาคนและการพัฒนาระบบ ดังนั้น การมีกลไกขับเคลื่อนตามแผนแม่บทในการกำกับ ติดตาม และประเมินผลของหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา จึงมีความสำคัญและความจำเป็น

เนื่องจากจะช่วยให้สามารถทราบถึงปัญหา อุปสรรค รวมถึงการแก้ไขปัญหาได้ทันกาลเพื่อให้การดำเนินการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษามรรควัตถุประสงค์ได้อย่างเหมาะสม

ข้อสังเกต

๑. ด้านการกำกับ

การดำเนินการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาที่ผ่านมา ยังไม่มีการวางแผนการดำเนินงาน และตัวชี้วัดของแผนและหลักสูตรที่ชัดเจน

๒. ด้านการติดตาม

สำนักงาน ป.ป.ช. ยังไม่มีเครื่องมือในการติดตามวัดผลความสำเร็จจากความสำเร็จจากการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาทั้ง ๕ หลักสูตร และใช้การวัดความสำเร็จตามเป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งแผนการดำเนินงานทั้งหมดด้วย

๓. ด้านการประเมินผล

การประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมา นั้น ไม่อาจบ่งบอกถึงสัมฤทธิ์ผลได้ว่า การปรับใช้หลักสูตรตามวิธีการหรือแนวทางการดำเนินการของแต่ละหน่วยงานนั้น บรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด หรืออาจได้มีการสอดแทรกไว้ในหลักสูตรการอบรมต่าง ๆ เพียงพอและเหมาะสมแล้ว ทั้งนี้ หัวใจสำคัญของการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา จึงต้องมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผล เพื่อให้ทราบว่าหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา มีการดำเนินการได้บรรลุวัตถุประสงค์ในเชิงเนื้อหาของ การต่อต้านการทุจริต การป้องกันการทุจริต และความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งการที่จะปลูกฝังจิตสำนึก สร้างทัศนคติและค่านิยมที่ดี ให้เห็นความสำคัญของการต่อต้านและป้องกันการทุจริต จึงจำเป็นต้องใช้เวลาในการบ่มเพาะผู้เรียนทุกระดับชั้นตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับอาชีวศึกษา ระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วด้วย

ข้อเสนอแนะ

สำนักงาน ป.ป.ช. ควรให้ความสำคัญกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการใช้หลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา ควรจัดทำเครื่องมือวัดผล และประเมินผลที่เป็น การประเมินผลการปฏิบัติเป็นการภายใน ซึ่งจะช่วยให้การวิเคราะห์ตนเองเป็นไปอย่างรวดเร็ว แทนที่จะให้ผู้อื่นมาประเมิน โดยควรคำนึงถึงความจำเป็น ความเหมาะสม และความคุ้มค่าของงบประมาณ และการใช้ทรัพยากร เป็นสำคัญด้วย

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา สำนักงาน ป.ป.ช. ควรให้ความสำคัญต่อการประสานงาน และความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ให้มีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของ มีความรู้สึกร่วมต่อภารกิจ ทั้งความสำเร็จและความบกพร่องที่อาจเกิดขึ้น โดยมีการดำเนินการที่ต่อเนื่อง ไม่ซ้ำซ้อน และปรับให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้ การพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการดำเนินการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาที่เหมาะสมควรเป็นไปในลักษณะที่ไม่ว่าผู้ใดก็ตามที่ได้นำความรู้ไปใช้ย่อมจะเกิดความเข้าใจอันเป็นประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติเอง อีกทั้งสามารถต่อยอด และพัฒนาหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ในวงกว้าง เพื่อให้สังคมเกิดการเรียนรู้ และมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการไม่ทนต่อการทุจริต

นอกจากนั้น สำนักงาน ป.ป.ช. ควรให้ความสำคัญในการปลูกฝังจิตสำนึก สร้างทัศนคติ ค่านิยม ความตระหนักรู้ และกระตุ้นให้คนในสังคมในทุกเพศ ทุกวัย ตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และประเทศได้ระลึกเสมอว่าทุกคนล้วนมีบทบาท และมีความสำคัญในการทำหน้าที่ป้องกัน และปราบปรามการทุจริต ซึ่งหากประชาชนมีความเข้มแข็งแล้วก็จะส่งผลให้ประเทศชาติให้มีความมั่นคง มีการพัฒนาที่ดีขึ้น และสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้กับประเทศต่อไป

บรรณานุกรม

หนังสือ

- คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง, (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๐)
- ประเวศ วะสี, เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม: แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม, (กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน, ๒๕๔๒)
- สำนักงานพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, เศรษฐกิจพอเพียง, (กรุงเทพฯ: สำนักงานพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, ๒๕๔๗)
- สุเมธ ตันติเวชกุล, เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริได้เบื้องพระยุคลบาท, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, ๒๕๔๔)
- อุษณา ภัทรมนตรี, การตรวจสอบภายในสมัยใหม่, พิมพ์ครั้งที่ ๓ (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จามจุรีโปรดักท์, ๒๕๕๒)

ราชกิจจานุเบกษา

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐, มาตรา ๖๓, ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ ๑๓๔ ตอนที่ ๔๐ ก (๖ เมษายน ๒๕๖๐) : ๑๗.
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑, มาตรา ๓๓, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๕๒ ก (๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑) : ๑๗ - ๑๘.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒, มาตรา ๖, ๒๔,๒๘, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๗๔ ก (๑๙ สิงหาคม ๒๕๔๒) : ๓, ๘ - ๙.
- พระราชบัญญัติมาตรฐานจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒, มาตรา ๕, ๑๙, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๕๐ ก (๑๖ เมษายน ๒๕๖๒) : ๒, ๘.

ข้อมูลจากเว็บไซต์

มูลนิธิชัยพัฒนา, เศรษฐกิจพอเพียง, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๖๓,

https://www.chaipat.or.th/site_content/item/257-sufficiency-economy.html.

มูลนิธิชัยพัฒนา, เศรษฐกิจพอเพียง, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๖๓,

https://www.chaipat.or.th/site_content/item/257-sufficiency-economy.html.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, กรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๓, https://www.nesdc.go.th/ewt_w3c/ewt_dl_link.php?nid=9211.

เอกสารอื่น

บันทึกการประชุมคณะอนุกรรมการรองอธิบดีกรมการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตามรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๒ ครั้งที่ ๑๖/๒๕๖๓ วันพุธที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓ โดยเป็นข้อมูลการชี้แจงของผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช.

เอกสารประกอบการชี้แจงของสำนักงาน ป.ป.ช. ต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมการรองอธิบดีกรมการศึกษาระดับมัธยมศึกษา คณะที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓ “แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๒๑ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)”

หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ที่ ปช ๐๐๑๐/๐๑๒๔ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๓ เรื่อง ข้อมูลสรุปผลการรายงานการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการใช้หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓.

มติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๓ หน้า ๑๔ - ๑๖, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๓, <http://www.thaigov.go.th>.

หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ที่ ปช ๐๐๑๐/๐๑๒๔ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๓ เรื่อง ข้อมูลสรุปผลการรายงานการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการใช้หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓).

หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๐๐๘/๑๓๓๐ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๓ เรื่อง รายงานประเด็นหารือเพิ่มเติมการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา เรียน ประธานคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตามรัฐธรรมนูญ.

หนังสือกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่ อว ๐๒๒๔/๘๙๒๓ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ เรื่อง ข้อมูลประเด็นหารือ เรื่อง หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา เรียน ประธานคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตามรัฐธรรมนูญ.

รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง “การขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา”
(Anti-Corruption Education)

ผู้รับผิดชอบ :

คณะกรรมการการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา

ปีที่พิมพ์ :

พ.ศ. ๒๕๖๓

เบอร์โทร :

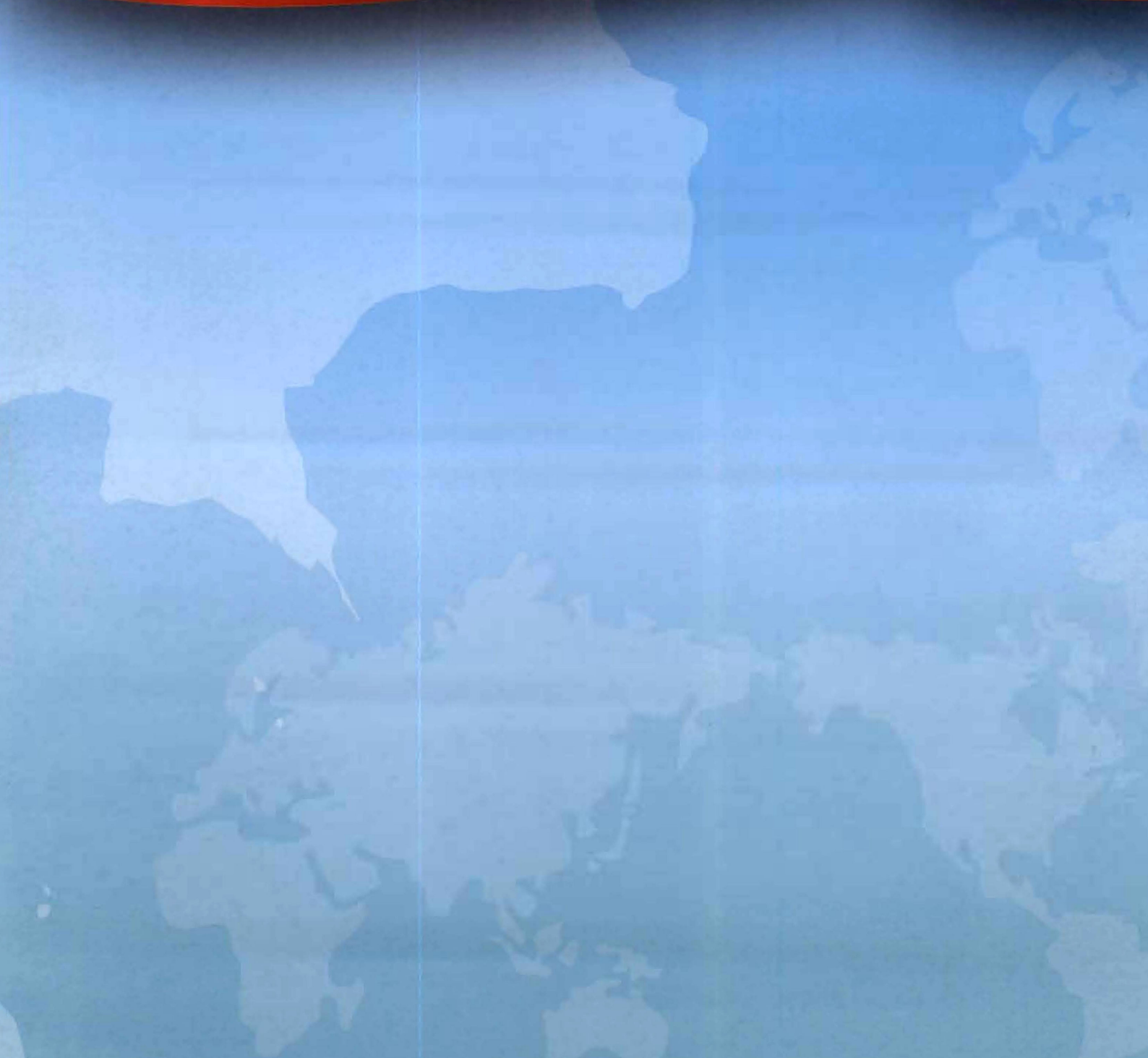
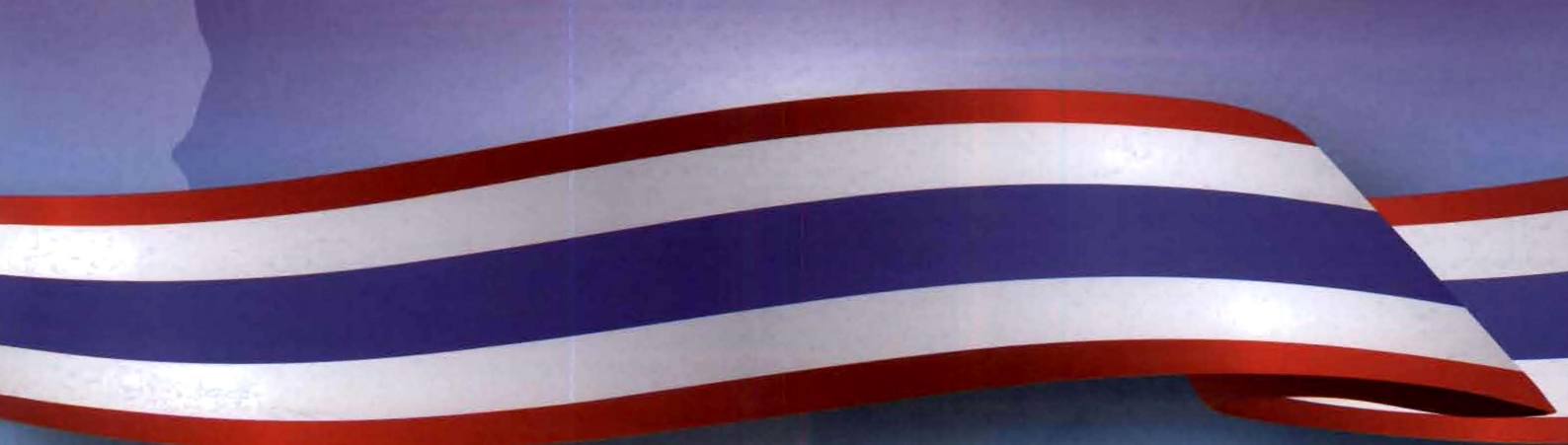
๐ ๒๒๐๖ ๖๖๙๙ ต่อ ๓๓๘๐, ๓๓๘๑

จัดพิมพ์โดย :

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๕๘๘๘ - ๙, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๒, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๑๔

**ออกแบบโดย : สำนักการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา**
๐ ๒๕๓๑ ๕๕๘๐, ๐ ๒๕๓๑ ๙๕๗๑ - ๒, ๐ ๒๕๓๑ ๙๕๗๕

